

**Liber primus [-quartus] Johannis Gerson cancelarii
parisiensis. De imitatione xp[ist]i & de contemptu omniu[m]
vanitatum mundi.**

<https://hdl.handle.net/1874/461430>

offort
fauke

Den

Den

Tabule capitulorum in libros sequentes .

Capitula primi libri

De imitatione xpi ⁊ de cōtemptu omnium vanitatuꝝ
mundi capitulum primum .

De humili sentire sibiꝑsius capitulum .ii.

De doctrina veritatis capitulum .iii.

De prudentia in agendis capitulum .iiii.

De lectione sanctarꝝ scripturaz ca. v.

De inordinatis affectionibus ca. vi.

De vana spe ⁊ elatione fugienda .ca. vii.

De cauenda nimia familiaritate .ca. viii.

De obediētia ⁊ subiectione capi. ix.

De cauenda superfluitate uerboꝝ .ca. x.

De pace acquirenda ⁊ zelo ꝑficiendi .c. xi.

De utilitate aduersitatis ca. xii.

De temptacionibus resistendis ca. xiii.

De temerario iudicio vitando. ca. xiiii

De operibus ex caritate factis ca. xv.

De sufferentia defectuum alioꝝ ca. xvi.

De monastica uita capitulum .xvii.

De exemplis sanctoꝝ patrum ca. xviii.

De exercitiis boni religiosi ca. xix.

De amore solitudinis ⁊ silentii .ca. xx.

De compunctione cordis ca. xxi.

De cōsideratione humane miserie ca. xxii.

De meditatione mortis capitulum .xxiii.

De iudicio ⁊ penis peccatorum ca. xxiiii.

De seruienti emendatōe totius uite nrē ca. xxv.

Capitula secundi libri.

De interna conuersatione.	Ca. i.
De humili subiectione sub plati regimie.	c. ii.
De bono pacifico homine.	ca. iii.
De pura mente ⁊ simplici intentione.	ca. iiii.
De propria osideratione.	ca. v.
De leticia bone oscientie.	ca. vi.
De amore ihū super omnia.	ca. vii.
De familiari amicitia ibesia	ca. viii.
De carentia solatii.	ca. ix.
De gratitudine pro grā dei.	ca. x.
De paucitate amatoꝝ crucis ihū.	ca. xi.
De regia uia sancte crucis	ca. xii.

Capitula libri tercii.

De interna xpi locutiōe ad aīaz fidelē c. i.	
¶ ueritas itus loquit sine strepitu uerboꝝ	c. ii.
qꝫ uerba dei cū hūilitate sunt audienda ⁊	
qꝫ multi ea non ponderant	ca. iii.
¶ ōro ad iplorandū deuotōis grām	ca. iiii.
qꝫ in ueritate ⁊ hūilitate corā deo osuādū ē.	c. v.
De mirabili effectū diuini amoris.	ca. vi.
De probatione ueri amatoris.	ca. vii.
De occultāda grā sub hūilitatis custodia.	ca. viii.
De uili estimatione sūūpīy in oculis dei.	ca. ix.
qꝫ oīa ad deū sicut ad finē ultimū sunt referēda.	c. x.
qꝫ spreto mundo dulce est seruire deo.	ca. xi.
qꝫ desideria cordis examināda sunt ⁊ moderāda.	c. xii.
De informatione patientie ⁊ luctamine aduer /	
sus concupiscencias.	ca. xiii.
De obediētia hūil subiecti ad exēplū ihū xpi.	c. xiiii.
De occultis dei iudiciis osiderādis ne extol /	

lamur in bonis.

ca. xv.

Qualiter standū sit ac dicēdū ī oī re desiderabili c. xvi.

Oratio pro beneplacito dei pficiēdo. ca. xvii.

Quezz solatium in solo deo est querendum c. xviii.

Quo oīs sollicitudo in deo ponēda ē. ca. xix.

Quo temporales miserie xpī exēplo equanimiter sunt fe/

rende
capitū xx.

De tolerantia iniuriarum ⁊ quis uerus patiens probe

tur.
capit. xxi.

De cōfessōe ppe īfirmitatis ⁊ huius uite miserie c. xxii.

Quo in deo super omnia bona ⁊ dona requiescen/

dum est.
capit. xxiii.

De recordatōe bñficioꝝ dei multipliciū. ca. xxiiii.

De quatuor magnā ipōtantibꝫ pacē. ca. xxv.

Oratio cōtra cogitationes malas. ca. xxvi.

Oro pro illuminatione mentis deuotissima c. xxvii.

De euitatione curiosē inquisitionis super al/

terius vita.
ca. xxviii.

In quibus firma pax cordis ⁊ uerus profec/

tus consistit.
ca. xxix.

De eminentia libere mentis ⁊ q supplex oratio

magis meretꝫ q lectio.
ca. xxx.

Quo priuatꝫ aōr a summo bono maxie rtardat. c. xxxi.

Oro p purgatōe cordis ⁊ celesti sapiētia. ca. xxxii.

Cōtra linguas obrectatorum. ca. xxxiii.

Qualiter instante tribulatione deus inuocandus

est ⁊ benedicendus.
ca. xxxiiii.

De diuino petendo auxilio ⁊ confidentia recupe/

rāde gratie.
ca. xxxv.

De negligē oīs creaturū ut creator possit inuēiri c. xxxvi

De abnegatōe sui ⁊ abdicatōe oīscupiditatē c. xxxvii
De instabilitate cordis ⁊ de intentione finali ad
deum habenda. ca. xxxviii.
q̄ amanti sapit de⁹ sup oīa ⁊ in oīb⁹. ca. xxxix.
q̄ nō ē securitas a tēptatione ī hac uita. c. xl.
Contra uana hoīm iudicia. ca. xli.
De pura ⁊ integra resignatione sui ad obtinendā
cordis libertatem. ca. xlii.
De bono f̄gīe ī externis ⁊ f̄cursu ad dū ī p̄ciū. c. xliii.
q̄ hō non sit importunus in negociis. ca. xliiii.
q̄ hō nīl bōi ex se h̄z ⁊ de nullo gloriari p̄t. ca. xlv.
De otemptu oīs temporalis hōris. ca. xlvi.
q̄ pax nō est ponenda in hominibus. ca. xlvi.
Contra uanam ⁊ secularem scientiā. ca. xlvi.
De nō attrahēdo sibi res exteriores ca. xlix.
q̄ oīb⁹ nō ē credendū ⁊ de facili lapsu uerboz c. l.
De cōfidētia ī deo h̄nda qñ īsurgūt vboz iacula. c. li.
q̄ oīa grauiā p̄ eterna uita sunt tolerāda. ca. lii.
De die eternitatis ⁊ hui⁹ uite angustis. ca. liii.
De d̄siderio eterne uite ⁊ q̄ta sunt certātib⁹ bōa
p̄missa. ca. liiii.
Qualiter hō desolatus dēat ī man⁹ dei se offerre. c. lv.
q̄ hūilib⁹ īsistēdū ē opibus cū deficit a summis. c. lvi.
q̄ hō nō reputet se cōsolatōe dignū sed magis
uerberibus reum. ca. lvii.
De grā que nō miscet̄ terrena sapientibus. ca. lviii.
De diuersis motibus nature ⁊ gratie ca. lix.
De corruptione nature ⁊ efficacia grē diuine. c. lx.
q̄ nosīpos abnegare ⁊ xp̄m imitari dēm⁹ p̄ crucē c. lxi.
q̄ hō n̄ sit nīs delect⁹ qñ ī aliquos labit̄ d̄fect⁹. c. lxii.

De altioribus rebus ⁊ occultis iudiciis dei
non seruandis. ca. lxiii.

q̄ oīs spes ⁊ fiducia in solo deo est figenda. ca. lxiiii.

Capitula libri quarti.

Cū quanta reuerentia xp̄s sit suscipiend⁹ ca. i.

q̄ magna bōitas ⁊ caritas dei in sacramen/
to exhibet homini. ca. ii.

q̄ uile sit sepe cōmunicare. ca. iii.

q̄ m̄lta bōa p̄stāt deuote cōicātib⁹. ca. iiii.

De dignitate sacramēti ⁊ statu sacerdotali. c. v.

Interrogatio de exercitio aī cōionē ca. vi.

De discussiōe p̄prie cōscie ⁊ emēdatōis p̄posito. c. vii

De oblatōe xp̄i i cruce ⁊ p̄pria resignatōe. ca. viii.

q̄ nos ⁊ oīa nr̄a deo dēm⁹ offerre ⁊ p̄ oīb⁹ orār. c. ix

q̄ sacra cōmunio de facili nō ē relinquēda ca. x.

q̄ corp⁹ xp̄i ⁊ sacra scriptura maxime sint anime
fidei necessaria. ca. xi.

q̄ magna diligētia se dēat cōicatur⁹ xp̄o p̄parār. c. xii

q̄ toto corde aīa deuota xp̄i vniōnē in sacramen/
to affectare debet. ca. xiii.

De quorundam deuotorū ardenti desiderio ad
corpus xp̄i. ca. xiiii.

q̄ gr̄a deuotionis humilitate ⁊ suiipsius abnegati
one acquiritur. ca. xv.

q̄ necessitates nostras xp̄o aperire ⁊ eius gratiam
postulare debemus. ca. xvi.

De ardēti aōre ⁊ uehemēti affcū suscipiēdi xp̄i c. xvii

q̄ hō nō sit curios⁹ scrutator sacramenti/ sed humilis
imitator xp̄i sub dēdo sensu⁹ suū sacre fidei. ca. xviii.

Incipit liber primus Johannis Gerson cancellarii
parisiensis. De imitatione xpi ⁊ de contemptu omnium
vanitatum mundi. ca. i.

Qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen vite dicit dominus. **N**ec sunt uerba xpi quibus amonemur quatenus uitam eius ⁊ mores imitemur / si uelimus ueraciter illuminari / ⁊ ab omni cecitate cordis liberari. **S**umus igitur studium nostrum sit in uita ihu xpi meditari. **D**octrina xpi omnes doctrinas sanctorum precellit. ⁊ qui spiritum habet absconditum ibi manna inueniret. **S**ed contingit quod multi ex frequenti auditu euangelii paruum desiderium sentiunt. quod spiritum xpi non habent. **S**ui autem uult plene ⁊ sapide xpi uerba intel ligere / ut tota uita sua illi studeat conformare. **Q**uid prodest tibi alta de trinitate disputare / si careas humilitate unde displiceas trinitati. **V**ere alta uerba non faciunt sanctum ⁊ iustum / sed uirtuosa uita efficit deo cal rum. **O**portet magis sentire operationem quam scire eius distinctionem. **S**i scires totam bibliam exterius ⁊ omnem philosophorum dicta / quod totum possideres sine caritate dei ⁊ gratia. **V**anitas uanitatum ⁊ omnia uanitas / preter amare deum ⁊ illi soli seruire. **I**sta est summa sapientia per contemptum mundi tendere ad celestia regna. **V**anitas igitur est diuitias perituras querere / ⁊ in illis sperare. **V**anitas quoque est homines ambire ⁊ in altum se extollere. **V**anitas est carnis desideria sequi / ⁊ illud desiderare uel postmodum gratia / inter oportet puniri. **V**anitas est longam uitam optare / ⁊ de bona uita parum curare. **V**anitas est presentem uitam solum attendere. ⁊ que futura sunt non preuidere. **V**anitas

est diligere quod cum omni celeritate trāsit/ et illuc nō
festinare ubi sempiternum gaudium manet. Admemento
illius frequenter prouerbi/ quia non satiatur oculus
usu/ nec auris impletur auditu. Stude ergo cor tuū ab
amore uisibilium abstrahere. et ad uisibilia te trāferre
Nam sequentes suam sensualitatē maculāt conscientiā
et perdunt dei gratiam.

De humili sentire suipsius.

ca. ii.

Omnis homo naturaliter scire desiderat sed sciē
tia sine timore dei quid importat? Melior ē p/
fecto humilis rusticus qui deo seruit/ q̄ superbus phi
losophus qui se neglectu cursu celi cōsiderat. Qui bene
seipsum cognoscit/ sibi ipsi uilescit nec laudibus delec
tat humanis. Si scirez omnia que in mundo sunt et nō
esset in caritate/ quid me iuuaret corā deo/ qui me ui
dicaturus est ex sacco. Quiesce a nimio sciēdi desiderio
q̄ magna ibi iuenit distractio et deceptio. Sciētes li
benter uolūt uideri et sapiētes dici. Multa ergo sunt q̄
scire parz uel nihil anime profunt. Et ualde inspiēs ē
qui alius intendit q̄ his que saluti sue deseruiūt. Multa
uerba nō satiāt animā sed bona uita refrigerat mē
tem. et pura cōscientia magnam prestat ad deum cōfidē
tiam. Quāto pl⁹ et meli⁹ scis tanto graui⁹ inde iudica
beris nisi sanctius uixeris. Noli ergo extolli de ulla ar
te uel sciētia. sed potius time de data tibi noticia. Si
tibi uidet⁹ q̄ multa scis et satis bene intelligis. scito tñ
q̄ sunt multo plura q̄ nescis. Noli altū sapere/ s; igno
ratiā tuā magis fatere. Quid vis te alicui pferri cū plu
res doctiores te iueniāt et magis i lege periti. Si uis uti
liter aliqd sci⁹ et discere ama nesciri et p̄ nibilo reputari.

Hec est altissima et utilissima lectio / sui ipsius uera cog
nitio et despectio. De seipso nihil tenere / et de aliis sem
per bene et alte sentire. magna sapientia est et perfectio
Si uideris aliquem aperte peccare uel aliqua graua p
petrare / non debes tamen te meliorem estimare / quia nos
cis quod diu possis in bono stare. Vides fragiles sumus / sed
tu neminem fragiliorem teipso tenebis.

De doctrina ueritatis.

capit. iiii.

Felix quem ueritas per se docet non per figuras et uoces
transcuntes / sed sicuti se habet. **Pr**ima opinio et nostra sensus se
pe nos fallit / et modicum uidet. **Q**uid prodest magna ca
uillatio de occultis et obscuris rebus / de quibus nec ar
guemur in iudicio quia ignorauimus. **G**randis insipi
entia quod neglectis utilibus et necessariis ultro intendimus
curiosis et damnosius. **O**culos habentes non uidemus.
Et quid cure nobis de generibus et speciebus? **C**ui eter
num uerbum loquitur / a multis opinionibus expeditur
Ex uno uerbo omnia et unum loquitur omnia et hoc est principium
quod et loquitur nobis. **N**emo sine illo intelligit aut recte
iudicat. **C**ui omnia unum sunt et omnia ad unum trahit et om
nia in uno uidet / potest stabilis corde esse et in deo pacifi
cus permanere. **U**eritas deus fac me unum tecum in carita
te perpetua. **T**edet me sepe multa legere et audire. **I**n te
est totum quod uolo. et desidero. **T**aceant omnes do
ctores sileant uniuersae creature in conspectu tuo / tu mihi
loquere solus. **Q**uanto aliquis magis unitus sibi et intel
lius simplicatus fuerit / tanto plura et altiora sine labo
re intelligit. quia desuper lumen intelligentie accipit. **P**ur
simplex et stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur
quia omnia ad dei honorem operatur et in se otiosus ab omni

propria exquiritioe cōnitit. **Q**uis te magis impedit ⁊
molestat q̄ tua immortificata affectio cordis. **B**on⁹
⁊ deuotus homo opera sua prius intus disponit que
foris agere debet. **N**ec illa trahunt eū ad desideria vi
ciose inclinationis / sed ipse inflectit ea ad arbitriū rec
terōis. **Q**uis habet fortis certamen q̄ qui nitit⁹ vincer
se ipsum? **E**t hoc deberet esse negocium nostrum vince
re videlicet seipsum. ⁊ quotidie seipsum fortiorē fieri.
atq; in melius aliquid p̄ficere. **D**is perfectio in hac vi
ta quā dā ip̄fectionē sibi h̄ annexā. ⁊ oīs speculatio
nrā quadam caligine nō caret. **H**umilis tui cognitio /
certior via est ad deum / q̄ profunde scientie inquisitō
Non est culpanda sciētia aut quelibet rei simplex noti
cia. que bona est in se cōsiderata ⁊ a deo ordinata / sed
preferenda est semper bona conscientia ⁊ virtuosa vi
ta. **Q**uia uero plures magis studēt scire q̄ bene viuere
iō sepe errāt / ⁊ pene nullum uel modicū fructū ferunt.
Si tantā adhiberēt diligeatiam ad extirpāda vicia /
⁊ uirtutes inferendas / sicuti ad mouendas q̄stioēs / nō
fierent tāta mala ⁊ scandala in populo / nec tanta dis
solutio in cenobis. **C**erte adueniente die iudicii nō q̄
recurrat a nobis quid legim⁹ s; quid fecim⁹ / nec q̄ bñ di
xim⁹ s; q̄ religiose uixim⁹. **D**ic mihi ubi sunt mō oēs
illi domini ⁊ magistri quos bene nouisti dum adhuc
uiuerēt ⁊ in studis florerēt. **I**ā eorū p̄bendas alii po
ssidēt. ⁊ nescio utrū de eis recogitant. **I**n uita sua alii
quid uidebant / ⁊ mō de illis tacet. **N** q̄ cito trāsit glo
ria mūdi. **U**tinā uita eorū scientie ip̄oz cōcordasset.
tunc bene studuissent ⁊ legissent. **Q** multi pereunt per
uānam sciētiā in hoc seculo / q̄ pazz curāt d̄ dei suicō

Et quia magis eligunt magni esse q̄ humiles / iō eua-
nescunt ī cogitationibus suis. Vere magnus est q̄ ma-
gnam habet caritatem. Vere magnus est qui in se par-
uus est. ⁊ pro nihilo omne culmen honoris ducit. Ve-
re prudens est qui omnia terrena arbitrat̄ ut stercora
ut xpm lucrificiat. Et uere bene doctus est qui dei uo-
luntatem facit ⁊ suā uoluntatem relinquit.

De prudentia in agendis. ca. iiii.

Non est credendūz omni uerbo nec instinctui / sed
caute ⁊ longanimit̄ res est secundum deum pō-
deranda. Proch dolor sepe malum facili⁹ q̄ bonū de
alio credit̄ ⁊ dicit̄ / ita infirmi sumus. Sed perfecti vi-
ri non facile credunt omni enarranti / quia sciunt infir-
mitatem humanam ad malum procliuā ⁊ in uerbis sa-
tis labilē. Magna sapientia est nō eē p̄ceptem in agē-
dis. nec pertinaciter in propriis sensib⁹ stare. Ad hāc
ē pertinet / nō quibuslibet hominū uerbis credere nec
audita uel credita mox ad aliorum aures effundere.
Cū sapiente ⁊ oscentioso uiro cōsiliū habe. ⁊ quere po-
ti⁹ a meliore instrui / q̄ tuas adinuentiones sequi. Bo-
na uita facit hominem sapientē s̄m deū ⁊ expertū ī mē-
tis. Quāto quis in se humilior fuerit ⁊ deo subiectior
tanto in omnibus erit sapientior. ⁊ pacatior.

De lectione sanctarum scripturarum. ca. v.

Veritas est in scripturis sanctis querenda / nō elo-
quentia. Omnis scriptura sacra eo spiritu debet
legi quo facta est. Querere potius debemus utilitatez
in scripturis q̄ subtilitatem sermonis. Ita libenter de
uotos ⁊ simplices libros legere debemus / sicut altos
⁊ profundos. Non te offendat autoritas scribentis

utrum parue uel magne litterature fuerit / sed amor pur
ueritatis te trahat ad legendum / non querasquis hoc
dixerit / sed quid dicat attende. **H**omines transeunt / sed
veritas domini manet in eternum. **S**ine personarum ac
ceptione variis modis loquitur nobis deus. **C**uriositas
nostra sepe nos impedit in lectione scripturarum / cum uolu
mus intelligere et discutere / ubi simpliciter est transeun
dum. **S**i vis profectum haurire / lege humiliter simplici
ter et fideliter / nec unquam uelis habere nomen scientie. **I**n
terroga libenter / et audi tacens uerba sanctorum / nec dis
pliceant tibi parabole seniorum / sine causa enim non pro
feruntur.

De inordinatis affectionibus.

Ca. vi

Quandocumque homo aliquid inordinate appetit /
statim in se inquietus fit. **S**uperbus et avarus nun
quam quiescunt. **P**auper et humilis spiritu in multitudine
pacis conuersantur. **H**omo qui nec dum perfecte in
se mortuus est cito temptatur et vincitur in paruis et ui
libus rebus. **I**nfirmus spiritu / et quodammodo adhuc
carnalis et ad sensibilia inclinatus / difficulter se potest a
terrenis desideriis ex toto abstrahere. **E**t ideo sepe ha
bet tristitiam cum se subtrahit / leniter etiam indignatur
si quis ei resistit. **S**i autem persecutus fuerit quod concupis
cit / statim ex reatu conscientie grauatur / quia secutus est pas
sionem suam / que nihil uiuat ad pacem quam quesuit. **R**e
sistendo igitur passionibus inuenitur uera pax cordis non
autem fruendo eis. **N**on est ergo pax in corde hominis carnalis / nisi in
bonis exterioribus dedito sed in feruendo spirituali. **D**e uana
potest in bonis aut in creaturis / non te pudeat alius fui

re amore ihu cristi. ⁊ pauperem in hoc seculo uideri.
Non stes super teipsum / sed in deo spem tuam ⁊ stitue
Fac quod in te est / ⁊ deus aderit bone uoluntati tue.
Non confidas in tua scientia uel cuiusq; astutia uiue
tis / sed magis in dei gratia / qui adiunat humiles / ⁊ d
se presumentes humiliat. **N**e glories in diuitiis si ad
sunt / nec in amicis quia potentes sunt / sed i deo qui o
nia prestat / ⁊ seipsum super omnia dare desiderat. **N**o
te extollas de magnitudine uel pulchritudine corpo
ris / que modica infirmitate corrumpit ⁊ defecit. **N**o
placeas tibiipsi de habilitate aut ingenio tuo / ne dis
pliceas deo. cuius est totu quicquid boni / naturaliter
habueris. **N**on te reputes aliis meliorem / ne forte col
ram deo deterior habearis / qui scit quid est in homie
Non superbias de operibus bonis quia aliter sunt iu
dicia dei q; hominum / cui sepe displicet quod homi
nibus placet. **S**i aliquid boni habueris / crede de aliis
meliora / ut humilitatem conserues. **N**on nocet si om
nibus te supponas / nocet autem plurimum si uel uni te
preponas. **I**ugis pax cum humili / in corde autem su
perbi zelus ⁊ indignatio frequens.

De cauenda nimia familiaritate.

Ca. viii.

Non omni homini reueles cor tuum / sed cum sa
piente ⁊ timente deum age causam tuam. **C**um in
uenibus ⁊ extraneis rarus esto. **C**um diuitibus noli bla
diri / ⁊ coram magnatis no libenter appareas. **C**um hu
milibus ⁊ simplicibus / cum deuotis ⁊ morigeratis soci
are / ⁊ que edificationis sunt pertracta. **N**o sis familia
ris alicui mulieri sz in co. oes boas mulieres do ome

8

da Soli deo ⁊ angelis eius opta Familiaris esse ⁊ hominum noticiam deuota. Caritas habenda est ad oēs sed familiaritas non expedit. Quandoq; expedit ut persona ignota ex bona fama luceat / cuius tamen presentia oculos intuentium obfuscet. Putamus aliquando aliis placere ex coniunctione nostra ⁊ icipimus magis displicere ex morū improbitate in nobis considerata.

De obedientia ⁊ subiectione capitulum .ix.

Ualde magnum est in obedientia stare / sub plato vivere ⁊ sui iuris non esse. Multo tutius est stare in subiectione q̃ in prelatura. Multi sunt sub obedientia magis ex necessitate q̃ ex caritate ⁊ illi penam habent ⁊ leuiter murmurant / nec libertatem mentis acquirunt / nisi ex toto corde propter deū se subiiciant. Curre hic uel ibi non inuenies quietē nisi in humili subiectione / sub prelati regimie. Imaginatio locorum ⁊ mutatio mentis fecellit. Verū est qd unusquisq; libenter agit pro sensu suo ⁊ inclinatur ad eos magis qui secū sentiunt. Sed si deus ē inter nos / necesse ē ut relinquamus et quicquid nostrū sentire propter bonū pacis. Quis ē ita sapiens qui omnia plene scire potest. Ergo noli nimis in sensu tuo confidere / sed uelis etiam libenter aliorū sensum audire.

Si bonū ē cuiū sentire ⁊ hoc ipsum propter deū dimittis / ⁊ alium sequeris. magis exinde proficies. Audiui enim sepe securius esse audire ⁊ accipere consilium q̃ dare. Potest enim contingere ut bonum sit unuscuiusq; sentire / sed nolle aliis acquiescere cum id ratio aut causa postulat signum est superbie ⁊ pertinacie.

De cauenda superfluitate verborum. ca. x

Quæas tumultum hominum quantum potes. m/ cum enim impedit tractatus secularium gestorum etiam si simplici intentione proferantur/ Cito enim inquinamur vanitate et captiuamur. Vellem me plures tacuisse et inter homines non fuisse. Sed quare tam libenter loquimur et inuicem fabulamur/ cum tamen raro sine lesione conscientie ad silentium redimus? Non tam libenter loquimur/ quia per mutuas locutiones ab inuicem consolari querimus/ et cor diuersa cogitationibus fatigatum optamus releuare. Et multum libenter de his que multum diligimus uel cupimus/ uel que nobis contraria sentimus/ libet loqui et cogitare. Sed pro dolor sepe inaniter et frustra. Nam hec exterior consolatio interioris et diuine consolationis non modicum detrimentum est. Ideo uigilandum est et orandum ne tempus ociose transeat. Si loqui licet et expediat que edificabilia sunt loquere. Malus usus et negligentia profectus nostri multum facit ad incustodiam oris nostri. Iuuat tamen non parum ad profectum spiritualium deuota spiritualium rerum collatio maxime ubi pares animo et spiritu in deo sibi sociantur.

De pace acquirenda et zelo proficiendi capi. xi.

Non possemus pacem habere/ si non uellemus nos cum aliorum dictis et factis que ad nostram curam non spectant occupare. Quomodo potest ille diu in pace manere qui alienis curis se intermiscet/ qui occasiones forissecus/ querit que pax uel raro se intrinsecus colligit. Beati simplices/ quoniam multam pacem habebunt. Cuare quidam sanctorum tam perfecti et contemplatiui fuerunt? Bona omnino seipsos mortificare ab omni

nibus terrenis desideriis studuerunt/ et ideo totis mellis
dullis cordis deo inherere atque libere sibi uacare potuerunt. Nos quidem nimium occupamur propriis passionibus et de transitoriis nimis sollicitamur. **R**aro etiam unum uicium perfecte vincimus/ et ad quotidianum profectum non accendimur id frigidi et tepidi remanemus. **S**i essemus nobis ipsis perfecte mortui/ et interius minime implicati/ tunc possemus etiam diuina sapere et de celesti contemplatione aliquid experiri. **T**otum et maximū impedimentum est/ quia non sumus a passionibus et concupiscentiis liberi/ nec perfectam sanctorum uiam conamur ingredi. **N**on etiam modicum aduersitatis incurrit nimis cito deiciamur/ et ad humanas consolationes conuertimur. **S**i niteremur sicut uiri fortes stare in prelio/ profecto auxilium domini uideremus super nos de celo. **I**psi enim certantes et de gratia sua sperantes paratus est adiuuare/ qui nobis certandi occasiones procurat/ ut uincamus. **S**i tamen in istis exterioribus obseruatus profectum religionis ponimus cito finem habebit deuotio nostra. **S**ed ad radice securum ponamus ut purgati a passionibus pacificam mentem possideamus. **S**i omni anno unum uicium extirparemus/ cito uiri perfecti efficeremur. **S**ed modo e contrario sepe sentimus ut meliores et puriores in initio conuersationis nos fuisse inueniamus/ quam post multos annos professionis. **F**eruor et profectus noster quotidie deberet crescere/ sed nunc pro magno uidetur/ si quis primi feruoris partem posset retinere. **S**i modicam violentiam faceremus in principio/ tunc postea cuncta possemus facere cum leuitate et gaudio. **G**raue est assuetudinem dimittere/ sed grauius est contra

propriam voluntatem ire. Sed si nō uincis parua ⁊ le-
uia. quādo superabis difficiliora? Resiste ī principio
inclinatiōi tue ⁊ malā desiste ⁊ consuetudinē/ ne forte pau-
latim ad maiorem te ducat difficultatē. V si aduerse/
res quantā tibi pacem ⁊ aliis leticiam faceres/ teipsum
bene habendo. puto q̄ sollicitior eēs ad spūalē p̄fec-
tum.

De utilitate aduersitatis.

capi. xii.

Bonum ē nobis q̄ aliquādo hēm⁹ aliquas graui-
tates ⁊ contrarietates. quia sepe hominē ad cor re-
uocant. quatenus se in exilio eē cognoscat/ nec spem su-
am ī aliqua re mundi ponat. Bonū ē q̄ patiamur qm̄
q̄ contradictores ⁊ q̄ male ⁊ imperfecte de nobis sen-
tiant etiā si bñ agim⁹ ⁊ intendim⁹. Ista sepe iuuant ad
humilitatem/ ⁊ a uana gloria nos defendunt. Tūc enī
mel⁹ interiorem testē deū querim⁹ qm̄ foris uisipendi-
mur ab hōib⁹/ ⁊ nō bñ nobis credit. Iō deberet se ho-
mo in deo totaliter firmare/ ut nō eēt ei necesse mltas
consolationes querere. Quādo homo bone uoluntati
tribulat⁹ uel temptat⁹ aut malis cogitationibus affligi-
tur. tunc deū sibi magis necessariū intelligit sine quo ni-
hil boni se posse deprehendit. Tūc etiā tristat⁹ gemit ⁊
orat pro miseris quas patit⁹. Tunc tedet eum diut⁹
uiuere/ mortem optat inuenire/ ut possit dissolui ⁊ cu⁹
xpo esse. Tunc ē bñ aduertit p̄fectā securitatē ⁊ plenā
pacem in mundo non posse constare.

De temptationibus resistendis.

capi. xiii.

Quam diu in mūdo uiuim⁹ sine tribulatione ⁊ tē-
ptatione esse non possumus. Vnde in Job scri-
ptum ē. Temptatio ē vita hominis sup̄ terrā Iō unus

quisq; sollicitus eē deberet circa temptationes suas et
vigilare in orationibus ne dyabolus locum inuenir;
decepiendi. qui nunq; dormitat/sed circuit querēs quē
deuoret. **N**emo tā perfectus ē ⁊ sanctus qui nō habe
at aliquādo tēptatōes/ ⁊ plene eis carere nō possum;
Sūt enī temptationes hōi sepe ualde utiles/ licet mole
ste sint ⁊ graues/ quia in illis hō humiliat⁹ purgatur ⁊
erudit⁹. **O**mnes sancti per multas tribulationes ⁊ tēp
tationes transierunt ⁊ proficerunt. **E**t qui bene temp/
tationes sustinere nequiuērunt reprobi facti sunt ⁊ de
fecerunt. **N**on est aliquis ordo tam sanctus nec loc⁹
tam secretus/ ubi non sunt temptationes uel aduersita
tes. **N**on est homo secur⁹ a temptationibus totaliter
q̄diu uixerit. quia in nobis est unde tēptamur ex quo
in occupiscentia nati sum⁹. **U**na tēptatione seu tribula
tione recedēte alia superuenit. ⁊ semper aliquid ad pa
tiendum habebim⁹. **N**ā bonū felicitatis nrē perdidit/
mus. **M**ulti querunt temptationes fugere/ ⁊ graui⁹
incidunt in eas. **P**er solam fugā nō possum⁹ vincere/
s; per patientiā ⁊ uerā humilitatē oībus hostib⁹ effici
mur fortiores. **E**ui tātmō exterius declinat nec radi
cem euellit paz proficiet. immo cit⁹ ad enī tēptatōes
redient ⁊ pei⁹ sentiet. **P**aulatim ⁊ per patientiā cū lon/
ganimitate deo iuuante meli⁹ superabis q̄ cū duricia
⁊ iportunitate propria. **S**epi⁹ accipe osculum in tēp/
tatione. ⁊ cū tēptato noli duriter agere/ s; consolationez
ingere/ sicut tibi optares fieri. **I**nitū oīm malaz tēp/
tationum inconstancia animi ⁊ parua ad deū cōfiden/
tia/ quia sicut nauis sine gubernaculo hinc inde a fluc
tibus impellit⁹/ ita hō remiss⁹ ⁊ suū ppositū deserens

uarie temptat. Ignis probat ferrum ⁊ tēptatio homi-
nem iustum. **N**escimus quid sepe possum⁹ ⁊ tēptatō
aperit quid sum⁹. **V**igilandū ē tñ precipue circa inci-
um temptationis / quia tñc facilis hostis uincit si ho-
stium mentis nullatenus intrare sinit / sed extra limen
stati ut pulsaueret illi obuiat. **N**ñ quidā dixit. **P**ri-
cipius obsta / sero medicina parat. **C**um mala per lon-
gas oualuerē moras. **N**ā prius occurrit menti simplex
cogitatio / deinde fortis imaginatio postea delectatō
⁊ mot⁹ prauus ⁊ assensio. **S**icq; paulatim ingreditur
hostis malignus ex toto. **D**ū illi non resistit in princi-
pio. **E**t quanto diutius quis ad resistentendū torpu-
erit / tanto in se quotidie debilior fit. ⁊ hostis oīra cū
potentior. **Q**uidam in principio ouersionis sue graui-
ores temptationes patiunt⁹ / quidā aut in fine / quidā
uero quasi per totam uitā suā male hñt. **N**onnulli sa-
tis leuiter tēptant⁹ sīm diuine ordinationis sapientia⁹
⁊ equitatē / qui statū ⁊ merita hoīm pensat / ⁊ cūcta ad
electorum suorum saluti pōrdinat. **I**ō non dēm⁹ des-
perare cū temptamur. s; eo feruentis deū exorare. qua-
ten⁹ nos in oī tribulatione dignet⁹ adiuuare qui utiq;
secundum dictū pauli tālem faciet cū tēptatione. pūe-
tum ut possimus sustinere. **H**umilemus ergo animas
nrās sub manu dei in oī tēptatione ⁊ tribulatione / qz
humiles spū saluabit ⁊ exaltabit. **I**n temptationibus
⁊ tribulationibus probat⁹ homo quātum profecit et
ibi maius meritum existit. ⁊ uirtus melius patefacit.
Nec magnum ē si homo deuotus sit ⁊ feruidus cū gra-
uitatē nō sentit s; si tempore aduersitatis patienter se
sustinet / spes magni profectus erit. quidā a magnis tē

ptationibus custodiunt/ et in paruis quotidianis se/
pe uincunt/ ut humiliati nunq̃ de seipsis in magnis cō/
fidant/ qui in tā modicis infirmant.

De temerario iudicio uitando.

capit. xiiii. 1

Ad reipsum oculos reflecte/ et aliorū facta caueas
iudicare. In iudicādo alios hō frustra laborat
sepius errat/ et leuiter peccat. Seipsum uero iudicādo
et discutiēdo semp fructuose laborat. Sicut nobis res
cordi est sic de ea frequenter iudicamus. Nā uezz iudi
cium propter priuatū amorē facilliter perdimus. Si d
us semper esset pura intentio nrī desiderii/ non tā faci
liter turbaremur pro resistentia sensus nostri. S; sepe
aliquid ab intra latz/ uel ē ab extra occurrit/ qd̃ nos e
tiam pariter trahit. Multi occulte seip̃os querūt in re
bus quas agunt et nesciunt. Videntur ē in bona pace
stare/ qñ res pro eorum uelle fiunt et sentire. Si autē a/
liter fit q̃ cupiunt. cito mouent et tristes fiunt. Prop
ter diuersitatem sensuum et opinionū/ satis frequenter
oriunt̃ dissensiones inter amicos et ciues/ inter religio
sos et deuotos. Antiqua osuetudo difficulter relinqui
tur/ et ultra propriū uidere nemo libenter ducit. Si ra
tioni tue magis inmiteris uel industrie q̃ uirtuti subie
ctiue ihū xpī raro et tarde eris hō illuminatus. qz de9
vult nos sibi perfecte subiici. et omnem rōnē per inflā
matū amorē transcendere.

De operibus ex caritate factis.

capitu. xv.

Pro nulla re mundi et pro nullius hoīs dilectiōe
aliquod malum est faciendum sed p̃ utilitate tā
tum indigentis op9 bonū aliquando intermittenduz
est aut etiam pro meliori mutandum. hoc enim facto

opus bonum non destruit s; in melius commutat. Si
ne caritate opus externum nihil prodest/ quicquid at
ex caritate agit quantumcuq; etiam paruum sit ⁊ des/
pectum/ totū efficit fructuosum. **M**agis siquidem de
us pensat ex quanto quis agit/ q̄ quantum quis facit.
Multum facit qui multum diligit. **M**ultum facit qui
rem bene facit. **B**ene facit qui magis cōitati q̄ sue vo/
luntati seruit. **S**epe uidet' esse caritas/ ⁊ ē magis carna/
litas/ quia carnalis inclinatio/ propria uolūtas/ spes
retributionis/ affectus commoditatis raro abesse uo/
lunt. **S**ui ueram ⁊ perfectam caritatez habet/ in nulla
re seipsum querit/ sed dei solummodo gloriam in om/
nib; fieri desiderat. **N**ulli etiam inuidet/ quia nullum
priuatum gaudium amat/ nec in seipso uult gaudere/
sed in deo super omnia bona optat beatificari. **N**emi/
ni aliquid boni attribuit/ sed totaliter ad deum refert
a quo fontaliter omnia procedunt/ in quo finaliter o/
nes sancti fruib; quiescunt. **I** qui scintillam habe/
ret uere caritatis/ profecto omnia terrena sentiret plēa
fore uanitatis.

De sufferentia defectuum aliorum. capi. xvi.

Que homo in se uel in aliis emendare non ualet/
debet patienter sustinere/ donec deus aliter ordi/
net. **C**ogita quia forte sic melius est pro tua probatio/
ne ⁊ patientia/ sine qua non sunt multum ponderanda
merita nostra. **D**ebes tamen pro talibus impedimen/
tis supplicare ut deus tibi dignet' subuenire/ ⁊ possis
benigne portare. **S**i q; semel ⁊ ⁊ aut bis admonit; nō
acq̄scit/ noli cum eo contendere/ sed totū deo omittē/
ut fiat uoluntas eius ⁊ honor in omnib; seruis suis/

qui scit bene mala in bonum conuertere **Stude** patiens
esse in tolerando aliorum defectus ⁊ qualescunq; infir-
mitates. quia ⁊ tu multa habes que ab aliis oportet to-
lerari **Si** non potes te talem facere qualē uis/ quomō-
poteris alium habere ad tuum bñplacitum? **Libenter**
habemus alios perfectos/ ⁊ tñ proprios nō emenda-
mus defectus **Volumus** q; alii stricte corrigant/ ⁊ ipsi
corrigi nolumus displicet larga aliorum licentia ⁊ tñ
nobis nolumus negari quod petimus. **Alios** restrin-
gi per statuta volum⁹/ ⁊ ipsi nullatenus patimur am-
plius cohiberi. **Sic** ergo patet q; raro proximū sicut
nosip̃s p̃sāmus. **Si** essent omnes perfecti/ quid tñc
haberem⁹ ab aliis pro deo pati? **Nunc** autem de⁹ sic
ordinauit. ut discamus alter alterius onera portare.
quia nemo sine defectu nemo sine onere nemo sibi suf-
ficiens. nemo sibi satis sapiens/ sed oportet nos inui-
cem portare/ inuicem consolari/ pariter adiuuare istru-
ere ⁊ admonere. **Buāte** autē uirtutis quisq; fuerit/ meli-
us patet occasione aduersitatis. **Occasiones** nāq; ho-
minem fragilē non faciunt. s; qualis ut ostendunt.

De monastica uita.

Capitulum. xvii.

Oportet ut discas teip̃m in multis frangere. si uis
pacem ⁊ concordiam cum aliis tenere. **Non** est p-
num in monasteriis uel in cōgregatione habitare. ⁊ ibi
sine querela conuersari. ⁊ usq; ad mortem fidelis perse-
uerare. **Beatus** quidem qui ibi bene uixit ⁊ feliciter cō-
summavit. **Si** uis debite stare ⁊ proficere/ teneas te/ tā-
q; exulem ⁊ peregrinum super terram. **Oportet** te stul-
tum fieri propter xpm si uis religiosam ducere uitam
Habitus ⁊ consura modicum conferunt. sed mutatio

morum ⁊ integra mortificatio passionum uerum faci
unt religiosum. Qui aliud querit q̃ pure deum ⁊ a nie
sue salutem non inueniet nisi tribulationem ⁊ dolorem.
Non potest etiā diu stare pacificus. qui non mitis esse
minimus ⁊ omnibus subiectus. Ad seruiendū uenisti/
non ad regendum. Ad patiendum ⁊ laborandū scias
te uocatum non ad ociandum uel fabulandum. Hic er
go probant homines sicut aurum in fornace. Hic er
potest stare nisi ex toto corde se uoluerit ppter deum
humiliare.

De exemplis sanctorum patrum. capi xviii.

Inuere sanctorum patrum uinida exempla. In q̃
bus uera perfectio refulsit ⁊ religio. ⁊ uidebis q̃
modicum sit ⁊ pene nihil quod nos agimus. Huius qd
est uita nostra si illis fuerit comparata. Sancti ⁊ ami
ci xpi domino seruerunt in fame ⁊ siti. in frigore ⁊ nu
ditate. in labore ⁊ fatigatione. in uigiliis ⁊ ieiuniis. in
orationibus ⁊ sanctis meditationibus. in persecutio
nibus ⁊ obprobriis multis. Id q̃ multas ⁊ graues tri
bulationes passi sunt apostoli martires. confessores.
uirgines. ⁊ reliqui omnes qui xpi uestigia uoluerūt se
qui. Nam animas suas in hoc mundo oderunt. ut in e
ternam uitam eas possiderent. Id q̃ strictam ⁊ abdi
catam uitam sancti patres in heremo duxerunt. q̃ lō
gas ⁊ graues temptationes pertulerūt. q̃ frequēter ab
inimico uexati sunt. q̃ crebras ⁊ feruidas orōnes deo
obtulerunt. q̃ rigidas abstinentias peregerunt. q̃ ma
gnū zelum ⁊ feruorem ad spūalem profectum habu
erunt. q̃ forte bellum aduersus edomationem uiciorū
gesserunt. q̃ purā ⁊ rectam intentionē ad deum tenuerunt.

runt. Per diem laborabant et noctibus orationi diuine uacabant. Quod laborando ab oratione mentali minime cessarent. Omne tempus utiliter expendebant. Omnis hora ad uacandum deo breuis uidebatur. et per magna dulcedine contemplationis etiam obliuioni tradebatur necessitas corporalis refectiois. Omnibus diuitiis dignitatibus honoribus amicis et cognatis renunciabant. nil de mundo habere cupiebant. uix necessaria uite sumebant. corpori seruire etiam in necessitate dolebant. Pauperes igitur erant rebus terrenis. sed diuites valde in gratia et uirtutibus. Foris egebant sed intus gratia et consolatione diuina reficiebantur. Mundo erant alieni sed deo proximi ac familiares amici. Sibi ipsis uidebantur tanquam nihili et huic mundo despecti. sed erant in oculis dei preciosi et electi. In uera humilitate stabant. in simplici obedientia uiuebant in caritate et patientia ambulabant et ideo quotidie in spiritu proficiebant. et magnam apud deum gratiam obtinebant. Daci sunt in exemplum omnibus religiosi. et plus prouocare nos debent ad bene proficiendum. quam tepidorum numerus ad relaxandum. Per quantum feruor omnium religiosorum in principio sue sancte institutionis fuit. Per quanta deuotio orationis. quanta emulatio uirtutis. quam magna disciplina uiguit. quanta reuerentia et obedientia sub regula magistri in omnibus effloruit. Testant adhuc uestigia derelicta quod uel re uiri sancti et perfecti fuerunt. qui tam strenue militantes mundum suppedita uerunt. Jam magnus putat si quis transgressor non fuerit. si quis quod accepit cum patientia tolerare potuerit. Ob teporis et negligentie statum nostri. quod tam cito

declinamus a pristino feruore / 7 iā tedet uiuere pre la-
situdine 7 tepore . Utinā in te penitus non dormitet
profectus uirtutum qui multa sepi9 exempla uidisti
deuotorum

De exercitiis boni religiosi.

capi. xix.

Uta boni religiosi omnibus uirtutibus pol-
lere debet / ut sit talis interius . qualis uidet hōi-
nibus exterius . Et merito multo plus debet esse intus
q̃ quod cernit foris . quia inspector noster est deus .
quem summo opere reuereri debemus ubicūq; fuerimus
7 tanq̃ angeli in conspectu eius mundi incedere . Om-
ni die renouare debemus propositum nostrū 7 ad fer-
uorem nos excitare quasi hodie primum ad uersioē
uenissem9 atq; dicere . Adiuua me domine de9 meus in
bono proposito 7 scō seruitio tuo . 7 da mihi nūc ho-
die perfecte incipere . quia nihil est quod hacten9 feci .
Secundum propositū nr̃m cursus p̃fectus nr̃i 7 mul-
ta diligentia opus ē bene proficere uolenti . Q̃ si for-
titer proponens sepe deficit / quid ille qui raro aut mi-
nus fixe aliquid proponit ? Varus tñ modis stringit
desertio propositi nr̃i . 7 leuis omissio exercitiorū uix
sine aliquo dispēdio transit . Iustoz propositū in gra-
tia dei potius q̃ in propria sapiētia pendet / i quo 7 sp̃
confidunt quicquid arripiunt . Nā homo proponit s;̃
de9 dispōit nec ē i hoīe uia ei9 . Si pieratis cā aut fr̃ne
utilitatis p̃pōito qnq̃ osuetū omittit exercitiū facile
postea poterit recuperari . Si at tedio aī aut negligētia
faciliter reliq̃t satis culpabile ē 7 nociuū sentiet . Cone-
mur q̃tū possum9 adhuc leuiter deficim9 i m̃ctis . sp̃
tñ aliquid certi proponēdū ē 7 illa precipue que am-

plius nos impediunt. **E**xteriora nr̃a ⁊ interiora pari
ter nobis scrutanda sunt ⁊ ordinanda. quia vtracq; ex
pediūt ad profectum. **S**i nō otinue te uales colligere/
saltem interdum. ⁊ ad minus semel in die/ mane videli
cet aut uespere. **A**dane propone uespere discute mõs
tuos qualis hodie fuisti in uerbo opere ⁊ cogitatione.
quia in his sepius forsitan deum offēdisti ⁊ proximū
Accinge te sicut uir contra dyabolicas nequicias/ fr̃ea
gulam/ ⁊ omnem carnis inclinationē facilius frenabis
Nūq; sis ex toto ociosus sed aut legens aut scribens
aut orans aut meditans aut aliquid utilitatis pro cō
muni laborans. **C**orporalia exercitia discrete sunt agē
da. nec omnibus equaliter assumenda. **B**ue cōmunia
non sunt non sunt foris ostendenda nam in secreto tu
tus exercent priuata. **C**auendum tamē ne piger sis ad
cōmunia ⁊ ad singularia promptior/ sed expletis inte
gre ⁊ fideliter debitis ⁊ iniunctis. **S**i iam ultra vacat
redde te tibi prout deuotio tua desiderat nō possunt
omnes habere vnum exercitium/ sed aliud isti/ aliud il
li magis deseruit. **E**tiam pro temporum congruentia/
diuersa placent exercitia quia alia in festis/ alia in feri
atis magis sapiunt diebus. **A**liis indigemus tempore
temptationis. ⁊ aliis tempore pacis ⁊ quietis. **A**lia cū
tristamur libet cogitare ⁊ alia cum leti in domino fue
rimus. **C**irca principalia festa renouanda sunt bona
exercitia. ⁊ sanctorum suffragia feruentius imploran
da. **D**e festo in festum proponere debemus. quasi tūc
de hoc seculo migraturi simus. ⁊ ad eternum festum p
uenturi. **I**deoq; sollicite nos preparare debemus ī de
uotis temporibus. ⁊ deuotius conuersari / atq;

omnē obseruatiā stricti⁹ custodire tanq̃ in breui pre
mium laboris nr̃i a deo percepturi. Et si dilatum fue
rit credamus nos minus bene preparados atq̃ indig
nos tante adhuc glorie que reuelabit in nobis tēpore
prefinito/ ⁊ studeamus nos melius ad exitum prepa
rare. Beatus serus ait euangelista lucas/ quem cum ve
nerit dominus inuenerit vigilantem. Amē dico uobis
super omnia bona sua cōstituet eū.

De amore solitudinis ⁊ silēti.

ca. xx.

Quere aptū tēp⁹ uacandi tibi/ ⁊ de beneficiis dei
frequenter cogita. Relinque curiosa. Tales perle
ge materias que compunctionem magis prestāt q̃ oc
cupationē. Si te subtraxeris a superfluis locutionib⁹
⁊ ociosis circuitionibus/ nec non a nouitatibus ⁊ rui
tibus audiendis/ inuenies tempus sufficiens ⁊ aptum
pro bonis meditationibus insistendis. Maximi sanc
torum humana cōfortia ubi poterant uitabāt. ⁊ deo ī
secreto uiuere eligeant. Dixit quidā. Quotiēs iter ho
mines fui/ minor homo redii. Hoc quippe sepi⁹ experi
mur/ quādo diu cōfabulamur. Facili⁹ est oīo tacere. q̃
uerbo nō excedere. Facili⁹ est domi latere q̃ foris se
posse sufficienter custodire. Qui igit̃ intendit ad inte
riora ⁊ spūalia peruenire. oportet euz cum ihesu a tur
ba declinare. Nemo secure apparet/ nisi qui libenter la
cet. Nemo secure preest/ nisi qui libenter subest. Nel
mo secure precipit/ nisi qui libenter obedire didicit.
Nemo secure gaudet/ nisi qui bone conscientie testimo
niū hz. Nemo secure loquit̃/ nisi qui libenter tacet. Sem
per tū sanctorū securitas plena timoris dei extitit/ nec

eo minus solliciti et humiles in se fuerunt. quia magnis
uirtutibus et gratia emicuerunt. Irauorum autem securitas
ex superbia et presumptione oritur. et in fine in deceptio
nem sui uertitur. **N**unc promittas tibi securitatem in hac
uita. Quis bonus uidearis cenobita aut deuotus here
mita. **S**epe meliores in estimatione hominum grauius pe
riculati sunt propter suam nimiam confidentiam. **N**on mul
tis utilius est ut non penitus temptationibus careant
sed sepius impugnentur. ne nimium securi sint. ne forte in
superbiam eleuentur. ne etiam ad exteriores solatio
nes licentius declinent. **N**on qui nunquam transitoriam leti
tiam quereretur. qui nunquam cum mundo se occuparet. qui
bonam conscientiam seruaret. **N**on qui omnem uanam solli
citudinem amputaret. et dumtaxat salutaria ac diuina
cogitaret. et totam spem suam in deo constitueret. quam mag
nam pacem et quietem possideret. **N**emo dignus est celest
ti consolatione nisi diligenter se exercuerit in sancta opus
tione. **S**i uis corderentur opungi. intra cubile tuum et ex
clude tumultus mundi. sicut scriptum est. **I**n cubilibus
nestris opungimini. **I**n cella inuenies. quod de foris
sepius amittes. **C**ella continuata dulcescit et male custo
dita tedum generat. **S**i in principio conuersionis tue
bene eam incolueris et custodieris. erit tibi postea di
lecta amica et gratissimum solatium. **I**n silentio et qui
ete proficit anima deuota et discit abscondita scriptu
rarum. ibi inuenit fluuenta lacrimarum. quibus singu
lis noctibus se lauet et mundet. ut conditori suo tan
to familiarior fiat. quanto longius ab omni seculari tumultu
degit. **S**ui ergo se abstrahit a notis et amicis appropia

bit illi deus cum angelis sanctis. **M**elior est latere et sui
curam agere/ quam se neglecto signa facere. Laudabile est
boni religioso raro foras ire fugere uideri nolle etiam ho-
mines uidere. **Q**uid vis uidere/ quod non licet habere?
Transit mundus et concupiscentia eius. **T**rabunt desio-
ria sensualitatis ad spaciandum sed cum hora transierit/
quid nisi grauitate conscientie et cordis dispersione importas.
Letus exitus triste sepe reditu parit/ et leta iugilia sero/
tina triste mane facit. **S**ic omne carnale gaudium blande in-
trat/ sed in fine mordet et punit. **Q**uid potes alibi ui-
dere quod hic non uides. **E**cce celum et terram et omnia ele-
menta/ nam ex istis omnia sunt facta. **Q**uid potes alicubi
uidere/ quod diu potest sub sole permanere? **C**redis te for-
sitan satiari/ sed non poteris perungere. **S**i cuncta uideres
presentia. quid esset nisi uisio uana? **L**eua oculos tuos
ad deum in excelsis et ora pro peccatis tuis et negligentiis.
Dimitte uana uanis. tu autem intende illis que tibi precepit.
deus. **L**auda super te hostium tuum et uoca ad te iherusalem dile-
ctum tuum. **N**am cum eo in cella/ quia non inuenies alibi tantam
pacem. **S**i non exisses nec quicquam de rumoribus audisses.
melius in bona pace permansisses. **E**x quo noua delectat
aliqui audire/ oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

De operatione cordis.

ca. xxi.

Non vis aliquid perficere conserua te in timore dei. et
noli esse nimis liber sed sub disciplina cohibe om-
nes sensus tuos. nec inepte te tradas leticie. **D**ada te ad
cordis compunctionem. et inuenies deuotionem. **C**om-
punctio multa bona aperit/ que dissolutio cito perde-
re consuevit. **N**am est quod homo possit uicquam perfecte letari in hac

66
vita qui suum exiliū ⁊ tā multa pericula aīe sue cōsīd-
rat ⁊ pensat. **P**ropter leuitatem cordis ⁊ negligentiaꝝ
defectuum nostroꝝ non sentimus aīe nrē dolores. sed
sepe uane ridemꝝ qñ merito flere deberemꝝ. **N**ō est ve-
ra libertas nec bona leticia / nisi in timore dei cum bōa
conscientia **F**elix qui abicere pōt oē impedimentum
distractionis ⁊ ad vñionem se redigere scē opūctōis
Felix quia se abdicat quicquid cōsciētā suā maculare
potest uel grauari **C**erta uiriliter. cōsuetudo cōsuetudinē
vincit. **S**i tu scis homines dimittere / ipi te dimittent /
tua facta facere. **N**on attrahas tibi res alioꝝ / nec te ī
plices causis matorum. **N**abe semp oculū sup te pri-
mum. ⁊ admoneas teipsum specialiter pre oībꝝ tibi di-
lectis. **S**i nō habes fauorem hoīm noli ex hoc trīstari
sꝫ hoc sit tibi graue quia nō hēs te satis bene ⁊ circum-
specte sicut deceret dei seruū ⁊ deuotū religiosūꝝ ouerfa-
ri. **U**tilis ē sepe ⁊ securus qd hō non habeat multas cō-
solationes in hac uita secundū carnē precipue / tñ qd di-
uinas nō habemus / aut rariꝝ sentimus / nos ī culpa su-
mus. quia opūctionem cordis nō querimus nec va-
nas ⁊ externas omnino abicimꝝ. **C**ognosce te indig-
nū diuina cōsolatōe sꝫ magis dignum multa tribulati-
one. **E**uādo homo perfecte ē opūctus tūc grauis ⁊ a-
marus est ei totus mundus. **B**onꝝ hō sufficiētē iuenit
materiā dolēdi ⁊ flēdi. **S**ive enī se cōsiderat siue de p-
xio pēsāt / scit qz nemo sine tribulatiōe hic uiuit. **E**t qd
to strictiꝝ sese cōsiderat tāto āpliꝝ dolꝝ. **M**aterie iusti
doloris ⁊ iterne opūctōis sūt pētā ⁊ uicia nrā / qbzica
iuoluti iacemꝝ ut raro celestia cōtēplare ualeamꝝ. **S**i fre-
qñciꝝ de morte tua qd de lōgitudinē uite tue cogitaꝝ nō

dubium quin feruentius te emendares. Si etiam futu/
ras inferni siue purgatorii penas cordialiter perpen-
des. credo q̄ libenter laborem ⁊ dolorem sustineres. ⁊
nihil rigoris formidares. Sed quia ad cor ista nō trā-
seunt ⁊ blandimenta adhuc amam⁹ iō frigidī ⁊ ualō
pigri remanemus. Sepe est inopia spūs / unde tam le-
uiter oquerit⁹ miser corp⁹. Ora igit⁹ humiliter ad do-
minum / ut det tibi compunctionis spūm / ⁊ dic cū pro-
pheta. Tiba me domine pane lacrimarum / ⁊ potuz da
mibi in lacrimis in mensura.

De consideratione humane miserie. **C**apit. xxii.

Miser es ubicunq̄ fueris ⁊ quocunq̄ te uerteris / ni-
si ad deum te conueras. Quid turbaris quia non
succedit tibi sicut vis ⁊ desideras? Quis ē qui habet o-
nia s̄m suam uoluntatem? Nec ego nec tu nec aliq̄s ho-
minum super terram. Nemo est in mundo sine aliqua
tribulatione uel angustia / q̄uis rex sit uel papa. Quis
est qui melius habet? utiq̄ qui pro deo aliquid pati
ualet. Dicunt multi imbecilles ⁊ infirmi. Ecce q̄ bonā
uitam ille homo habet q̄ diues q̄ potens q̄ excelsus
q̄ magnus ⁊ q̄ pulcher. Sed attende ad celestia bōa
⁊ videbis q̄ omnia ista temporalia nulla sunt / s̄ ual-
de incerta ⁊ magis grauancia quia nunq̄ sine sollicitu-
dine ⁊ timore possident⁹. Non est hominis felicitas ha-
bere temporalia ad abundantia / sed sufficit ei medio-
citas. Vere miseria est uiuere super terram. Quāto ho-
mo uoluerit esse spūalior. tāto presens uita sit ei ama-
rior. quia sentit melius ⁊ uidet clarius humane corrup-
tionis defectus. Nam comedere bibere uigilare dori-
mire quiescere laborare ⁊ ceteris necessitatibus nature

subiacere. uere magna miseria est ⁊ afflictio homini d
uoto qui libenter esset absolutus ⁊ liber ab omni pec
cato. **V**alde enim grauat iterior hō necessitatib⁹ cor
poralibus in hoc mundo. **U**nde propheta deuote ro
gat quatenus liber ab istis esse ualeat dicens de necessi
tatibus meis erue me domine. **S**ed ue non cognoscen
tibus suam miseriam ⁊ amplius de illis / qui diligunt
hanc miseriam ⁊ corruptibilem uitam. **N**am in tantu⁹
quidam hanc amplectunt / licet etiam uix necessaria la
borando aut meditando habeant ut si hic possent sp
uiuere de regno dei nihil curarent. **I**nsani ⁊ infideles
corde. qui tam profunde in terris iacent ut nil nisi car
nalia sapiant. **S**ed miseri adhuc in fine graniter senti
ent q̄ uile ⁊ nihilum erat quod amauerunt. **S**ancti au
tem dei ⁊ omnes deuoti amici xpī non attēderunt que
carni placuerunt / nec que in hoc tempore floruerunt.
sed tota spes eorum ⁊ intentio ad eterna bona anbele
bat / ferebat totum desiderium eorum ad mansura ⁊ i
uisibilia / ne amore uisibilium eorum ad infima. **N**o
li frater amittere confidentiam proficiendi ad spūalia
adhuc habes tempus ⁊ horam. **Q**uare uis procrastia
re propositum tuum? **S**urge ⁊ instanti incipe ⁊ dic.
Nunc tempus est faciendi / nunc tempus est pugnandi
nunc tempus aptum est emendandi. **Q**uando male ba
bes ⁊ tribularis tunc tempus est promerendi. **P**ort⁹
te transire per ignem ⁊ aquam anteq̄ uenias in refrige
rium. **N**isi tibi vñ feceris viciū non superabis. **N**ē
diu istud fragile corpus gerimus / sine pctō esse nō po
ssumus nec sine tedio ⁊ dolore uiuere. **L**ibenter habe
rem⁹ ab omni miseria quietem / sed quia per peccatum

perdidimus innocentiam. amisimus et ueram beatitudinem
ideo oportet nos tenere patientiam / et dei expectare
misericordiam / donec transeat iniquitas hec / et mortali-
tas absorbeat a uita. **Q**uanta fragilitas humana / que
semper prona est ad uicia. Hodie confiteris peccata tua /
et cras iterum perpetras confessam. Nunc proponis cauere et
post horam agis quasi nihil proposuisses. Merito eri-
go nosipsum humiliare possumus. nec unquam aliquis magni de
nobis sentire. quia tam fragiles et instabiles sumus. Cito e-
tiam potest perdi per negligentiam / quod multo labore
uix tandem acquisitum est per gratiam. Quid fiet de nobis
adhuc in fine / qui tepescimus tam mane? De nobis si sic
uolumus declinare ad quietem / quasi iam pax sit et secu-
ritas. cum necdum appareat uestigium uere sanctitatis in
nostra ouersatione. Bene opus est quod adhuc iterum isti-
tueremur tanquam boni nouitii ad mores optimos si for-
te spes esset de aliqua futura emendatione. et maiori
spirituali profectu.

De meditatione mortis

capi. xxiii.

Ualde cito erit tecum hoc factum. Vide aliter quomodo
te habeas. hodie homo est et cras non apparet.
Cum autem sublatus fuerit ab oculis / cito etiam transiet
a mente. **Q**uebetudo et duricia cordis humani quod solius
presencia meditat et futura non magis preuidet. Sic te
in omni facto et cogitatu deberes tenere / quasi statim es-
ses moriturus. Si bonam conscientiam haberes / non mul-
tum mortem timeres. Melius est peccata cauere / quam mortem
fugere. si hodie non es paratus / quomodo cras eris? Cras est
dies incerta. et quid scis si crastinum habebis. Quid prodest
diu uiuere quam tam parum emendamur? Nec longa uita non sp-

emendat/sed sepe culpam magis auget **U**tinā p vnaz
diē bñ cēp̃ ouersati in hoc mundo. **M**ulti annos cō
putant ouersionis. s; sepe parus ē fructus emēdatōis
Si formidolosum est mori/forſitan periculofius ē di
utius uiuere. **B**eatus qui horā mortis ſiue ſemper ante
oculos habet ⁊ ad moriendum quotidie ſe diſponit.
Si uidiſti aliquando hominem mori/cogita ⁊ tu per
eandē uia trāſibis. **C**ū mane fuerit. puta te ad ueſperū
non peruenturum. **V**eſpere at̃ facto/ mane non au/
deas tibi polliceri. **S**emper ergo paratus eſto/ ⁊ tali
ter uiue/ut nunq̃ te imparatum mors inueniat. **M**ul/
ti ſubito ⁊ improuiſe moriunt̃. nam hora qua non pu
tat̃ filius hōis uentur⁹ eſt. **Q**uādo illa extrema hora
uenerit multum aliter ſentire incipies de tota uita tua
preterita. ⁊ ualde dolebis q̃ tā negligēs ⁊ remiſſ⁹ fuiſ
ti. **Q** felix ⁊ prudens qui talis nunc niti⁹ eē in uita/q̃
lis optat īueniri in morte. **D**abit nanq; magnam ofi/
dentia feliciter moriendi profect⁹ oīēp̃ mūdi/ſeruēs
deſideriū in uirtutibus proficiendi/amor diſcipline la
bor penitentie/promptitudo obediētie/abnegatio ſui
⁊ ſupportatio cuiuſlibet aduerſitatis p amore xp̃i.
Multa bona potes operari dū ſan⁹ es/ ſ; infirmatus
neſcio quid poteris. **P**auci ex infirmitate emendantur
ſic ⁊ qui multū peregrinant̃ raro ſanctificāt̃. **N**oli cō
fidere ſuper amicos ⁊ proximos/nec in futuris ſalutē
tuā differas. quia citius obliuiſcent̃ tui hōies. q̃ eſti/
mas. **M**eli⁹ ē nunc tempeſtine providere ⁊ aliquid bo
ni premittere/q̃ ſup alioꝝ auxilio ſperare. **S**i non es
pro teipſo ſollicitus modo/quis erit p te ſollicit⁹ in
futuro. **N**ūc temp⁹ ē ualde precioſ⁹/sed proebdolor

q̄ hoc inutilius expendis/in quo promereri uales uñ
naturaliter uiuas. **V**eniet quādo unum diem seu ho-
ram pro emendatione desiderabis/et nescio an īpetra-
bis. **E**ya carissime de quanto periculo te poteris libe-
rare/de q̄ magno timore eripere. si modo semper tio-
ratus fueris et de morte suspectus. **S**tude nunc taliter
uiuere/ut in hora mortis ualeas potius gaudere q̄ ti-
mere. **D**isce nunc mori mundo/ ut tunc incipias uiuere
cum xp̄o. **D**isce nunc omnia contemnere/ut tunc possis
libere ad xp̄m pergere. **C**astiga nunc corpus tuum
per penitentiam/ut tunc ualeas certam habere confide-
ntiam. **N**ch stulte quid cogitas te diu uicturum/ cū nul-
lum diem habeas securum? q̄ multi decepti sunt/ et in-
sperate de corpore extracti. **Q**uotiens audisti a dicen-
tibus/ quia ille gladio cecidit/ ille submersus est/ ille ab
alto ruens ceruicem fregit/ ille manducando obriguic
ille ludendo finem fecit/ alius igne/ alio ferro/ alius pe-
ste/ et alius latrocinio perit. et sic omnium finis mors
est/ et uita hominum tanq̄ umbra subito pertransit.
Cuius memorabitur tui post mortem/ et quis orabit p̄
te? **A**ge age nunc carissime quicquid agere potes/ quia
nescis quando morieris. nescis etiā quid tibi p̄ mor-
tem sequetur. **D**um tempus habes congrega tibi diuitias
immortales. **P**reter salutem tuam nihil cogites. solu
que dei sunt cures. **F**ac nunc tibi amicos uenerādo dei
sanctos/ et eorum actus imitando/ ut cum defeceris in
hac uita illi te recipiant in eterna tabernacula. **S**erua
te tanq̄ peregrinum et hospitem super terram/ ad quē
nihil spectat de mundi negociis. **S**erua cor liberum et
ad deum sursum erectum/ quia non habes hic manen-

tem ciuitatem. Illuc preces et gemitus quotidianos cum lacrimis dirige. ut spiritus tuus mereatur post mortem ad dominum feliciter transire Amen.

De iudicio et penis peccatorum. capitu. xliiii

In omnibus rebus respice finem et qualiter ante districtum iudicem stabis / cui nihil est occultum qui muneribus non placat / nec excusationes recipit / sed quod iustum est iudicabit. Miserrime et insipiens peccator quid respondebis deo omnia mala tua scienti / qui interdum formidas vultus hominis irati? Ut quod non preuides tibi in die iudicii / quando nemo poterit per alium excusari vel defendi. sed unusquisque sufficiens onus erit sibiipsum. Hunc labor tuus est fructuosus fletus acceptabilis / gemitus exaudibilis / dolor satisfactorius et purgatiuus. Habet magnum et salubre purgatorium patiens homo qui suscipiens iniurias plus dolet de alterius malicia / quam de sua iniuria. qui pro contrariantibus sibi libenter orat / et ex corde culpas indulget / qui veniam ab aliis petere non retardat / qui facilius misereatur quam irascitur / qui sibiipsum uiolentiam frequenter facit / et carnem suam omnino spiritui subiugare conatur. Melius est modo purgare peccata et vicia reseruire / quam in futuro purganda reseruare. Vere nosipsum decipimus per uerbum ordinatum amorem quem ad carnem habemus. Quid aliud ille ignis deuorabit nisi peccata tua. Quanto amplius tibiipsum nunc parcis et carnem sequeris / tanto durius postea lues. et maiorem materiam condoburendi reseruas. In quibus homo peccauit / in illis grauius punietur. Tibi accidiosi ardentibus stimulis pungent / et gulosi ingenti fame ac siti cruciabunt. Tibi

De penis pauperum.

luxuriosi ⁊ uoluptatum amatores ardenti pice ⁊ feti-
do sulphure perfundent. Et sicut furiosi canes pre do-
lore inuidiosi ululabunt. Nullum vicium erit quod su-
um proprium cruciatum non habebit. Ibi superbi oī
confusione replebuntur ⁊ auari miserrima egestate ar-
tabuntur. Ibi erit una hora grauior in pena/ q̃ hic cē-
tum anni in grauissima penitencia. Ibi nulla requies ē
⁊ nulla consolatio damnatis. **Hic** tamen interdum cel-
sat a laboribus/ atq; amicorum fruit solaciis. **E**sto
modo sollicitus ⁊ dolens pro peccatis tuis/ ut in die
iudicii sis securus cum beatis. **Tunc** enim iusti stabūt
in magna constantia aduersus eos qui se angustiant
runt ⁊ deprefferunt. **Tunc** stabit ad iudicandum/ qui
modo se subiicit humiliter iudiciis hominū. **Tūc** ma-
gnam fiduciā habebit pauper ⁊ humilis/ pauebit ui-
dicq; superbus. **Tunc** uidebit sapiens in hoc mundo/
fuisse/ qui pro cristo didicit stultus ⁊ despectus esse.
Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpeffa et
omnis iniquitas opilabit os suum. **Tunc** gaudebit o-
mnis deuotus ⁊ merebit omnis irreligiosus. **Tunc** plus
exultabit caro afflicta / q̃ si in deliciis fuisset semper
nutrita. **Tunc** splendet habitus uilis/ ⁊ obtenebresce-
uestis subtilis. **Tunc** plus laudabitur pauperculū do-
micilium/ q̃ deauratum palacium. **Tunc** plus iuuabit
constans patientia/ q̃ omnis mundi potentia. **Tūc** a-
plus exaltabitur simplex obedientia/ q̃ omnis secu-
laris astucia. **Tunc** plus letificabit pura ⁊ bona cōsciē-
tia/ q̃ docta philosophia. **Tunc** plus ponderabit cō-
temptus diuitiarum/ q̃ totus thesaurus terrigenarū
Tunc magis consolaberis super deuota oratione/ q̃

super delicata comestione. Tunc potius gaudebis de
seruato silentio / q̃ de longa fabulatione. Tunc pl̃s ua
lebunt sancta opera / q̃ multa pulchra uerba. Tunc pl̃s
placebit stricta vita ⁊ ardua penitentia / q̃ omnis dele
ctatio terrena. Disce nunc in modico pati ut tūc a gra
uioribus ualeas liberari. Sic primo proba quid po
sis pati postea. Si nunc tam pax non uales sustine /
re / quō poteris tunc eterna tormenta sufferre? Si mo
do modica passio tam impatientem efficit / quid gebē
na tunc faciet? Ecce uere non potes duo gaudia habe
re / delectari hic in mundo / ⁊ postea regnare in celo cuꝝ
x̃po. Si usq; in hodiernum diem semper in honoribꝫ
⁊ uoluptatibus uixisses / quid totum tibi profuisset.
si iam in instanti mori contingeret? Omnia ergo uani
tas preter amare deum / ⁊ illi soli seruire. Cui enim de
um ex toto corde amat / nec mortem nec suppliciuꝫ nec
iudicium nec infernum metuit. quia perfectus amor se
curum accessum ad deum facit. Cui autē adhuc pec
care delectat / non mirū si mortem ⁊ iudicium timeat.
Bonum tamen est ut si necdum amor a malo te reuo
cat / saltem timor gehennalis coherceat. Cui uero timo
rem dei postponit / diu stare in bono non ualebit / sed
dyaboli laqueos citius incurret.

De seruenci emendatione totius uite nr̃e. ca. xxv.

Esto vigilans ⁊ diligens in dei seruitio. ⁊ cogi
ta frequenter ad quid uenisti / ⁊ cur seculum reli
quisti. Nonne ut deo uiueres / ⁊ sp̃ialis homo fieres?
Igit̃ ad profectum serueas / quia mercedem laborum
tuorū in breui recipies. nec erit tūc amplius timor aut
dolor in finibus tuis. Modicum nūc laborabis ⁊ ma

gnam requiē immo perpetuam leticiam inuenies. Si
tu permanseris fidelis et feruidus in agendo/deus pro/
culdubio erit fidelis et locuplex in retribuendo. Spem
bonam retinere debes quod ad palmam peruenies/sed se/
curitatem capere non oportet ne torpeas aut elatus fi/
as. **C**ū enim quidā anxius inter metū et spem frequenter
fluctuaret/et quadam uice merore affectus in ecclesia a/
te quoddam altare se in oratione prostrauisset. hec iter
se reuoluit dicens. **N** si scirem quod adhuc perseveraturus
essem. statimque audiret intus diuinum responsum. quod
si hoc scires facere uelles? **F**ac nunc quod tunc facere uel/
les et bene securus eris. **M**oxque consolatus et conforta/
tus diuine se commisit voluntati/et cessauit anxia flu/
ctuatio/noluitque curiose inuestigare ut sciret que sibi es/
sent futura/sed magis studuit inquirere que esset uolū/
tas dei beneplacens et perfecta ad omne opus bonum
inchoandum et perficiendum. **S**pera in domino et fac bo/
nitatem ait propheta. et inhabita terram et pascaris in
diuitiis eius. **U**num ē quod multos a profectu et feruē/
ti emendatione retrahit. horror difficultatis seu labor/
certaminis. **E**nimvero illi maxime pre aliis in uirtuti/
bus proficiunt/qui ea que sibi magis grauiora et contra/
ria sunt uiribus vincere nituntur. **N**ā ibi homo plus pro/
ficat et gratiam meretur ampliorem ubi magis seipsum ui/
cit et in spiritu mortificat. **S**ed nō oēs hūc eque multū
ad uincendum et moriendum. **D**iligēs tamen emulator ualen/
tior erit ad proficiendum etiam si plures habeat passiones
quam alius bene morigeratus/minus tamen feruens ad virtu/
tes. Duo tamen specialiter ad magnam emendationem
uiuant uiz subtrahere se uolenter ad quod natura ui

tiōse inclināt / et feruenter instare p̄ bono quo āplius q̄s
indiget. **I**lla ē et studeas magis cauē et uicere / q̄ tibi fre
quentius in aliis displicet. **U**biq̄ profectū tuū capias
ut si bona exempla uideas uel audias ad imitandum
accendaris. **S**i quid at̄ reprehensibile cōsideraueris / caue
ne idem facias / aut si aliquando fecisti / citius emenda
re te studeas. **S**icut oculus tuus alios cōsiderat sic iterū
ab aliis notaris. q̄ iocundū et dulce ē uidere feruidos
et deuotos fr̄es bñ morigeratos et disciplinatos. q̄ tri
ste est et graue uidere inordinate ābulātes / qui ea ad q̄
uocati sunt nō exercēt. q̄ nocuū ē negligere uocatiōis
sue propositum et ad nō cōmissa sensum inclinare. **N**e
mor esto arrepti propositi / et imaginem tibi propone
crucifixi. **B**ene uerecundari potes inspecta uita ihesu
xpi / quia necdum magis illi te cōformare studuisti licet
diu in uia dei fuisti. **R**eligiosus qui se intente et deuote
in sanctissima uita et passione dñi exercet / oīa uilia et
necessaria sibi abundanter ibi inueniet / nec opus est ut
extra ibi aliquid melius querat. **N** si ih̄s crucifixus ē
cor nostrum ueniret / q̄cito et sufficienter docti essemus
Religiosus feruidus omnia bene portat et capit que il
li iubentur. **R**eligiosus negligens et tepidus habet tri
bulationem super tribulationem / et ex omni parte pa
titur angustiam / quia interiori cōsolatione caret.
et exteriorem querere prohibetur. **R**eligiosus extra di
sciplinam uiuens / graui ruine patet. **E**ui laxiora q̄
rit et remissoria / semper in angustius erit. **E**uia aut
unum aut reliquum sibi displicebit. **E**uomodo fa
ciunt tam multi alii religiosi / qui satis arti sunt sub
disciplina claustrali. **R**aro exeunt.

abstracte uiuunt/ pauperrime comedunt/ grosse uesti-
tur/ multum laborant/ parum loquuntur/ diu uigilant/
mature surgunt/ orationes prolongant/ frequenter legunt
et se in omni disciplina custodiunt. Attende carthusie
ses cistercienses et diuerse religionis monachos ac mo-
niales/ qualiter omni nocte ad psallendum domino assur-
gunt. Et ideo turpe est ut tu deberes in tam sacro ope per-
gritare/ ubi tanta multitudo religiosorum incipit deo
iubilare. ¶ Si nihil aliud faciendum incuberet nisi dominum
deum nostrum toto corde et ore laudare. ¶ Si nunquam indige-
res comedere nec bibere nec dormire/ sed semper posses
deum laudare. Et solummodo spiritualibus studiis uacare
tunc multo felicius esses quam modo cum carni ex qualicunque
necessitate seruis. Unam non essent iste necessitates sed
solummodo spirituales anime refectiones/ quas beatus satis
raro degustamus. Quando homo ad hoc peruenit quod de
nulla creatura consolationem suam querit/ tunc ei deus
primo perfecte sapere incipit. tunc etiam bene contentus
de omni euentu rerum erit/ tunc nec pro magno letabi-
tur/ nec pro modico contristabitur/ sed ponit se integre
et fiducialiter in deo qui est ei omnia in omnibus/ cui
nihil utique perit nec moritur/ sed omnia ei viuunt et ad-
nutum incunctanter deseruiunt. ¶ Ademento semper fi-
nis/ et quia perditum non redit tempus. ¶ Sine sollici-
tudine et diligentia nunquam acquies uirtutes. ¶ Si in-
cipis tepescere/ incipies male habere. ¶ Si autem de-
deris te ad feruorem/ inuenies magnam pacem. ¶ Et
senties leuiorem laborem propter dei gratiam. et uir-
tutis amorem. ¶ Homo feruidus et diligens ad om-
nia est paratus. ¶ Maior labor est resistere ui-

tiis ⁊ passionibus/ q̃ corporalibus insudare labori/
bus. Qui paruos non uitat defectus/paulatim labit̃
ad maiores. Gaudebis semper uespere. si diem expen/
das fructuose. Vigila super teipsum admone teipsuz
excita teipm ⁊ quicquid de aliis sit/non negligas teip
sum Tātū ꝑficies quātū tibiꝑsi uim intuleris.

ExPLICIT liber primus.

INCIPIT secundus.

De interna conuersatione.

Capitulū i.

Regnum dei intra uos est dicit dominus.
Conuerte te ex toto corde tuo ad dominū
⁊ relinque hunc miserum mundum ⁊ inueni
et anima tua requiem. Disce exteriora con/
temnere/ ⁊ ad interiora te dare/ ⁊ uidebis regnum dei ī
te uenire. Est enim regnum dei pax ⁊ gaudiū in spiri/
tu sancto/ quod n̄ dat̃ īꝑiis. Veniet ad te x̃ps osten/
dens tibi consolationem suā. si dignam illi ab intꝑ pa/
raueris mansionem. Omnis gloria eius ⁊ decor ab in/
tra est ⁊ tibi complaceat sibi. Frequens illi uisitatio cuꝝ
homine interno/ dulcis sermocinatio/ grata consola/
tio/ multa pax/ familiaritas stupenda nimis. **E**ya aī
ma fidelis prepara huic sponso cor tuum/ quatenꝫ ad
te uenire ⁊ in te habitare dignetur. Sic enim dicit. Si
quis diligit me sermonē meū seruabit. ⁊ ad eū uenietꝫ
⁊ mansionē apud eū facietꝫ. Da ergo x̃po locū/ ⁊ cete
ris omnibus nega introitum. Cum x̃pm habueris/ di/
ues es ⁊ sufficit tibi. Ip̃e erit prouisor tuꝝ ⁊ fidelꝫ ꝑcu/
rator ī oibꝫ. ut nō sit opus tibi ī hominibꝫ sperare.
Homines enim cito mutantur/ ⁊ deficiunt velociter.

xps autem manet in eternum ⁊ astat usq; in finem fir-
miter. **N**on est magna fiducia ponenda in homine fra-
gili ⁊ mortali/etiam si utilis sit ⁊ dilectus/necq; tristi-
cia multa capienda ex hoc si interdum aduerset ⁊ con-
tradicat. **G**ui hodie tecum sunt/cras contrariari pnt.
⁊ econuerso sepe ut aura uertuntur. **N**one totam fidu-
ciam tuam in domino/⁊ sit ipse timor tuus ⁊ amor tu-
us. Ipse pro te respondebit/⁊ faciet bene sicut melius
fuerit. **N**on habes hic manentem ciuitatem/ ⁊ ubiq; **f**
fueris extraneus es ⁊ peregrinus/nec requiem aliquan-
do habebis/nisi xpo intime fueris vnitus. **Q**uid hic
circumspicis cum iste non sit locus tue requietionis?
In celestibus debet ee habitatio tua ⁊ sicut in transitu
cuncta terrena sunt aspicienda. transeunt omnia/ ⁊ tu
cum eis pariter. **V**ide ut no inhereas/ne capiaris ⁊ pe-
reas. **A**pud altissimum sit cogitatio tua/ ⁊ deprecatio
tua ad xpm/sine intermissione dirigatur. **S**i nescis al-
ta speculari ⁊ celestia/requiesce in passione xpi/ ⁊ in sa-
cris vulneribus eius libenter habita. si enim ad vulne-
ra ⁊ preciosa stigmata ihu deuote confugis magnam
in tribulatione confortationem senties. nec multuz cu-
rabis hominum despectiones/faciliterq; uerba detra-
hentium perferes. **C**ristus fuit etiam in mundo ab ho-
minibus despectus/ ⁊ in maxima necessitate a notis ⁊
amicis inter obprobria derelictus. **C**ristus pati uol-
uit ⁊ despici/ ⁊ tu audes de aliquo conqueri. **C**ristus
habuit aduersarios ⁊ oblocutores/ ⁊ tu vis om-
nes habere amicos ⁊ benefactores. **U**nde coronabi-
tur patientia tua. si nil aduersitatis occurrerit. **S**i nil
bil contrarium. vis pati. quomodo eris/

amicus xpi? Sustine te cum xpo ⁊ pro xpo/ si uis reg-
nare cum xpo. Si semel perfecte introisses in interiora
ihū ⁊ modicum de ardente eius amore sapuisses/ tunc
de proprio cōmodo uel incommodo nihil curares. s; ⁊
magis de obprobrio illato gauderes/ quia amor ihū
facit hominem seipsum contemnere. **A**lator ihū ⁊ ve-
rus internus ⁊ liber ab affectionibus inordinatis po-
test se ad deum libere conuertere ⁊ eleuare se supra seip-
sum in spiritu ac fructiue quiescere. **C**ui sapiunt omnia
prout sunt non ut dicuntur aut estimantur. hic uere sa-
piens est ⁊ doctus magis a deo q̃ ab hominibus.
Sui ab intra scit ambulare ⁊ modicū res ab extra pō-
derare/ non requirit loca/ nec tempora expectat ad ha-
benda deuota exercitia. **H**omo internus cito se colligit/
quia nunq̃ se totum ad exteriora effundit. **N**ō illi ob-
est labor exterior aut occupatio ad tempus necessaria
sed sicut res eueniunt sic se illis accommodat. q̃ intus be-
ne dispositus est ⁊ ordinatus/ non curat mirabiles ⁊ p-
uersos hominum gestus. **T**antum homo impeditur ⁊
distrabit/ quantum sibi res attrahit. **S**i recte tibi effz
⁊ bene purgatus effes. omnia tibi in bonum cederent.
⁊ profectum. **I**deo multa tibi displicent ⁊ sepe contur-
bant. quia adhuc non es tibi ipsi perfecte mortuus nec
segregatus ab omnibus terrenis. **N**ihil sic maculat ⁊ ī-
plicat cor hominis sicut impurus amor in creaturis.
Si rennuis consolari exterius/ poteris speculari celestia
⁊ frequenter interius iubilare.

De humili submissione sub prelati regimine. ca. ii.

Non magnipendas quis pro te / vel contra te
sit / sed hoc age ⁊ cura / vt deus tecum sit /
in omni re quam facis. ¶ Habeas conscientiam bonā
⁊ deus bene te defensabit. Quem enim adiuuare volu-
erit / nullius peruersitas nocere poterit. Si tu scis tace-
re ⁊ pati. videbis ꝑculdubio domini auxiliū. Ipse
nouit tempus ⁊ modū liberandi te. ⁊ ideo debes te illi
resignare. Dei est adiuuare ⁊ ab omni cōfusione liberare.
Sepe ualde prodest ad maiorem humilitatem conser-
uandam / q̃ defectus nr̃os alii sciunt ⁊ reclarguunt. q̃n-
hō pro defectibus suis se humiliat. tūc facilius alios
placat / ⁊ leuiter satisfacit sibi irascentibus. Humilē de-
us protegit ⁊ liberat humilem diligit ⁊ cōsolat. humi-
li homini se inclinat. humili largitur gratiam magnā
⁊ post suam depressionem leuat ad gloriā. humili sua
secreta reuelat ⁊ ad se dulciter trahit ⁊ inuitat. Humi-
lis accepta contumelia ⁊ confusione satis bene est i pa-
ce quia stat in deo ⁊ non in mundo. Non reputes te a-
liquid profecisse / nisi omnibus inferiorem te esse senti-
as.

De bono pacifico homine. capitulum. iiii.

Pone te primo in pace ⁊ tunc alios poteris pacifi-
care. Homo pacificus plus prodest q̃ bene doc-
tus. Homo passionatus etiam bonum in malum tra-
hit / ⁊ facilius malum credit. Bonus pacificus homo
omnia ad bonum conuertit. Qui bene in pace est / de
nullo suspicatur / qui autem male contentus est ⁊ com-
motus / variis suspicionibus agitatur / nec ipse quies-
cit / nec alios quiescere permittit. Dicit sepe q̃ dicere
non deberet / ⁊ omittit quod /

sepe sibi magis facere expediret. **C**onsiderat qd alii
facere tenent et negligit quod ipse facere tenet. Habe
ergo primum zelum super te ipsum tunc zelare poteris
etiam iuste proximum tuum. Tu benefacta tua scis ex
cusare et tolerare. et aliorum non vis recipere excusatio
nes. Iustis esset ut te accusares et fratrem tuum excusares.
Si portari vis porta et alium. Vide qd longe es adhuc
a vera caritate et humilitate que nulli nouit indignari
uel irasci nisi tantum sibi ipsi. Non est magnum cum bonis
et mansuetis conuersari hoc enim omnibus naturali
ter placet et unusquisque libenter pacem habet et secum
sentientes magis diligit. Sed cum duris et pueris aut
indisciplinatis aut nobis contrariis pacifice pos
se viuere magna gratia est et laudabile nimis uirile fa
ctum. Sed sunt qui se ipsos in pace tenent et cum aliis e
tiam pacem habent. Et sunt qui nec pacem habent nec alios in
pace dimitunt. Aliis sunt graues sed sibi sunt semper
grauiores. Et sunt qui se ipsos in pace retinent et ad pa
cem alios reducere studet et tamen tota pax nostra in
hac misera vita potius in humili sufferentia ponenda
est quam in non sentiendo contra. Sui melius scit pati
pacem tenebit maiorem. Iste est victor sui et dominus
mundi amicus christi et heres celi.

De pura mente et simplici intentione . capi. iiii.
Habitus alis homo subleuatur a terrenis. simpli
citate scilicet et puritate. Simplicitas debet esse in in
tentione puritas in affectione. Simplicitas intendit
deum puritas apprehendit et gustat. Nulla bona

actio te impediet. Si liber intus ab omni inordinato affectu fueris. si nihil aliud q̄ dei beneplacitū ⁊ proximi utilitatem intendis ⁊ queris / interna libertate frue ris. Si rectum cor tuū eēt / tunc omnis creatura speculum uite ⁊ liber sancte doctrine esset. Non est creatura tam parua ⁊ uilis que bonitatem dei non representet. Si tu essēs intus bonus ⁊ purus. tunc omnia sine impedimento videres ⁊ caperes bene. Cor purū penetrat celum ⁊ infernū. Qualis vnusquisq̄ intus est taliter indicat exterius. Si ē gaudium in mundo / hoc utiq; possidet puri cordis homo. Et si est alicubi tribulatio ⁊ angustia / hoc melius nouit mala conscientia. Sicut ferrū missū in ignē amittit rubiginē ⁊ totū candēs efficit / sic homo ad deū se integre ouertēs a torpore exuitur / ⁊ in nouum hominem transmutat. Quādo hō incipit tepestere tunc paruum metuit laborē ⁊ libenter externā accipit consolationem. Sed quando perfecte incipit se uicere ⁊ uiriliter in via dei ambulare / tunc minus ea spuat / que sibi prius grama eē sentiebat.

De propria consideratione.

capi. v.

Non possumus nobis ipsis nimis credere / quia sepe nobis grā deest ⁊ sensus. Modicū lumē ē in nobis / ⁊ hoc cito p negligentia amittim⁹. Sepe ēē nō aduertim⁹ q̄ tam ceci intus sumus. Sepe male agimus / ⁊ peius excusamus / ⁊ passione interdum mouemur ⁊ celum putamus. Parua in aliis reprehendim⁹ / ⁊ nostra maiora pertransimus. Satis cito sentimus ⁊ ponderamus quod ab aliis sustinemus. sed quantum alii a nobis sustinent nō aduertimus. Qui bene ⁊ recte sua

ponderaret non esset quod de alio grauer iudicaret
Internus homo sui ipsius curam omnibus curis ante
ponit/ et qui sibi ipsi diligenter intendit faciliter de ali
is tacet. Nunquam eris internus et deuotus/ nisi de alienis
silueris. et ad te ipsum specialiter respexeris. Si tibi et
deo totaliter intendis/ modicum te mouebit quod fo
ris percipis. Obies quando tibi ipsi presens non es et
quando omnia percurristi quid te neglecto profecisti
Si debes habere pacem et unione uera/ oportet quod to
tum adhuc postponas et te solum pre oculis habeas
Nullum proinde proficies si te feriatum ab omni te
porali cura conserues. Valde deficies si aliquid tempo
rale reputaueris. Nil altum nil magnum nil gratum nil
acceptum tibi sit/ nisi pure deus aut de deo sit. Totum
vanum estima quicquid consolationis occurrit de ali
qua creatura. Amans deum anima sub deo despicit u
niuersa. Solus deus eternus et immensus implens om
nia solacium est anime et uera cordis leticia.

Et leticia bone conscientie.

Cap. vi.

Gloria boni hominis testimonium bone consci
entie est. Habe bonam conscientiam/ et semper habe
bis leticiam. Bona conscientia ualde multa potest por
tare. et ualde leta est inter aduersa. Mala conscientia
semper timida est et inquieta. Suauiter requiesces si te
cor tuum non reprehenderit. Noli letari nisi cum bene
feceris. Mali nunquam habent ueram leticiam/ nec inter/
nam sentiunt pacem/ quia non est pax impiis dicit do
minus. Et si dixerint/ in pace sumus/ non uenient super
nos mala/ et quis nobis nocere audebit? De credas

eis. quoniam repente exurget ira dei ⁊ in nihilum redi-
gent actus eorum ⁊ cogitationes eorum peribunt.
Gloriari in tribulatione non est graue amanti/ sic enī
gloriari est in cruce domini gloriari. Breuis gloria q̄
ab hominibus dat ⁊ accipit. **M**undi gloriam semp̄
comitat tristitia. **H**onorum gloria in conscientis eo-
rum ⁊ non in ore hominum/ Iustorum leticia de deo
⁊ in deo est/ ⁊ gaudium eorum de ueritate. **G**ui ueram
⁊ eternam gloriam desiderat temporalem non curat.
Et qui temporalem querit gloriam aut non ex animo
contemnit/ minus amare conuincit celestem. **M**agnaz
habet cordis tranquillitatez/ qui nec laudes curat nec
vituperia/ facile erit otentus ⁊ pacatus/ cuius consciē-
tia munda est. **N**on es sanctior si lauderis nec uiltior/
si vitupereris. **Q**uod es hoc es nec maior dici uales q̄
deo teste sis. **S**i attendis quid a quid te sis intus/ non
curabis quid de te loquantur homines foris. **N**ō u-
det in facie deus aut in corde. **H**omo cōsiderat actus/ de-
pensat intentiones. **B**ene semper agere/ ⁊ modicum de
se tenere humilis anime indicium est. **N**olle cōsolari ab
aliqua creatura magne puritatis ⁊ interne fiducie in-
dicium est. **G**ui nullum extrinsecus pro se testimoniu
querit/ liquet q̄ se deo totaliter cōmisit. **N**on enī qui
seipsum commendat ille probatus est ait beatus pau-
lus/ sed quem deus commendat. **A**mbulare cū deo itus
nec aliqua affectione teneri foris/ stat⁹ est interni bo-
minis.

De amore Ihesu super omnia.

Cap. vii.

Beatus qui intelligit quid sit amare Ihesum / et cōtem
nere seipm ppter Ihesum. Oportet dilectum pro di/
lecto relinquere. quia Ihs vult solus super omnia a
mari. Dilectio creature fallax et instabilis. dilectio ihe
su fidelis et perseverabilis. Cui adheret creature / cadz
cum labili. qui amplectit ihm firmabit in eum. Illū
dilige et amicum tene tibi / qui omnibus recedentibus
te non derelinquet nec patietur in fine perire. Ab homi
nibus oportet te aliquando separari siue uelis siue no
lis. Teneas te apud ihm uiuens et moriens. et illius si/
delitati te committe / qui omnibus deficientibus solus
potest te iuuare. Dilectus tuus talis est nature ut alie
num non uelit admittere sed solus uult cor tuum ha
bere / et tanq rex in proprio throno sedere. Si scires te
bene ab omni creatura euacuare / ihs deberet libenter
tecum habitare. Pene totum perditum inuenies. quic
quid extra ihesum in hominibus posueris. Non cōfi/
das nec imitaris super calamum uentosum. quia om
nis caro fenum et omnis gloria eius ut flos feni cadet
Cito decipieris si ad externam hominum apparentiaz
tū aspexeris. Si enim tuum in aliis queris solaciu et
lucrum / senties sepe detrimentum. Si queris in omni
bus Ihū inuenies utiq ihm. Si autem queris teipz
inuenies etiam teipsum sed ad tuam perniciem. Plus
enim homo nociuior sibi si ihm non querit / q totus
mundus et omnes sui aduersarii.

De familiari amicitia ihū.

Cap. viii.

Quando ihs adest / totum bonum ē / nec quicq
difficile uidetur. Quando uero ihesus non adest
totum durum est. Quando ihesus intus non loquitur /

consolatio vilis est. **S**i autem ihesus vnum verbum lo-
quitur tantum / magna consolatio sentit. **N**onne ma-
ria magdalena statim surrexit de loco i quo flevit qm
martha illi dixit. **M**agister adest et vocat te. **F**elix bo-
ra quando ihus vocat de lacrimis ad gaudium spūs
qm aridus et durus es sine ihu. qm insipiens et vanus / si
cupis aliquid extra ihum. **N**onne hoc est maius da-
num qm si totum perderes mundum. **Q**uid potest mu-
dus conferre sine ihu? **E**ssē sine ihu gravis est infernus
Et esse cum ihu dulcis paradysus. **S**i fuerit tecum ihe-
sus nullus poterit nocere inimicus. **S**ui inuenit ihesum
inuenit thesaurum bonum / immo bonum super omne
bonum. **E**t qui perdit ihesum / perdit nimis multum.
et plus qm totum mundum. **P**auperrimus est qui uiuit
sine ihu. **D**itissim⁹ qui bene est cum ihu. **M**agna ars ē
scire conuersari cum ihesu / et scire ihesum tenere magna
prudencia. **E**sto humilis et pacificus et erit tecum ihus
Sis deuotus et quietus et permanebit tecum ihus. **P**o-
tes cito fugare ihesum et gratiam eius perdere / si uolu-
eris ad exteriora declinare. **E**t si illum effugaueris et p-
dideris / ad quem tunc fugies? et quez tunc queres ami-
cum? **S**ine amico non potes diu uiuere / et si ihus non
fuerit tibi pre omnibus amicis / eris nimis tristis et d-
solatus. **F**atue igit agis si in aliquo altero confidis et
letaris. **E**ligendum est magis totum mundum habere
contrarium qm ihum offensum. **E**x omnibus ergo cha-
ris sic ihus dilectus specialis. **D**iligantē oēs propter
ihesum / ihesus autem propter seipsum. **S**olus ihesus
xps singulariter est amandus / qui solus bonus et fide-
lis inuenit pre omnibus amicis. **P**ropter ihesum et in

ipso tam amici q̄ inimici tibi sint cari. Et pro omnibus his exorandus est. ut omnes ipsum cognoscant/ et diligant. Nunq̄ cupias singulariter laudari et amari. quia hoc solius dei est. qui similem sibi non habet. Nec uelis q̄ aliquis in corde suo tecum occupet. neq̄ tu cum alicui occuperis amore/ sed sit ih̄s in te et in omni bono homine. Esto purus et liber ab intus/ sine alicuius creature implicamento. Oportet te esse nudū/ et purum cor ad ih̄m gerere/ suis uacare et uidere q̄ suus est dominus. Et reuera ad hoc non peruenies nisi gratia eius fueris preuentus et intractus. ut omnib⁹ euacuatis et licentiatis solus cum solo uniaris. Quando enim gratia dei uenit ad hominem/ tunc potens fit ad omnia/ et quando recedit/ tunc pauper et infirmus erit et quasi tm̄ ad flagella relictus. In his non debes dei nec desperare. sed ad uolūtatē dei equanimiter stare. et cuncta superuenientia tibi ad laudem ih̄i xpi peti. quia post hyemem sequit̄ estas/ post noctem re/ dit dies/ et post tempestatem serenitas magna.

De carentia omnis solatii.

Capi. ix.

Non est graue humanum contemnere solatium cū adest diuinum. Magnū est et ualde magnū tā humano q̄ diuino posse carere solatio/ et pro honore dei libenter exilium cordis uelle sustinere. et in nullo se ipsum querere/ nec ad proprium meritum respicere. Quid magni es si hilaris sis et deuotus adueniente gratia. optabilis cunctis hec hora. Satis suauiter equitat quem grā dei portat. Et quid mirum si onus non sentit qui portat ab omnipotente et ducitur a summo

ductore. **L**ibenter habemus aliquid pro solacio ⁊ difficilius homo exiit a seipso. **V**icit sanctus martir Laurentius seculum cum suo sacerdote/ quia oē quod in mūdo delectabile uidebat⁹ desperit/ ⁊ dei summi sacerdotem **S**ixtum quem maxime diligebat pro amore xpi etiam a se tolli clementer ferebat. **A**more igitur creatoris amorem hominis superauit/ ⁊ pro humano solatio diuinum beneplacitum magis elegit. **I**ta ⁊ tu aliquem necessarium ⁊ dilectum amicū pro amore dei discere relinquere. **N**ec grauitur feras cum ab amico delictus fueris/ sciens quoniam oportet nos omnes tandem ab inuicem separari. **M**ultum ⁊ diu oportet hominem in seipso certare/ anteq̃ discat seipsum plene superare. ⁊ totum affectum suum plene in deum trahere. **Q**uando homo stat super seipso/ facile labit⁹ ad consolationes humanas. **S**ed uerus xpi amator ⁊ studiosus sectator uirtutū non cadit sup illas consolationes nec querit tales sensibiles dulcedines sed magis fortes exercitationes/ ⁊ pro xpo dueros sustinere labores. **C**ū igit⁹ spūalis consolatio a deo dat⁹/ cum gratiarū actione accipe eam. **S**ed dei munus intellige esse non tuum meritum/ ⁊ noli extolli. **N**oli nimium gaudere nec inaniter presumere/ sed esto magis humilior ex dono/ cauior quoq; ⁊ timorator in cunctis actibus tuis/ quoniam transibit hora illa ⁊ sequet⁹ temptatio. **C**um ablata fuerit consolatio non statim desperes/ sed cū humilitate ⁊ patientia expecta celestem uisitationem/ quā potens est deus ampliorem tibi redonare gratiaz ⁊ consolationem. **I**stud non est nouum nec alienum uiam dei expertis. quia in magnis sanctis ⁊ in antiquis p

phetis fuit talis sepe alternationis modus. **U**nde q/
dam presente gratia dicebat. **E**go dixi in abundanti
mea/non mouebor in eternum. **A**bsente autem gratia
quid in se fuerit expertus adiungit dicens. **A**uertisti fa
ciem tuam a me ⁊ factus sum conturbatus. **I**nter hec
tamen nequaquam desperat sed instantius dominum ro/
gat ⁊ dicit. **A**d te domine clamabo ⁊ ad deum meum de
precabor. **D**enique orationis sue fructum reportat ⁊ se
exaudicum testatur dicens. **A**udiuit dominus ⁊ misertus
est mei/dominus factus est adiutor meus. **S**ed in quo
Conuertisti inquit planctum meum in gaudium mihi
⁊ circumdediti me leticia. **E**t si sic actum est cum mag
nis sanctis non est desperandum nobis infirmis ⁊ pau
peribus si interdum in frigiditate ⁊ interdum in feruo
re sumus quoniam spiritus uenit ⁊ recedit secundum sue uo
luntatis beneplacitum. **U**nde beatus **J**ob ait. **V**isitas
eum diluculo ⁊ subito probas illum. **S**uper quid igitur
sperare possum aut in quo confidere debeo nisi in
sola magna misericordia dei ⁊ in sola spe gratie celestis
Sive enim adsint homines boni siue deuoti fratres et
amici fideles siue libri sancti uel tractatus pulchri si
ue dulcis cantus ⁊ hymni omnia hec modicum uiuant
⁊ modicum sapiunt quando desertus sum a gratia ⁊
in propria paupertate relictus. **T**unc non est melius re
medium quam patientia ⁊ abnegatio mei in uoluntate dei
Nunc inueni aliquem religiosum qui non habuerit in
terdum gratie subtractionem aut non senserit feruoris
diminutionem. **N**ullus sanctus fuit unquam tam alte ra
ptus ⁊ illuminatus qui prius uel postea non fuit tep/
tatus. **N**on enim dignus est alta dei contemplatione

qui pro deo non est exercitatus aliqua tribulatione.
Solet enim sequentis consolationis temptatio prece/
dens esse signum. **N**ā temptationibus probatis celest/
tis promittit' consolatio. **S**ui vicerit inquit dabo ei
edere de ligno vite. **D**atur etiam consolatio diuina ut
homo fortior sit ad sustinendum aduersa. **S**equitur
etiam temptatio. ne se eleuet de bono. **N**on dormit dy/
abolus nec caro adhuc mortua est. ideo non cesses p/
parare te ad certamen. quia a dextris et a sinistris sunt
hostes/qui nunq̃ quiescunt.

De gratitudine pro gratia dei.

Cap. x.

Quid queris quietem cū nat' sis ad laborez? **N**o
ne te ad patientiam magis q̃ ad consolationem
et ad crucem portandam magis q̃ ad letitiam. **S**uis
enim secularium non libenter consolationem et letitiam
spūalem acciperet. si semper obtinere posset. **E**xcedunt
enim spūales consolationes omnes mundi delicias et
carnis voluptates. **N**am omnes delicie mundane aut
turpes sunt aut vane. **S**pirituales uero delicie sole io/
cunde et honeste ex virtutibus progenite et a deo pul/
ris infuse mentibus. **S**ed istis diuinis consolationibz
nemo semper pro suo affectu frui valet quia tempus
temptationis non diu cessat. **M**ultum contrariatur
superne visitationi falsa libertas animi et magna con/
fidentia sui. **D**ens bene facit consolationis gratiā dan/
do/ sed homo male agit non totum deo cum gratiaz
actione retribuendo. **E**t ideo nō possunt in nobis do/
na gratie fluere/ quia ingrati sumus auctori/ nec totū

refundimus Fontali origini. **S**emper enim debet grā/
digne gratias referenti / auferet ab elato quod dari so-
let humili. **N**olo consolationem que mihi auferit opū
tionem / nec affecto cōtemplationem que ducit in ela-
tionem. **N**on enim oē altum sanctū / nec oē desiderium
purū / nec oē dulce bonum / nec omne charum gratum
deo. **L**ibenter accepto gratiam unde humilior / ⁊ timo-
rator inueniar / atq; ad relinquendum me paratior fi-
am. **D**octus dono gratie ⁊ eruditus subtractiōis uer-
bere non sibi audebit quicq; boni attribuere / sed poti-
us se pauperem ⁊ nudum confitebitur. **D**a deo quic-
quid dei est. ⁊ tibi ascribe quod tuum est / hoc est deo
gratias pro gratia tribue. tibi autem soli culpam. **E**t
dignam penam pro culpa deberi sentias. **P**one te sem-
per ad infimum ⁊ dabit tibi summum. nam summum
non stat sine infimo. **S**ūmi scī apud deūz minimi sunt
apud se. **E**t quanto gloriosiores / tanto in se humilio-
res. pleni veritate ⁊ gloria celesti non uane glorie cupi-
di. **I**n deo fundati ⁊ confirmati nullo modo possunt eē
elati. **E**t qui deo totūz ascribunt quicquid boni acce-
perunt. gloriam ab inuicem non querunt. sed gloriam
que a solo deo est uolunt. ⁊ deum in se ⁊ in omnibus
sanctis laudari super omnia cupiunt. ⁊ semper in idip-
sum tendunt. **E**sto igitur gratus i minimo / ⁊ eris dign⁹
maiora accipere. **S**it tibi minimum etiā p maximo / ⁊
magis contemptibile pro speciali dono. **S**i dignitas
datoris inspicitur / nullum datum parū aut mū⁹ vi-
le videbitur. **N**on enim parū est quod a summo deo
donatur / etiam si penas ⁊ uerbera donauerit gratū eē
d; / quia semper pro salute nrā facit quicq; nobis ad

nenire permittit. Gui gratiam dei retinere desiderat sit
gratus pro gratia dei data/patiēs pro sublata/ oret
ut redeat. cantus sit ⁊ humilis ne amittat.

De paucitate amatorum crucis ihū. Ca. ix.

Habet ihūs nunc multos amatores regni sui celestis. sed paucos baiulatores sue crucis. Habet multos desideratores consolationis/ sed paucos tribulationis. Plures inuenit socios mense/ sed paucos abstinentie. Omnes uolunt cum xpō gaudere sed pauci uolunt pro ipō aliquid sustinere. Multi sequuntur ihesū usq; ad fractionem panis/ s; pauci ad bibendum calicem passionis. Multi miracula eius uenerant/ s; pauci ignominiam crucis sequuntur. Multi ihū diligunt q̄ diu aduersa non oringunt. Multi illum laudant ⁊ benedicunt q̄ diu consolationes aliquas ab ipō recipiunt. Si autem se ihūs absconderet ⁊ modicum eos reliqueret/ aut in querimoniam aut in deiectionem nimiaz cadunt. Gui autem ihū propter ihū ⁊ non ppter suam aliquam consolationem propriā diligunt/ ipm in tribulatione ⁊ in angustia cordis sicut in summa consolatione benedicunt. Et si nunq; eis consolationem dare uellet/ ipsum tamen semper laudarent ⁊ semper gratias agere uellent. Quantum potest amor ihesu purus nullo proprio commodo uel amore permixtus. Nonne omnes mercenarii sunt dicendi. qui consolationes semper querunt? Nonne amatores sui magis q̄ Christi probantur/ qui sua commoda uel lucra semper ineditantur? Vbi inuenietur talis qui uelit deo seruire gratis? Raro inuenitur tam spiritualis.

aliquis qui omnibus sit nudatus. Nam ueruz spiritu
pauperem ⁊ ab omni creatura nudum quis inueniet?
Procul ⁊ de ultimis finibus precium eius. Si dederit
homo omnem substantiam suam/ adhuc nihil est/ ⁊ si
fecerit penitentiam magnam adhuc exiguum est/ ⁊ si ap
prehenderit omnem scientiaz/ adhuc longe est/ ⁊ si ha
buerit virtutem magnam ⁊ deuotionem nimis arden
tem/ adhuc multum sibi deest. vnuz scz quod sibi sum
me necessarium est. Quid illud. ut omnibus relictis se
relinquat/ ⁊ a se totaliter exeat. nihilq; de priuato amo
re retineat. Cum omnia fecerit que facienda nouerit/ ni
hil se fecisse sentiat. Non grande ponderet q; grandis
estimari possit. sed in veritate seruum inutilem se pnu
ciet/ sicut ueritas ait. Cum feceritis omnia que precep
ta uobis sunt/ adhuc dicite quia serui inutiles sumus.
Tunc uero pauper ⁊ nudus spū esse poterit ⁊ cum p
pheta dicere. Quia vnicus ⁊ pauper sum ego. Nemo
isto ditior. nemo tamen liberior/ nemo potentior illo/
qui scit se ⁊ omnia relinquere ⁊ ad infimum se ponere.

De regia via sancte crucis.

Capi. xii.

Drus hic multis uidet sermo. Abnega temetip
sum tolle crucem tuam ⁊ sequere ihesum. Sed mlt
to durius erit audire illud extremum uerbum. Discedi
te a me maledicti in ignem eternum. Cui enim modo
libenter audiunt ⁊ sequuntur uerbum crucis/ tunc non
timebunt ab auditione mala eterne damnationis. hoc
signum crucis erit in celo cum dominus ad iudicandū
uenerit. Tunc omnes serui crucis qui se crucifixo ofor
mauerunt in uita. ad Crisum accedent iudicem cum

magna fiducia. **Q**uid igitur times tollere crucem/ per
quem itur ad regnum? In cruce salus/ in cruce vita/ in
cruce protectio ab hostibus/ in cruce infusio superne su
auitatis/ in cruce robur mentis/ in cruce gaudium spiritus
in cruce uirtus summa/ in cruce perfectio sanctitatis.
Non est salus anime nec spes eterne uite nisi in cruce.
Tolle ergo crucem et sequere ih̄m/ et ibis in uitam eter
nam. **P**recessit ille baiulans sibi crucem/ et mortuus ē
pro te in cruce. ut tu etiam portes crucem et mori affe
tes in cruce/ quia si mortuus fueris/ etiā cum illo pa
riter uiues/ et si socius fueris pene socius eris et glorie.
Ecce in cruce totum constat et in moriendo totum ia
cet/ et non est alia via ad uitam et ad ueram internam
pacem nisi via sancte crucis et quotidiane mortificati
onis. Ambula ubi uis/ quere quodcumque uolueris/ et non
inuenies altiorem uiam supra/ nec securiorem uiam in
fra nisi uiam sancte crucis. **D**ispone et ordina omnia
secundum tuum uelle et uidere/ et non inuenies nisi sem
per aliquid pati debere aut sponte aut inuite et ita cru
cem semper inuenies. **A**ut enim in corpore dolorē sen
ties. aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.
Interdum a deo relinqueris/ interdum a proximo ex
ercitaberis. et quod amplius est sepe tibi metipsi grauis
eris. nec tamen aliquo remedio uel solatio liberari seu
alleuari poteris. sed donec deus uoluerit/ oportet quod
sustineas. **D**ult enim deus ut tribulationem sine cōso
latione discas pati. et ut illi totaliter te subicias et hu
milior ex tribulatione fias. **N**emo ita cordialiter sen
tit passionem xpi/ sicut is cui contigerit similia pati.
Crucis igitur semper parata est et ubique te expectat.

Non potes effugere ubicunq; cucurreris / quia ubicunq;
q; ueneris / teipsum tecum portas / ⁊ semper teipsum i-
uenies. **C**onuertere te supra / conuertere te infra / conuertere te
extra ⁊ intra / ⁊ in his omnibus inuenies crucem / ⁊ ne-
cesse est te ubicunq; tenere patientiam / si internam vis
habere pacem ⁊ perpetuam promereri coronam. Si li-
benter crucem portas portabit te ⁊ deducet te ad desi-
deratum finem. ubi scz finis patiendi erit q̄uis hic nō
erit. Si inuite portas / onus tibi facis / ⁊ teipm magis
grauas / ⁊ tamen oportet ut sustineas. Si abiciis unā
crucem / aliam proculdubio inuenies ⁊ forsitan graui-
orem. **C**redis tu euadere quod nullus mortalium po-
tuit preterire? **Q**uis sanctorum in mundo sine cruce et
tribulatione fuit? **N**ec enim dominus noster ih̄s x̄ps
vna hora sine dolore passiōis fuit q̄diu vixit. **P**or-
tebat autē x̄pm pati ⁊ resurgere a mortuis / ⁊ ita intrā
in gloriam suam. **E**t quomodo tu aliā uia queris / q̄
hanc regiam uia que est uia sancte crucis? **T**ota uita
x̄pi crux fuit ⁊ martiriu / ⁊ tu tibi queris requiē ⁊ gau-
dium? **E**rras erras si aliud queris q̄ pati tribulatōes
quia tota ista uita mortalis plena miseriis ⁊ circūsig-
nata crucibus. **E**t quāto altius in spū profecerit / tāto
grauiores cruces sepe inueniet. quia exilii sui pena ma-
gis ex amore crescit. sed tamen iste sic multipliciter af-
flictus non est sine leuamine consolationis / quia fruc-
tum magnum sibi sentit accrescere ex sufferētia sue cru-
cis. **N**am dum spōte illi se subiicit omne on⁹ tribula-
tiōis in fiduciam diuine cōsolatōis ouertitur. **E**t quā-
to caro magis per tribulationem atteritur / tanto am-
plus spūs per internam cōsolationem roboratur. **E**t

nonnūq̃ in tantum confortat̃ ex affectu tribulatiōis
⁊ aduersitatis ob amorem conformitatis crucis xpi
ut non sine dolore ⁊ tribulatione esse vellet. quoniam
tanto se acceptiorem deo credit / q̃to plura ⁊ gravio-
ra pro eo perferre poterit. **N**on est illud virtus homi-
nis / sed grā xpi. que tanta potest ⁊ agit in carne fragi-
li / ut quod naturaliter semper abhorret ⁊ fugit / hoc fer-
uore spūs aggrediat̃ ⁊ diligat. **N**on est secundum ho-
minem crucem portare / crucem amare / corpus castiga-
re / ⁊ seruituti subiicere / honores fugere / contumeliam li-
benter sustinere / seipsum despiciere ⁊ despici optare. ad-
uersa queq̃ cum damnis perpeti ⁊ nihil prosperitatis
in hoc mundo desiderare. **S**i ad teipsum respicis nih-
il huiusmōi ex te poteris. sed si in domino confidis da-
bit̃ tibi fortitudo de celo ⁊ subiicietur ditioni tue mū-
dus ⁊ caro. **B**ed nec inimicum dyabolum timebis / si
fueris fide armatus / ⁊ ihū cruce signatus. **P**one ergo
te sicut fidelis ⁊ bonus seruus xpi ad portandam vi-
riliter crucem domini tui pro te ex amore crucifixi.
Prepara te ad toleranda multa aduersa ⁊ uaria incō-
moda in hac misera uita / quia sic tecum erit ubicunq̃
fueris. ⁊ sic reuera eum inuenies ubicunq̃ latueris. **N**on
portet te ita esse / ⁊ non est remedium euadendi a tribu-
latione malorū ⁊ dolore q̃ ut te patiaris. **C**alicē dñi
affectanter bibe si amicus eius esse ⁊ partem cū eo ha-
bere desideras. **C**onsolationes deo committe faciat ip-
se cū tabibus sicut sibi magis placuerit. **T**u uero pōt-
te ad sustinendū tribulatiōes / ⁊ reputa eas maximas
consolationes. quia non sunt condigne passionēs hu-
ius temporis ad futuram gloriam / que reuelabitur.

in nobis promerendam. **E**tiaꝫ si solus omnes posses
 sustinere. Quando ad hoc venerisqꝫ tribulatio tibi dul
 cis est ⁊ sapit pro xpo tunc bene tecum esse estima/ qꝫ
 inuenisti paradysum in terra. qꝫ diu pati tibi graue est
 ⁊ fugere queris/ tam diu male habebis/ ⁊ sequet te ubi
 qꝫ fuga tribulationis. **S**i ponis te ad quod esse debes
 videlicet ad patiendum ⁊ moriendum/ fiet cito meliꝫ/
 ⁊ pacem inuenies. **E**tiam ⁊ si raptus fueris in tercium
 celum cum paulo non es propterea securatꝫ/ de nullo
 contrario sustinendo. **E**go inquit Ihuꝫ ostendaz illi
 quanta oporteat eum pro nomine meo pati. **P**ati er/
 go tibi remanet/ si Ihuꝫ diligere ⁊ perpetue illi seruire
 placet. **V**tinam dignus esses pro nomie Ihuꝫ aliquid
 pati qꝫ magna gloria remaneret tibi. qꝫta exultatio o
 nibus sanctis dei/ quanta edificatio esset proximi. **N**ā
 patientiaꝫ omnes recommendat/ qꝫuis pauci tamē pa
 ti velint. **M**erito deberes libenter modicum pati pro
 xpo/ cum multi grauiora patiuntꝫ pro mundo. **S**cias
 pro certo quia morientem te oportet ducere uitam/ et
 quanto plus quisqꝫ sibi moritꝫ/ tanto deo magis uiue
 re incipit. **N**emo aptus est ad comprehendendꝫ celestia/ nisi se
 submiserit ad portandum pro xpo aduersa. **N**ihil deo acceptꝫ
 nihil tibi salubriꝫ i mūdo isto/ qꝫ libēter pati p xpo. **E**t si eligēdū tibi eēt magis op
 tare deberes pro xpo aduersa pati qꝫ multis consola
 tionibus recreari/ quia **C**risto similior esses/ ⁊ omni
 bus sanctis eius magis conformior. **N**on enim stat
 meritum nostrum ⁊ profectus status nostri in multis
 suauitatibus ⁊ consolationibus. sꝫ potius in magnis
 grauitatibus ⁊ tribulationibus perferendis. **S**i

quidem aliquid melius ⁊ utilius saluti hominum q̄ pa-
ti fuisset. x̄ps utiq; uerbo ⁊ exemplo ostendisset. **N**az
⁊ sequentes se discipulos omnesq; eum sequi cupientes/
manifeste ad crucem portandam hortat⁹ ⁊ dicit. **S**i
quis uult uenire post me/abneget semetipsu⁹ ⁊ tollat
crucem suam ⁊ sequat⁹ me. **O**mnibus ergo perlectis et
scrutatis sit ista finalis conclusio. **Q**uoniam per mul-
tas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei.

ExPLICIT liber secundus.

INCIPIT tercius.

De interna x̄pi locutione ad aīam fidelem. Ca. i.

Adiam quid loquat⁹ in me dñs deus. **B**ea-
ta anima que dominū in se loquentem au-
dit ⁊ de ore eius uerbum consolationis ac-
cipit. **B**eaute aures que uenas diuini susur-
ri suscipiunt. ⁊ de mundi huius susurracionibus nū-
ll aduertunt. **B**eaute plane aures que non uocem foris
sonantem sed interius auscultant ueritatem loquentē
⁊ docentem. **B**eaati oculi qui exterioribus clausi interi-
oribus autem sunt intenti. **B**eaati qui interna penetrant
⁊ ad capiēdo archana celestia magis ac magis p̄ quo-
tidiana exercitia se student preparare. **B**eaati qui deo
vacare gestiunt. ⁊ ab omni impedimento seculi se excu-
tiunt. **A**nima aduerte hec o anima mea ⁊ claudē sensuali-
tatis tue hostia/ ut possis in te audire quid loquatur
dominus deus in te. **H**ec dicit dilectus tuus **S**al⁹ tua
ego sum/ pax tua ⁊ uita tua. **S**erua te apud me ⁊ pa-
cem inuenies. **D**imitte omnia transitoria ⁊ quere eterna
Quid sunt omnia temporalia nisi seductoria? **E**t qd

iunant omnes creature / si fueris a creatore deserta. Vi
bus ergo abdicatis / creatori tuo te redde placidaꝝ ac
fidelem ut ueram ualeas apprehendere beatitudinem.

¶ Q. ueritas intus loquitur sine strepitu uerboꝝ. c. ii

Loquere domine quia audit seruus tuꝝ. Seruꝝ tu
us ego sum. da mihi intellectum ut sciam testio /
nia tua. Inclina cor meum in uerba oris mei. fluat ut
ros eloquium tuꝝ. Dicebant olꝝ filii israhel ad moy
sen. Loquere nobis tu ⁊ audiemus. non loquatur no
bis dominus ne forte moriamur. Non sic domine nō
sic oro / sed magis cum Samuele propheta humiliter
ac desideranter obsecro. Loquere domine quia audit
seruus tuus / non loquatꝝ mihi moyses aut aliquis ex
prophetis. sed potius tu loquere domine deus inspi
rator ⁊ illuminator omnium prophetarꝝ / quia tu so
lus sine eis potes me perfecte ibuere / illi autē sine te ni
hil proficient. Possunt quidē uerba sonare sꝫ spm̄ nō
conferunt. Pulcherrime dicunt / sed te tacente cor non
accendunt. Litteras tradunt / sed tu sensum aperis. Mi
steria proferunt / sed tu reseras intellectum signatorꝝ.
Mandata edicunt / sed tu iuuas ad perficiendum. Vi
am ostendunt / sed tu confortas ad ambulandum. Illi
foris tm̄ agunt / sed tu corda instruis ⁊ illuminas.
Illi exterius rigant / sed tu fecunditatē donas. Illi cla
mant uerbis / sed tu auditui intelligentiam tribuis. nō
ergo loquatꝝ mihi moyses / sed tu domine deus meus /
eterna ueritas / ne forte moriar ⁊ sine fructu efficiar. Si
fuero tm̄ foris admonitus ⁊ intus non accensus ne sic
mihi ad iudicium uerbum auditum ⁊ non factꝝ cog

nitum nec amatum/creditum ⁊ non seruatum. Loque
re igitur domine quia audit seruus tuus. Verba enim vi
te eterne habes. loquere mihi ad qualemcumque animam mee
solationem/ ⁊ ad totius vite mee emendationem. tibi
autem ad gloriam ⁊ perpetuum honorem.

¶ Quia verba dei cum humilitate sunt audienda ⁊ quia me
ta ea non ponderant. Capi. iiii.

Audi fili mi uerba mea/uerba suauissima/ omnem
philosophorum ⁊ sapientum huius mundi scien
tiam excedentia. Verba mea spiritus ⁊ uita sunt. nec bene
no sensu pensanda. Non sunt ad vanam complacentiam
trahenda/sed in silentio audienda/ ⁊ cum omni humi
litate atque affectu magno suscipienda. ⁊ dixi. Beatus
est quem tu erudieris domine ⁊ de lege tua docueris eum
ut mitiget ei a diebus malis ⁊ non desolet in terra. E
go inquit dominus docui prophetas ab initio ⁊ usque
nunc non cesso omnibus loqui. sed multi ad uocem me
am surdi sunt ⁊ duri. Plures mundum libentius audiunt
quam deum. facilius sequuntur carnis sue appetitum quam dei
beneplacitum. Promittit mundus temporalia ⁊ parua
⁊ seruit ei audacitate magna. Ego promitto summa ⁊
eterna/ ⁊ torpescunt mortalium corda. Quis tanta cu
ra mihi in omnibus seruit ⁊ obedit sicut mundo ⁊ do
minis eius seruit? Erubescit sydon ait mare. Et si cau
sam queris audi quare. Pro modica prebenda longa
uia currit. ⁊ pro eterna uita vix a multis pes semel a
terra leuatur. Vile precium queritur pro vno numismate
interdum turpiter litigatur. ⁊ pro vana re ⁊ parua pro
missione die noctumque fatigari non timetur. Sed proch

dolor pro bono incommutabili. pro premio inestimabili. pro summo honore et gloria interminabili vel ad modicum fatigari pigritat. **E**rubesce ergo serue piger et querulose quod illi paratiores inueniuntur ad perditionem quam tu ad uitam. **G**audent illi amplius ad vanitatem quam tu ad veritatem. **E**quidem a spe sua nonnumquam frustrantur. sed promissio mea neminem fallit. nec confidentem mihi dimittit inanem. **Q**uod promisi dabo. quod dixi implebo. **S**i tamen usque in finem fideliter in dilectione mea quis permanserit. **E**go remunerator sum omnium bonorum et fortis probator omnium deuotorum. **S**cribe uerba mea in corde tuo et pertracta diligenter. erunt enim in tempore temptationis valde necessaria. **Q**uod non intelligis cum legis. cognosces in die visitationis. **D**upliciter soleo electos meos visitare. temptatiue scilicet et consolatione. et duas lectiones eis quotidie lego. unam increpando eorum uitia. alteram exhortando ad uirtutum incrementa. **C**ui habet uerba mea et spernit ea habet qui iudicet eum in nouissima die.

Pratio ad implorandum deuotionis gratiam. c. iiii.

Domine deus meus omnia bona mea tu es. **E**t quis ego sum ut audeam ad te loqui. **E**go sum pauperrimus seruulus tuus et abiectus vermiculus multo pauperior et contemptibilior quam scio et dicere audeo. **N**emento tamen domine quia nihil sum. nihil habeo. nihilque ualeo. **T**u solus bonus iustus et sanctus. **T**u omnia potes. omnia prestas. omnia imples solum peccatorem inanem relinquens. **R**eminiscere miserationum tuarum.

domine ⁊ imple cor meum gratia tua. qui non uis uia
tua esse opera tua. Quomodo possum me tolerare in
hac misera uita. nisi me confortauerit misericordia et
gratia tua? Noli auertere faciem tuam a me. noli vi/
sitationem tuam prolongare. noli consolationem tuā
abstrahere ne fiat anima mea sicut terra sine aqua tibi
Domine doce me facere voluntatem tuā. doce me co/
rā te digne ⁊ humiliter conuersari. quia sapientia mea
tu es. qui in ueritate me cognoscis. ⁊ cognouisti ante/
q̃ fieret mundus. ⁊ anteq̃ natus essem in mundo.

¶ In ueritate ⁊ humilitate coram deo conuersan /
dum est . ca. v.

Agli ambula corā me in ueritate / ⁊ simplicitate
cordis tui. quere me semper. Qui ambulat corā
me in ueritate tutabit ab incurſibus malis / ⁊ ueritas
liberabit eum a ſeduc̃toribus / ⁊ a detract̃ionibus ini/
quorum. Si ueritas te liberauerit uere liber eris / ⁊ nō
curabis de uanis hominum uerbis. Domine uezz ē ſi/
cut dicis / ita queſo mecum fiat. Veritas tua me doce/
at / ip̃a me custodiat ⁊ uſq̃ ad ſalutarem finem me con/
ducat. ⁊ ip̃a me liberet ab omni affect̃ione mala ⁊ ior/
dinata dilectione / ⁊ ambulabo tecum ī magna cordis
libertate. Ego te docebo ait ueritas q̃ recta ſunt ⁊ pla/
cita coram me. Cogita peccata tua cū diſp̃licentia ma/
gna ⁊ merore. ⁊ nunq̃ reputes te aliquid eſſe propter
opera bona. Reuera peccator es ⁊ multis paſſionib⁹
obnoxius ⁊ implicatus. Ex te ſemper ad nihil tendis
⁊ cito laberis cito uinceris cito turbaris cito diſſolue/
ris. Non bēbis quicq̃ unde poſſis gloriari / ſed mul/

ta unde te debes uilificare/ quia multo infirmior es q̃
vales comprehendere. Nihil ergo magnum tibi uide/
atur ex omnibus que agis. nihil grande. nihil precio/
sum ⁊ admirabile. nihil reputatione appareat dignum
nihil alium. nihil uere laudabile ⁊ desiderabile nisi qđ
eternum est. Placeat tibi super omnia eterna ueritas.
displiceat tibi super omnia uilitas maxima tua. Nihil
sic timeas. nihil sic uituperes ⁊ fugias sicut uitia ⁊ pec/
cata tua. que magis displicere debent q̃ quolibet rerū
damna. Quidam non sincere coram me ambulant. sed
quodam curiositate ⁊ arrogantia ducti uolunt secre/
ta mea scire ⁊ alta dei intelligere. se ⁊ suam salutem ne/
gligentes. Hi sepe in magnas temptationes ⁊ peccata
propter suam superbiam ⁊ curiositatem me eis aduer/
sante labuntur. Time iudicia dei. expauesce iram om/
nipotentis. noli autem discutere opera altissimi. s; tu
as iniquitates perscrutare. in quantis deliquisti. ⁊ q̃
multa bona neglexisti. Quidam solum portant suam
deuotionem in libris. ⁊ quidam in imaginibus. qui/
dam autem in signis exterioribus ⁊ figuris. quidam
habent me in ore. sed modicum in corde. Sunt ⁊ alii.
q̃ intellectu illuminati ⁊ affectu purgati ad eterna sp̃
anhelant. de terrenis grauitur audiunt necessitatib; na/
ture dolenter inferuiunt. ⁊ hi sentiūt quid ueritatis spi/
ritus loquit̃ in eis qui docet eos terrena despicere. ⁊ a/
mare celestia. mundum negligere. ⁊ celū tota die ac noc/
te desiderare.

De mirabili affectu diuini amoris. Capi. vi.

Benedico te pater celestis. pater domini mei ihu
xpi. quia mei pauperis dignatus es recordari.
De pater misericordiarum et deus totius consolationis
gratias ago tibi qui me indignum omni consolatione
quandoque tua recreas consolatione. **B**enedico te semper
et glorifico cum unigenito filio tuo et spiritu sancto
paracrito in secula seculorum. **E**ya domine deus a
mator sancte meus cum tu veneris in cor meum exul
tabunt omnia interiora mea. **T**u es gloria mea. et exul
tatio cordis mei. tu spes mea et refugium meum in die
tribulationis mee. **S**ed quia adhuc debilis sum in a
more et imperfectus in uirtute. ideo necesse habeo a te
confortari et consolari. propterea uisita me sepius. et
instrue disciplinis sanctis. **L**ibera me a passionibus
malis. et sana cor meum ab omnibus affectionibus in
ordinatis et vitiis. ut intus sanatus et bene purgatus
aptus efficiar ad amandum. fortis ad patiendum. sta
bilis ad perseverandum. **M**agna res est amor. mag
num omnino bonum. quod solum leue facit omne o
nerosum. et fert equaliter omne inequale. **N**am onus si
ne onere portat. et omne amarum dulce ac sapitum ef
ficiat. **A**mor ihu nobilis ad magna operanda impellit
et ad desideranda semper perfectiora excitat. **A**mor
vult esse sursum nec vilis infimis rebus retineri. **A**mor
vult esse liber et ab omni mundana affectione alienus
ne internus eius impediatur aspectus. ne per aliquod co
modum temporale implicationes sustineat aut per in
commodum succumbat. **N**ihil dulcius est amore. ni
hil fortius. nihil altius. nihil latius. nihil iocundius. ni
hil plenius. nihil melius in celo et in terra. quia amor a

deo natus est. nec potest nisi in deo super omnia creata
requiescere. Amans volat. currit. letat. liber est et non te-
netur. dat omnia pro omnibus. et habet omnia in om-
nibus. quia in uno summo super omnia quiescit ex quo
omne bonum fluit et procedit. **N**on respicit ad dona
sed ad donantem se ouertit super omnia bona. Amor
modum semper nescit. sed super omnem modum ferues-
cit. Amor onus non sentit. labores non reputat. plus
affectat quam ualet. de impossibilitate non causat. quia
cuncta sibi posse et licere arbitrat. **V**alet igitur ad om-
nia et multa implet et effectui mancipat ubi non amans
deficit et iacet. Amor vigilat. et dormiens non dormitat.
Fatigatus non lassat. artatus non artatur. territus non
conturbat. sed sicut viuax flamma et ardens facula sur-
sum erumpit. secureque pertransit. Si quis amat. nouit
quid hec uox clamet. Magnus clamor in auribus dei
est. ipse ardens effectus anime que dicit. Deus meus. a-
mor meus. tu totus meus et ego tuus. **D**ilata me in amo-
re. ut discam interiora cordis ore degustare. quam suauis sit
amare et in amore liquefieri et natare. **T**eneor amore
vadens supra me pre nimio feruore et stupore. **C**antem
amoris canticum. sequar te dilectum meum in altum.
deficiat in laude tua anima mea iubilans ex amore. **A**-
mem te plus quam me. nec me nisi propter te. et omnes in te
qui uere amant te. sicut iubet lex amoris lucens ex te.
Est amor uelox. sincerus pius iocundus et amens. for-
tis. patiens. fidelis. prudens. longanimis. uirilis. et se-
ipsum nunquam querens. **U**bi enim seipsum aliquis querit
ibi ab amore cadit. **E**st amor circumspectus. humilis
et rectus. non mollis. non leuis. nec vanis intendens re-

bus. sobrius. castus. stabilis. quietus. ⁊ in cunctis sen-
sibus custoditus. Est amor subiectus ⁊ obediens pre-
latis/sibi uilis ⁊ despectus/deo deuotus ⁊ gratificus
confidens ⁊ semper sperans in eo etiam cum sibi non
sapit deus. quia sine dolore non uiuit in amore. Qui
non est paratus omnia pati ⁊ ad uoluntatem stare di-
lecti. non est dignus amator appellari. Oportet aman-
tem omnia dura ⁊ amara propter dilectum libenter ā-
plecti nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

De probatione ueri amatoris.

Capi. vii.

Non es adhuc fortis ⁊ prudens amator. qua-
re domine? quia propter modicaz contrarietate
deficis a ceptis. ⁊ nimis auide consolationem queris.
Fortis amator stat in temptationibz. nec callidis cre-
dit persuasionibus inimici. sicut i prosperis ei placeo
ita nec in aduersis displiceo. Prudens amator non tā
donum amantis considerat q̄ dantis amorem. Affec-
tum potius attendit q̄ censum. ⁊ infra dilectum om-
nia data ponit. Nobilis amator non quiescit i dono
sed in me super omne donum. Non est ideo totum p/̄-
ditum. si quandoq; min⁹ bene de me uel de sanctis me-
is sentis q̄ uelles. Affectus ille bonus dulcis quem iter-
dum percipis. affectus gratie presentis est ⁊ quidam
pregustus patrie celestis super quo non nimium inini-
tendum quia uadit ⁊ uenit. Certare autem aduersus i/-
cidentes malos animi motus. suggestionemq; sperne/-
re dyaboli/insigne est uirtutis ⁊ magni meriti. **N**ō

ergo te conturbent aliene Fantasie de quacumq; materia
ingeste. ¶ Forte serua propositum ⁊ intentionem rec
tam ad deum. ¶ Nec est illusio q; aliquando in exces
sum subito rapieris. ⁊ statim ad ineptias solitas cor
dis reuerteris. Illas enim inuite magis pateris q; agis
⁊ q; diu displicent ⁊ reniteris. meritum est ⁊ non perdi
tio. ¶ Scio q; antiquus inimicus omnino nititur im
pedire desiderium tuum in bono. ⁊ ab omni deuoto
exercitio euacuare. a sanctorum scilicet cultu. a pia pas
sionis mee memoria. a peccatorum utili recordatiōe
a proprii cordis custodia ⁊ a firmo proposito pro
ficiendi in uirtute. ¶ Multas malas cogitationes in
gerit ut tecum tibi faciat ⁊ horrorem. ut ab oratiōe
renouet ⁊ sacra lectione. ¶ Displicet sibi humilis con
fessio ⁊ si posset a communione cessare faceret. ¶ Nō
credas ei neq; cures illum. licet sepius tibi deceptionis
tetenderit laqueos. ¶ Sibi imputa cum mala ingerit
⁊ immunda. dicito illi. Vade immunde spiritus. eru
besce miser. ualde immundus es tu qui talia inferis au
ribus meis. Discede a me seductor pessime. non habe
bis in me partem ullam. sed ihesus mecum erit tāq; bel
lator fortis. ⁊ tu stabis confusus. ¶ Nolo potius mo
ri ⁊ omnem penam subire q; tibi consentire. Tace ⁊ ob
mutesce. non audiam te amplius licet mihi plures mo
liris molestias. Dominus illuminatio mea ⁊ salus mea
quem timebo. ¶ Dominus protector uite mee. a quo
trepidabo. ¶ Si consistent aduersum me castra. non
timebit cor meum. ¶ Dominus adiutor meus ⁊ et re
demptor meus. Certa

tanq̃ miles bonus. ⁊ si interdum ex fragilitate cor-
ruis. resume vires fortiores. prioribus. ꝓfidens de am-
pliori gratia mea. ⁊ multū precaue a uana complacen-
tia ⁊ superbia. ꝓpter hoc multi in errorem ducunt
⁊ in cecitatem pene incurabilem quandoq; labuntur.
Sit tibi in cautelam ⁊ perpetuam humilitatem ruina
hec superborum. de se stulte presumentium.

De occultanda gratia sub humilitatis custo-
dia. Capi. viii.

Hil utilius est tibi ⁊ securius deuotionis gratiaꝝ
abscondere. nec in altum te efferre nec multum in
de loqui neq; multum ponderare. sed magis temetip-
sum despicere. ⁊ tanq̃ indigne datam timere. Non est
huic affectioni tenacius inherendum. que citis potest
mutari in contrarium. Cogita in gratia q̃ miser ⁊ in-
ops esse soles sine gratia. Nec est in eo tm̃ sp̃ialis vi-
te profectus cum consolationis habueris gratiam. sꝫ
cum humiliter ⁊ ab negate patienterq; tuleris eius sub-
tractionem. ita q̃ tunc ab orationis studio non torpe-
as. nec aliqua opera tua ex usu faciendi omnino dila-
bi permittas. sed sicut melius potueris ⁊ intellexeris.
libenter quod in te est facias nec propter ariditatem.
seu anxietatem mētis quam sentis te totaliter negligas.
Multi enim sunt qui cum non bene eis successerit. stal-
tim impatientes fiunt aut desides. **N**on enim sem-
per est in potestate hominis via eius. sed dei est da-
re ⁊ consolari. quando vult. ⁊ quantum vult. ⁊ cui
vult. sicut sibi placuerit. ⁊ non amplius. **¶** Quidam

incauti propter deuotionis gratiam seipſos deſtruxe-
runt. quia plus agere uoluerunt q̃ potuerunt. nō pen-
ſantes ſue paruitatis meſuram. ſed magis cordis af-
fectum ſequentes q̃ rationis iudicium. Et quia maio-
ra preſumpſerunt q̃ deo placitum fuit. idcirco gratiā
cito perdidērunt. Facti ſunt inopes ⁊ uiles relictī. q̃
in celum poſuerunt nidum ſibi. ut humiliati ⁊ depau-
perati diſcant non in aliis ſuis volare. ſed ſub pennis
meis ſperare. ¶ Qui adhuc noui ſunt ⁊ imperiti in via
domini. niſi conſilio diſcretorum ſe regant. facilius de-
cipi poſſunt ⁊ elidi. ¶ Q̃ ſi ſuum ſentire magis ſequi
q̃ aliis exercitatis credere uolunt. erit eis periculoſus
exitus. ſi tamen retrahi a proprio conceptu non ualu-
erint. Raro ſibi ipſis ſapientes ab aliis regi humiliter
patiuntur. ¶ Melius eſt modicum ſapere cum humi-
litate ⁊ parua intelligentia. q̃ magni ſcientiarum the-
ſauri cum uana complacentia. ¶ Melius eſt tibi mi-
nus habere. q̃ multum unde poſſis ſuperbire. ¶ Non
ſatis diſcrete agit qui ſe totum leticie tradit. Obluiſ-
cens priſtine inopie ſue. ⁊ caſti timoris domini. qui tū-
met gratiam oblatam amittere. non etiam ſatis virtu-
oſe ſapit. qui tempore aduerſitatis ⁊ cuiuſq̃ grauita-
tis nimis deſperate ſe gerit ⁊ minus fidenter de me. q̃
oportet recogitat ac ſentit. Qui tempore pacis nimis
ſecurus eſſe uoluerit / ſepe tempore belli nimis deiect⁹
⁊ formidoſoſus reperietur. ¶ Si ſcires ſemper humi-
lis ⁊ modicus in te permanere. nec non ſpiritum tuum
bene moderare / ac regere / non incideres tam cito in
periculum ⁊ offenſam. ¶ Conſilium bo /

num est. ut feruoris spū concepto mediteris quid futu-
rum sit abscedente lumine. Quod cum contigerit. reco-
gita ⁊ denuo lucem posse reuerti. quam ad cautelaz ci-
bi. mihi autem ad gloriam. ad tempus subtraxi. **U**-
lior est enim sepe talis probatio q̄ si semper prospera
pro tua haberes uoluntate. Nam merita non sunt ex
hoc estimanda. si quis plures uisiones aut consolati-
ones habeat uel si peritus sit in scripturis aut in altio-
ri ponatur gradu. sed si uera fuerit humilitate funda-
tus ⁊ diuina charitate repletus. si dei honorem pure ⁊
integre semper querat. si seipsum nihil reputet. ⁊ in ue-
ritate despiciat atq; ab aliis etiam despici ⁊ humiliari
magis gaudeat q̄ honorari.

De uili estimatione suapsius in oculis dei. c. ix.

I Quor ad dominum meum cum sum puluis ⁊ ci-
nis. si me amplius reputauero. ecce tu stas cōtra
me. ⁊ dicunt testimonium uerum iniquitates mee. nec
possum contradicere. **S**i autē me uilificauero ⁊ ad ni-
bilum redegero ⁊ ab omni propria reputatione dese-
tero atq; sicut sum puluericauero / erit mihi propitia
gratia tua. ⁊ uicina cordi meo lux tua. ⁊ omnis estia-
tio qualiscūq; minima ī ualle nibileitatis mee submer-
getur ⁊ peribit in eternum. **I**bi ostendes me mihi
quid sum. quid fui. ⁊ de quo ueni. quia nihil. ⁊ nesciui.
Si mihi ipsi relinquer. ecce nihil. ⁊ tota infirmitas.
Si autem subito me respexeris / statim fortis efficior
⁊ nouo repleor gaudio. **E**t mirum valde / q̄ sic re-
pente subleuor / ⁊ tam benigne a te complector / qui
proprio pondere semper ad ima feror. **F**acit hoc

amor tuus gratia preueniens me ⁊ in tam multis sub
ueniens necessitatibus. a grauius quoq; custodiens
periculis ⁊ ab innumeris ut uere dicam eripiens malis
Ne siquidem male amando me perdidisti ⁊ te solum q̄
rendo ⁊ pure amando me ⁊ te pariter inueni. atq; ex a
more profundius ad nihilū me redegit. Quia tu o dul
cissime facis mecum supra meritū omne. ⁊ supra id qđ
audeo sperare uel rogare. Benedictus sis deus meꝝ qz
licet ego omnibus bonis sim indignus. tua tamen no
bilitas ⁊ infinita bonitas nunq̄ cessat benefacere etiā
ingratis ⁊ longe a te auersis. Conuerte nos ad te. ut si
mus grati humiles ⁊ deuoti. quia salus nostra tu es.
uirtus ⁊ fortitudo nostra.

¶ Omnia ad deum sicut ad finem ultimum sunt
referenda. Capi. x.

Hic ego debeo esse finis tuus supremus ⁊ ultimꝰ
si uere desideras esse beatus. Ex hac intentōe pu
rificabitur affectus tuus sepius ad seipsum ⁊ ad crea
turas male incuruatus. Nam si teipsum in aliquo que
ris / statim ī te deficiis ⁊ arescis. Omnia ergo ad me pri
cipaliter referas / quia ego sum qui omnia dedi. Sic
singula considera. sicut ex summo bono manantia. Et
ideo ad me tanq̄ ad suam originem cuncta sunt redu
cenda. ¶ Ex me pusillus ⁊ magnus pauper ⁊ diues tā
q̄ ex fonte uiuo aquam hauriunt uiuam. Et qui mi
hi sponte ⁊ libere deseruiunt / gratiam pro gratia ac
cipient. Qui āt extra me uoluerit gloriari ul' ī aliquo
p̄uato bono dlectari n̄ stabiliet ī uero gaudio neq; cor

de suo dilatabit/ sed multipliciter impedit/ ⁊ angustia-
bit. **N**ihil ergo tibi de bono ascribere debes/ nec ali-
qui homini virtutem attribuas/ sed totum da deo. si-
ne quo nihil habet homo. **E**go totum dedi/ ego totū
rehabere uolo. ⁊ cum magna distractione gratiaz acti-
ones requiro. **H**ec est ueritas qua fugat glorie uāitas.
Et si intrauerit celestis gratia ⁊ uera charitas non erit
aliqua inuidia nec contractio cordis. neq; priuatus a-
mor occupabit. **U**incit enim omnia diuina charitas.
⁊ dilatat omnes anime uires. **S**i recte sapis i me solo
gaudebis/ in me solo sperabis. quia nemo bonus nisi
solus deus. qui est super omnia laudandus ⁊ in omni-
bus benedicendus.

Nunc iterum loquor domine ⁊ nō silebo. dicā in
auribus dei mei/domini mei ⁊ regis mei qui ē in
excelsō. **D** q̄ magna multitudo dulcedinis tue domine
quam abscondisti timentibus te. **S**ed quid es amanti
bus/quid toto corde tibi seruientibus? Vere ineffabilis
dulcedo contemplationis tue/quā largiris amantibus
te. **I**n hoc maxime ostendisti dulcedinē charitatis tue
q̄ cū nō eēz fecisti me/ ⁊ cū errarē longe a te. reuoxisti
me/ ut seruirem tibi/ ⁊ precepisti ut diligam te. **D** fōs
amoris perpetui quid dicam de te. quomodo potero
tui obliuisci/ qui mei dignatus es recordari? **E**tiam
postq̄ contabui ⁊ perii / fecisti ultra omnem sp̄m mi/
sericordiam cum seruo tuo / ⁊ ultra omne meritum /
gratiam ⁊ amicitiam exhibuisti. **¶** Quid retribuam/
tibi pro gratia ista? **¶** Non enim om /

nibus datum est ut omnibus abdicatis seculo renūci-
ent/ et monasticam uitam assumant. Nunquid magnū
est ut tibi seruiam cui omnis creatura seruire tenetur?
Non magnū mihi videri debet seruire tibi/ sed potius
hoc mihi magnum et admirandum apparet. quod tā pau-
perem et indignum dignaris in seruū recipere. et dilec-
tis seruis suis adunare. **E**cce omnia tua sunt que hēo
et unde tibi seruiō. **V**erumtamen viceversa / tu magis
mihi seruis quā ego tibi. **E**cce celum et terra que in mini-
sterio hominis creasti presto sunt/ et faciunt quotidie
quęcumque mandasti. **E**t hoc parum est/ quin etiā ange-
los in ministerio hominis creasti et ordinasti. **T**ranscē-
dit autem hec omnia/ quia tu ipse seruire homini digna-
tus es et te ipsum ei daturum promissisti. **Q**uid dabo
tibi pro omnibus istis milibus bonis? **U**tinam pos-
sem tibi seruire cunctis diebus uite mee/ utinam uel u-
no die dignum seruitiū exhibere sufficerem. **V**ere tu
es dignus omni seruitio. omni honore et laude eterna.
Vere dominus meus es et ego pauper seruus tuus/ qui
totis uiribus teneor tibi seruire nec unquā in laudibus
tuis de eo fastidire. **S**ic uolo sic desidero/ et quicquid
mihi deest tu digneris supplere. **M**agnus honor mag-
na gloria tibi seruire et omnia propter te contemnere.
Habebūt enim gratiam magnam/ qui sponte se subie-
cerunt tue sanctissime seruituti. **I**nuenient suauissimā
sancti spiritus consolationem. consequentur magnam
cordis libertatem / qui artam pro nomine tuo ingre-
diuntur uiam / et omnem mundanam neglexerint cu-
ram. **Q**uod grata et iocunda dei seruitus / qua homo
ueraciter efficitur liber / et sanctus.

¶ Sacer status religioni famulatus qui hominem angelis reddit equalem / deo placabilem / demonibus terribilem / et cunctis fidelibus commendabilem. ¶ amplectendum et semper optandum seruitium quo summum promeretur bonum et gaudiū acquiritur sine fine maius.

¶ ¶ Desideria cordis examinanda sunt et moderanda.

¶ Capitulum. xii.

Hic oportet te adhuc multa addiscere que necdum bene didicisti. Sive sunt hec domine? Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum / et tu ipse amator non sis. sed mee voluntatis cupidus amator et emulator. Desideria te sepe accendunt / et vehementer impellunt. sed considera an propter honorem meum an propter tuum commodum magis mouearis / Si ego sum in causa / bene contentus eris quomodo cumque ordinauero. Si autem de proprio quesitu aliquid latet ecce hoc est quod te impedit et grauat. Caue ergo ne nimium innitaris super desiderio precepto me non consulto / ne forte postea peniteat et displiceat quod primo placuit. et quasi pro meliore celesti. Non enim omnis affectio que videtur bona statim est sequenda / sed nec omnis contraria affectio ad primum fugienda. Excedit interdum refrenatione uti / etiam in bonis studiis et desideriis / ne per importunitatem mentis distractionem incurras / ne aliis per indiscipline nationem scandalum generes. vel etiam per resistantiam aliorum subito turberis et corruas. Interdum uero oportet violentia uti et uiriliter appetitui sensitiuo contraire / nec aduertere quid velit caro et quid non velit. sed hoc magis

fatagere ut subiecta sit etiam nolens spiritui / ⁊ tādū
castigari debet ⁊ cogi seruituti subesse . donec parata
sit ad omnia paucisq; contentari discat . ⁊ simplicibus
delectari . nec contra aliquod inconueniens murmura
rare .

**De informatione patientie ⁊ luctamine aduers⁹ cō/
cupiscentias.**

Capitu . xiii.

Domine domine deus ut audio patientia est mihi
ualde necessaria . multa enim in hac uita accidunt
contraria . Nā qualitercūq; ordinauero de pace mea
non potest esse sine bello ⁊ dolore uita mea . Ita ē fili .
Non autem uolo te talem querere pacem que tempta-
tionibus careat aut contraria non sentiat . sed tunc eti-
am estimare te pacem inuenisse . cū fueris uariis tribu-
lationibus exercitatus ⁊ in multis contrarietatib⁹ p-
batus . Si dixeris te non multa posse pati . quō tūc sus-
tinebis ignem purgatorii ? De duob⁹ malis semper mi-
nus malum est eligendum . Ut ergo eterna futura sup-
plicia possis euadere . mala presentia studeas pro deo
equanimiter tolerare . An putas q; homines seculi hu-
ius nihil aut parum patient . Nec hoc inuenies etia⁹ si
delicatiſſimos quesieris . Sed habent inquit multas d-
lectationes ⁊ proprias sequunt uolūtates . ideoq; pa-
rum ponderant suas tribulationes . Esto q; ita sit ut
babeant quicquid uoluerint . sed q̄dū putas durabit
Ecce quemadmodum fumus deficient abundantes in
seculo . ⁊ nulla erit recordatio preteritorum gaudiorū
sed cum adhuc uiuunt non sine amaritudine ⁊ tedio ⁊
timore in eis quiescunt . Ex eadem nanq; re unde delec-
tationem concipiunt . sibi inde doloris penam frequē

ter recipiunt. Iuste illis fit. et quia inordinate delectationes querunt et sequuntur. non sine amaritudine et confusione eas expleant. **D** quod breues quod false quod inordinate et turpes omnes sunt. Verumtamen pre ebrietate et cecitate non intelligunt. sed uelut muta animalia propter modicum corruptibilis uite delectamentum mortem anime incurrunt. Tu ergo fili post concupiscentias tuas non eas et a uoluntate tua auertere. Delectare in domino et dabit tibi petitiones cordis tui. Etenim si ueraciter uis delectari et abundantius a me consolari. ecce in contemptu omnium mundanorum et in abscessione omnium infimarum delectationum erit benedictio tua. et copiosa reddet tibi consolatio. Et quanto plius te ab omni creaturarum solatio subtraxeris. tanto in me suauiores et potentiores consolationes inuenies. Sed primo non sine quadam tristitia et labore certaminis ad has pertinges. Obistet inuolita consuetudo sed meliori consuetudine deuincet. Remurmurabit caro. sed seruiore spiritus refrenabitur. Instigabit te et exacerbabit serpens antiquus. sed oratione fugabit. insuper et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

De obedientia humilis subditi ad exemplum
Iesu christi

Capi. xiiii:

Non qui se subtrahere uult ab obedientia. ipse se subtrahit a gratia. Et qui querit habere priuata. amittit communia. Sui non libenter et sponte suo superiori se subdit. signum est quod caro sua necdum perfecte sibi obedit. sed sepe recalcitrat et murmurat. Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere. si carne per

priam optas subiugare. Citius namq; exterius uincit i
imicus. si interior homo non fuerit deuastatus. Non ē
molestior ⁊ peior anime hostis q̃ tu pse tibi non be/
ne concordans spiritui. Oportet enim verum te assu/
mere tui ipsius contemptum si uis preualere aduersus
carnem ⁊ sanguinem / quia adhuc nimis inordinate te
diligis. ideo plene te resignare alioru; uoluntati trepi/
das. Sed quid magnum tu qui puluis es ⁊ nihil. si p
pter deum te subdis homini. quando ego omnipotēs
⁊ altissimus qui cuncta creauī ex nihilo me homini p
pter te subieci humiliter. Factus sum omnium humili/
mus ⁊ infimus ut tuam superbia; mea humilite uincē/
res. Disce obtemperare puluis. disce te humiliare terra
⁊ limus ⁊ sub omnium pedibus incuruare. disce uolū/
tates tuas frangere ⁊ ad omnium subiectionem te da/
re. Exardesce contra te. nec patiaris tumorem in te ui/
uere. sed ita subiectum ⁊ parvulum te exhibe ut ōnes
super te ambulare possint. ⁊ sicut lutum platearū ocul/
care. Quid habes homo inanis conqueri? quid sordi/
de peccator potes otradicare exprobrantibus tibi. q̃
totiens deum offendisti. ⁊ totiens infernum meruisti.
Sed pepercit tibi oculus meus quia preciosa fuit ani/
ma tua in conspectu meo. ut cognosceres dilectionem
meam ⁊ gratus semper beneficis meis existeres. ⁊ ad
uerā subiectionē ⁊ humilitatem te iugiter dares. patie/
terq; proprium contemptum ferres.

**De occultis dei iudiciis considerandis ne extolla/
mur in bonis.**

Cap. xv.

Itonas super me iudicia tua dñe ⁊ tiore ac trēo
re ocutis oīa ossa mea. ⁊ expauescit aīa mea ual/

de. Sto attonitus ⁊ osidero qz celi non sunt mundi in
ospectu tuo. Si in angelis repperisti puritatem nec tñ
pepercisti. quid fiet de me? **C**eciderunt stelle de celo ⁊
go puluis quid presumo? **S**uorū opa uidebant lan-
dabilia ceciderunt ad infima. ⁊ qui comedebāt panes
angelorū. uidi siliquis delectari porcorum. **N**ulla ē er-
go sanctitas. si manū tuā dñe retrabas. **N**ulla sapien-
tia prodest si gubernā desistas. nulla iuuat fortitudo
si oseruare desinas. nulla secura castitas. si eam non p-
tegas. nulla propria prodest custodia. si nō adsit tua
sacra uigilantia. **N**am relictī mergimur ⁊ perimur. uisi-
tati uero uiuimus ⁊ erigimur. **I**nstabiles quippe sumus
sz per te confirmamur. tepescimus sz a te accendimur.
Quā humiliter ⁊ abiecte mihi de meipso sentiendū ē
q̄ nihilipendendum si quid bōi uideor hñe. **Q**uā pro-
funde me submittere debeo sub abissalib⁹ iudiciis tu-
is domine ubi nihil aliud me esse inuenio q̄ nihil ⁊ ni-
hil. **P**ondus imensum o pelagus itransnatabile. ubi
nihil de me reperio q̄ i toto nihil. **U**bi ē ergo latebra
glorie? ubi osidentia de gloria ocepta? **N**is sorta ōnis
gloria uana in profunditate iudicioz tuoz sup me.
Quid est omnis caro in ospectu tuo? **N**ūquid gloria
bit lutum o tra formantem se? **Q**uō potest erigi uani/
loquio. cuius cor in ueritate subiectū est deo? **N**ō euz
tot⁹ mūdus erigeret quē sibi subiecit ueritas. nec oīm
lauo antiū ore mouebit. qui totam spem suam in deo
firmavit. **N**ā ⁊ ipi qui loquūt ecce oēs nihil. ⁊ defici-
ent cum sonitu uerboz **V**eritas autem domini manet
in eternum.

¶ Gualiter stādū sit ac dicēdū i oī re osiderabili. c. xvi

Hilic sic dicas in omni re. Domine si tibi placitum fuerit fiat hoc ita. Domine si sit honor tuus fiat in nomine tuo hoc. Dñe si mihi uideris expedire ⁊ utile esse probaueris. tunc da mihi hoc uti ad honorez tuum. sed si mihi nociuū fore cognoueris nec anime mee saluti prodesse aufer a me tale desiderium. Non enim omne desiderium a spū sancto ē. etiā si homini uideatur rectum aut bonum. Difficile est pro uero iudicare an spūs bonus aut alienus te impellat ad desiderādū hoc uel illud. an etiā ex proprio mouearis spū. Multum in fine sunt decepti qui primo bono spiritu uidebātur inducti. Igitur semper cum timore dei ⁊ cordis humilitate desiderandū est ⁊ petendū quicquid desiderabile menti occurrit. maximeq; cū propria resignatiōe michi totū cōmittendū est atq; dicendum. Dñe tu scis qualiter meli⁹ est. fac hoc uel illud sicut uolueris. Da quod uis ⁊ quantum uis ⁊ quando uis. Fac mecu⁹ sicut scis ⁊ sicut tibi magis placuerit ⁊ maior honor tuus fuerit. Pone me ubi uis ⁊ libere age mecum in omnibus. In manu tua ego su⁹. gyra ⁊ reuersa me per circuitum. En ego seruus tuus paratus ad omnia. qm̄ non desidero mihi uiuere sed tibi utinam digne ⁊ perfecte

Oratio pro bñplacito dei perficiendo.

Ca. xvii.

Quoncede mihi benignissime ihū gratiam tuam ut mecum sit ⁊ mecum laboret mecu⁹ usq; in fine⁹ perseueret. Da mihi semper desiderare ⁊ uelle quod tibi magis acceptum ⁊ cari⁹ placet. Tua uoluntas mea sit ⁊ mea uoluntas tuam sequat. semper ⁊ optime ei ocedet. Sit mihi unum uelle ⁊ nolle tecu⁹ nec aliud posse

velle aut nolle nisi quod vis et nolis. **Da** mihi omnibus mori que in mundo sunt. et propter te amare oremi et nesciri in hoc seculo. **Da** mihi super omnia desiderata in te quiescere et cor meum in te pacificare. **Tu** vera pax cordis. tu sola requies. extra te omnia sunt dura et inquieta. **In** hac pace in idipsum. hoc est. in te vltimo summo et eterno bono dormiam et requiescam amen

De uerum solacium in solo deo est querendum. c. xviii
Quidam desiderare uel cogitare possum ad solacium meum. non hic expecto sed in posterum. **De** si omnia solatia mundi solus haberem et omnibus delitiis frui possem. certum est quod diu durare non possem. **Unde** non poteris anima mea plene consolari nec perfecte recreari. nisi in deo consolatore pauperum et susceptore humilium. **Expecta** modicum anima mea expecta diuinum promissum. et habebis abundantiam omnium bonorum in celo. **Si** nimis iordinate ista appetis presentia. perdes eterna et celestia. **Sint** temporalia in usu. eterna in desiderio. **Non** potes aliquo bono temporali satiari. quia ad hec fruenda non es creata. **Eti**am si omnia bona creata haberes non posses esse felix et beata. sed in deo qui cuncta creauit. tua beatitudo. tua et felicitas consistit. non qualis uidetur et laudatur a stultis mundi amatoribus. sed qualem expectant boni christifideles et pregustant interdum spirituales ac mundi corde. quorum conuersatio est in celis. **Vanum** est et breue omne humanum solacium. **Beatum** et uerum solacium quod interius a ueritate percipitur. **Deuotus** homo ubique secum fert consolatorem suum ihesum. et dicit ad eum

Adesto mihi dñe ihū in omni loco ⁊ tempore. Nec mi
hi sit consolatio libenter uelle carere omni humāo so
latio. Et si tua defuerit consolatio. sit mihi tua volun
tas ⁊ iusta probatio pro summo solatio. Non enim ī
perpetuum irasceris neq; in eternum comminaberis.

¶ Omnis sollicitudo in deo ponenda ē. Ca. xix

Egli sine me tecum agere quod uolo. ego scio quid
expediat tibi. Tu cogitas ut homo. ī multis sen
tis sicut tibi humanus suadet affectus. Domine uez ē
quod dicis. Maior est sollicitudo tua pro me q̃ om
nis cura quam ego possum gerere pro me. Nimis enī
casualiter stat qui non proicit omnem sollicitudinez
suam in te. Domine dum mō uoluntas mea recta ⁊ fir
ma ad te permaneat fac de me quicquid tibi placuerit
Non enim potest esse nisi bonum quicquid de me fece
ris. Si me uis esse in tenebris. sis benedict⁹. ⁊ si me uis
esse in luce. sis iterum benedictus. Si me dignaris con
solari sis benedictus. ⁊ si me uis tribulari eque sis bñ/
dictus semper. Fili sic oportet te stare si mecum desīd
ras ambulare. Ita promptus debes esse ad patiendū
sicut ad gaudendum. Ita libenter debes esse inops et
pauper sicut plenus ⁊ diues. Domine libenter patiar.
pro te quicquid uolueris venire super me. Indifferen
ter uolo de manu tua bonū ⁊ malū dulce ⁊ amara letū
⁊ triste suscipere. ⁊ p omnib⁹ mihi contingentib⁹ grās a
gere. Custodi me ab omni peccato. ⁊ nō timebo mor
tem nec infernū. dummodo in eternum me non proici
as. nec deleas me de libro uite. non mihi nocebit quic
quid uenerit tribulatiōis super me.

Quod temporales miserie xpi exemplo equanimiter
sunt ferende. Capitu. xx.

Eli ego descendi de celo pro tua salute. suscepi tu
as miseras non necessitate sed charitate trabente
ut patientiam disceres et temporales miseras non idi
gnanter ferres. Nam ab hora ortus mei usque ad exitum
in cruce non defuit mihi tolerantia doloris. defectum
rerum temporalium magnam habui. multas querimonias
de me frequenter audiui. confusiones et obprobria bel
nigne sustinui. pro beneficiis ingratitude recepi pro
miraculis blasphemias. pro doctrina reprehensiones.
Domine quia fuisti patiens in uita tua. in hoc maxime im
plendo preceptum patris tui. dignum est ut ego miserrimi
us peccator secundum uoluntatem tuam patienter me sustineas
et donec ipse uolueris. onus corruptibilis uite pro salu
te mea porte. Nam et si onerosa sentit peccata uita. facta est
tamen iam per gratiam tuam ualde meritoria atque exem
plo tuo et sanctorum tuorum uestigiis infirmis tolerabi
lior et clarior. sed et multo magis consolatoria quam olim in
lege ueteri fuerat cum porta celi clausa persisteret. et ob
scurior etiam uia uidebatur quando tam pauci regnum ce
lorum querere curabant. sed neque qui tunc iusti erant
et saluandi ante passionem tuam et sacre mortis debi
tum celeste regnum poterant introire. Quod gratias tibi gra
tias teneor referre quod rectam et bonam uiam dignatus es
mibi et cunctis fidelibus ad eternum regnum tuum osten
dere. Nam uita tua uia nostra. et per sanctam patienti
am ambulamus ad te qui es corona nostra. Nisi tu nos per
cessisses et docuisses quis sequi curaret? Heu quanti lo
ge retroque marent nisi tua preclara exempla inspicere. Ecce

adhuc tepestum9 auditis tot signis tuis 7 doctris qđ fieret si tantū lumen ad sequēdū te non haberem9.

De tolerantia iniuriarum 7 quis uerus patiens probet.

Capi. xxi.

Quid est quod loqueris fili? Cessa 9 queri. cōside-
ra meam 7 aliorū scōz passionem. Nondū usq;
ad sanguinem restitisti. Parum est quod tu pateris in
comparatione eorū qui tā multa passi sunt. tam forti-
ter tēptati. tam grauiter tribulati. tam multipliciter p-
bati 7 exercitati. Pportet te igit' aliorū grauiora ad-
mentem reducere ut leui9 feras tua minima. Et si tibi
minima non vident' uide ne 7 hoc tua faciat ipatiētia
Sue tamē pua siue magna sint. stude cuncta patienter
ferre. Quanto meli9 te ad patiēdū dispōis tāto sapiē-
ti9 agis. 7 āpli9 pmereris 7 feres leuius aīo 7 usu ad
hoc nō segniter paratis Nec dicas n̄ ualeo hoc ab ho-
mie tali pati nec huuscemōi mihi patiēda sunt. graue
ei itulit dānū 7 iproperat mihi qđ nūq; cogitauerā. sed
ab alio libēter patiar 7 sicut patiēda uidero. Insi-
piens est talis cogitatio que uirtutē patiētie nō cōside-
rat nec a quo coronanda erit. s; magis personas 7 of-
fensas sibi illatas ppēdit. Nō ē uer9 patiēs. qui non
uult pati nisi qđ tū sibi uisum fuerit 7 a quo sibi placu-
erit. Ver9 āt patiens nō attēdit a quo hoīe. utz a pla-
to suo an ab aliquo eq̄li aut inferiori. utz a scō 7 bo-
no uiro l a puerfo 7 idigo exerceat s; idifferēter ab oī
creatura qđ tūcūq; 7 quotiēscūq; ei aliqd aduersi accid-
rit totū hoc gratāter de māu dei accipit 7 igēs lucrū re-
putat qz nīl apđ deū qđ tū libz puū p do tū passuzpo-
terit sine merito transire. Esto igit' expeditus ad pug-

nam. si uis habere victoriam / Sine certamine non poteris venire ad patientie coronam. Si pati non vis recusas coronari. si autem coronari desideras certa uiriliter. sustine patienter. Sine labore non tendit ad requiem nec sine pugna peruenitur ad uictoriam. Fac mihi domine possibile per gratiam quod mihi impossibile uidetur per naturam. Tu scis quod modicum possum pati et quod cito deuicior leui exurgente aduersitate. Efficiat mihi quelibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis et optabilis. nam pati et uexari pro te ualde salubre est anime mee.

¶ De confessione proprie infirmitatis et huius uite miseris.

Capitulum. xxii.

Qonfiteor aduersum me iniusticiam meam. confitebor tibi domine infirmitatem meam. Sepe parua res est que me deuicit et contristat. Propono me fortiter acturum sed cum modica temptatio uenerit magna fit mihi angustia. Valde uilis quandoque res uero grauis temptatio prouenit. et dum puto me aliquantulum tutum cum non sentio. inuenio me nonnumquam pene deuictum ex leui flatu. Vide ergo domine humilitatem meam et fragilitatem tibi undique notam. Misere mei et eripe me de luto ut non infigar. non permaneam deuictus usqueque. Hoc est quod me frequenter fuerberat et coram te ostendit querelabilis super et infirmus ad resistendum passionibus et si non omnino ad defensionem trahit tamen mihi est molesta et grauis est eorum insectatio et tunc ualde sic quotidie uiuemus in lite. ex hac nota sit mihi infirmitas mea quia multo facilius irruunt ab hominande specie fantasie quam discedunt. ut tamen fortissime deus irabel zelator animarum fidelium respicias serui tui laborem assil

Itaq; illi in omnibus ad quęcunq; perrexerit. Robo-
ra me celesti fortitudie. neq; uerus homo misera caro
spiritui necduz plene subiecta ualeat dominari aduer-
sus quam certare oportebit qđdiu spirat in hac vita.
miserrima. **H**eu qualis est hec uita ubi non desunt tri-
bulationes ⁊ miserie. ubi plena laqueis ⁊ hostib; sunt
omnia. **N**am vna tribulatione seu temptatione recedē
te alia accedit. sed adhuc priore durante offictu. alii
plures superueniunt ⁊ inspirāt. **E**t quō potest amari
uita habens tantas amaritudines ⁊ tot subiecta cala-
mitatibus ⁊ miseriis? **Q**uomodo etiam dicit uita. tot
generans mortes ⁊ pestes. ⁊ tamen amat ⁊ delectari in
ea a multis querit? **R**eprehendit frequenter mund; qđ
fallax sit ⁊ vanus. nec tamen facile relinquit cum cōcu-
piscencie carnis dominantur. **S**ed alia trabunt ad a-
mandum. alia ad oremnendum. **T**rabunt ad amorem
mundi desiderium carnis. desiderium oculorum. ⁊ su-
perbia uite. sed pene ac miserie sequentes ea odium mū-
di pariunt ⁊ tedium. **S**ed uincit prochdolor delecta-
tio praua mentem mūdo deditā ⁊ esse sub sensibus de-
licias reputat. quia dei suauitatem ⁊ internam uirtutis
amenitatem? nec uidit nec gustauit. **E**ui autem mundū
perfecte oremnunt et deo viuere sub sancta disciplina
student. isti diuinam dulcedinem ueris abrenunciato-
ribus promissam non ignorant. ⁊ qđ grauitur mund;
errat ⁊ varie fallitur vident.

¶ ¶ in deo super omnia bona ⁊ dona requiescen-
dum est.

Capi. xxiii.

¶ **S**Up oīa ⁊ i oīb; reqesce aīa mea i dño sp. qđ ipe
ē sanctorum eterna requies **D**a mihi dulcissime ⁊

amantissime ihu in te super omnem creaturam requies-
cere. super omnem salutem ⁊ pulchritudinem. super om-
nem gloriam ⁊ honorem. super omnem potentiam ⁊ di-
gnitatem super omnem scientiam ⁊ subtilitatem. super
omnes ciuitates ⁊ artes. super omnem leticiam ⁊ exultati-
onem. super omnem famam ⁊ laudem. super omnem sua-
uitatem ⁊ consolationem. super omnem spem ⁊ promi-
ssionem. super omne meritum ⁊ desiderium. super omnia
dona ⁊ munera que potes dare ⁊ infundere. super om-
ne gaudium ⁊ iubilationem quam potest mens capere et
sentire. Denique super omnes angelos ⁊ archangelos ⁊ su-
per omnem exercitum celi. super omnia visibilia ⁊ inui-
sibilia. ⁊ super omne quod tu deus meus non es. quia
tu deus meus super omnia optimus es. tu solus altis-
simus. tu solus potentissimus. tu solus sufficientissimus
⁊ plenissimus. tu solus suauissimus ⁊ solaciosissimus.
tu solus pulcherrimus ⁊ amantissimus. tu solus nobili-
ssimus ⁊ gloriosissimus super omnia. in quo cuncta bona
simul perfecte sunt fuerunt ⁊ erunt. atque ideo minus est
⁊ insufficiens quicquid preter te ipsum mihi donas ut
de te ipso reuelas. uel promittis te non uiso nec plene
adepto. **E**rgo quidem non potest cor meum ueraciter re-
quiescere nec totaliter contentari nisi in te requiescat. et
omnia dona omnemque creaturam transcendat. **A**d
dilectissime sponse ihesu xpi amator purissime domi-
nator uniuerse creature quis mihi det pennas uere li-
bertatis ad uolandum ⁊ pausandum in te? **Q**uon-
do ad plenum dabitur uacare mihi ⁊ uidere quod suauis
es domine deus meus. **¶** Quando ad plenum recol-
ligam me in te / ut pre amore tuo.

non sentia me sed te solum super omnē sensus ⁊ modū
in modo non omnibus noto. Hunc autē frequēter ge
mo ⁊ infelicitatem meam cum dolore porto. quia mul
ta mala in hac ualle miseriariū occurrunt que me sepi⁹
turbant tristant ⁊ obnubilant sepius impediunt ⁊
distrabunt alliciūt ⁊ implicant ne liberum habeā acce
ssum ad te. ⁊ ne iocundis fruar amplexibus presto sp
beatis spiritibus. **M**oueāt te suspirium meum. ⁊ deso
latio multiplex in terra. **D**ibū splendor eterne glorie.
solamen peregrinantis anime. apud te est os meū sine
uoce. ⁊ silentium meum loquit tibi. **U**squequo tardat
nēre dñs me⁹. veniat ad me pauperculum suum ⁊ le
tum faciat. **M**ittat manum suā ⁊ me miserū eripiat de
omni angustia **V**eni veni quia sine te nulla erit queta
dies aut hora. quia tu letitia mea. ⁊ sine te uacua ē mē
sa mea. **M**iser sum ⁊ quodammodo incarceratus ⁊ ope
dibus grauat⁹ donec luce presentie tue me reficias ac
libertati dones. vultumq; amicabilē demonstrēs. **Q**ue
rant alii pro te aliud quodcūq; libuerit. ⁊ mihi aliud
interim nil p'acet nec placebit nisi tu deus meus. spes
mea salus eterna. **N**on reticebo nec deprecari cessabo.
donec gratia tua reuertat. mihiq; tu itus loquaris. ec
te adsum. **E**cce ego ad te q; inuocasti me. lacryme tue.
⁊ desiderium anime tue humiliatio tua ⁊ stritio cor/
dis inclinauerūt me ⁊ adduxerūt ad te. **E**t dixi dñe in
uocaui te ⁊ desideravi frui te. parat⁹ oīa respuere p'p
ter te **T**u enī prior excitasti me ut q'rere te. **S**is ergo bñ
dict⁹ dñe q; fecisti hāc bonitatē cū seruo tuo s'm multi
tudinem misericordie tue. **Q**uid habet ultra dicere do
mine seruus tuus coram te/ nisi humiliet se ualde ante

te memor semper proprie iniquitatis et vilitatis. Non enim est similis tui in cunctis mirabilibus celi et terre. Sicut opera tua bona valde domine iudicia vera. et prouidentia tua regunt vniuersa. Laus ergo tibi et gloria o patris sapientia te laudet et benedicat os meum. anima mea et cuncta creata simul.

De recordatione beneficiorum dei multiplicium.

Capitulum xxiiii.

Adheri domine cor meum in lege tua et in preceptis tuis doce me ambulare. Da mihi intelligere uoluntatem tuam et cum magna reuerentia ac diligenti consideratione beneficia tua tam in generali quam in speciali memorari ut digne tibi ex hinc ualeam gratias referre. Verum scio et confiteor nec pro minimo puncto posse debitas gratiarum laudes persolvere. Minor ego sum omnibus bonis mihi prestitis et cum tuam nobilitatem attendo deficit pre magnitudine illius spiritus meus. Omnia que in anima habemus et in corpore et quecumque exterius uel interius naturaliter uel supernaturaliter possidemus tua sunt beneficia. et te beneficium patrum ac bonum commendant. a quo bona cuncta accepimus. Et si alius plura alius pauciora accepit omnia tamen tua sunt. et sine te nec minimum haberi potest. Ille qui maiora accepit non potest merito suo gloriari nec super alios extolli nec minori insultare. quia ille maior et melior qui sibi minus ascribit et in re gratiando humilior est atque deuotior. Et qui omnibus uiliorem se existimat et indigniorem se iudicat appetit et ad percipiendum maiora. qui autem pauciora accepit ostentari non debet nec indignanter ferre neque ditioni inuidere. sed te potius attendere et tuam bonitatem maxime laudare quam tuam aut

60

fluenter tam gratis tam libenter sine personarum accep/
tione tua munera largiris. Omnia ex te. et ideo in om/
nibus es laudandus. Tu scis quid unicuique donari ex/
pediat. et cur iste minus et ille amplius habeat non nos/
trum sed tuum est hoc discernere. apud quem singulo/
rum diffinita sunt merita. Unde domine deus per ma/
gno etiam reputo beneficio non multum habere unde
exterius et secundum homines laus et gloria appareat. Ita ut
quis considerata paupertate et uilitate persone sue non
modo grauitatem aut tristitiam uel deiectionem inde
concipiat sed potius consolationem et hilaritatem mag/
nam. quia tu deus pauperes et humiles atque huic mun/
do despectos tibi elegisti in familiares et domesticos.
Testes sunt ipsi apostoli tui quos principes super om/
nem terram constituisti. fuerunt tamen sine querela con/
uersati in mundo tam humiles et simplices sine omni
malicia et dolo. ut etiam pati contumelias gauderent per
nomen tuo. et que mundus abhorret ipsi amplecteren/
tur affectu magno. Nihil ergo amatorem tuum et cog/
nitorem beneficiorum tuorum ita letificare debet sicut
uoluntas tua in eo et beneplacitum eterne dispositionis
tue. de qua tantum contemari debet et consolari. ut ita libe/
ter velit esse minimus sicut aliquis optaret esse maxi/
mus. et ita pacificus et contentus in nouissimo sicut in
loco primo. atque ita libenter despicabilis et abiectus ni/
lius quoque nominis et fame sicut ceteris honorabilior
et maior in mundo. Nam uoluntas tua et amor honoris
tui omnia excedere debet et plus eum consolari. magis
que placere quam omnia beneficia sibi data uel danda.

De quatuor magnaz importantibus pacē. ca. xxv

Fili nunc docebo te viam pacis ⁊ vere libertatis. Fac domine quod dicis. quia hoc mihi gratū ē audire. Stude fili alterius potius facere uoluntatē q̄ tuam. Elige semper minus q̄ plus habere. Quere semper inferiorem locū ⁊ omnibus subesse. Opta semper ⁊ ora ut uoluntas dei integre in te fiat. Ecce talis homo ingreditur fines pacis ⁊ quietis. Domine sermo tuus iste breuis multum in se continet perfectionis. paruus est dictu. sed plenus sensu ⁊ uber in fructu. Nam si posset a me fideliter custodiri. non deberet tam facilis in me turbatio oriri. nam quotiens me impacatū sentio. ⁊ grauatum ab hac doctrina me recessisse inuenio. Sed tu qui omnia potes ⁊ anime profectus semper diligis adauge maiorem gratiam ut possim tuum implere sermonem. ⁊ meam perficere salutem.

Oratio contra cogitationes malas. Ca. xxvi
Domine deus meus ne elongeris a me. deus meus in auxilium meum respice. quoniam insurrexerunt in me cogitationes vane. ⁊ timores magni affligentes animam meam. Quomodo pertransibo illesus. quomodo proficiam eam? Ego inquit ante te ibo ⁊ gloriosos terre humiliabo. aperiam ianuam carceris. ⁊ archana secretorum reuelabo tibi. Fac dñe ut loqueris ⁊ fugiant a facie tua omnes inique cogitationes. Hec spes ⁊ unica consolatio mea ad te in omni tribulatione confugere. tibi confidere ex itimo inuocare ⁊ patienter consolationē tuā expectare.
Oratio p̄ illuminatione mētis deuotissima. Ca. xxvii

Glorifica me bōe ihū claritate eterni lumis ⁊ edue
de habitaculo cordis mei tenebras vniuersas/co
bibe euagationes multas. ⁊ elide uim facientes temp/
tatiōes. Pugna foriter pro me ⁊ expugna malas bes
tias. Occupiscentias dico illecebrosas. ut fiat pax ī vir
tute tua ⁊ abundantia laudis tue resonet in aula scā.
hoc est in conscientia pura. Impera uentis ⁊ tempesta
tibus. dic mari quiesce. dic aquiloni ne flaueris. ⁊ erit
tranquillitas magna. Emitte lucem tuam ⁊ ueritatem
tuā. ut luceat super terrā. qz terra suz iamis ⁊ uacua do
nec illumines me. Effunde gratiam tuā desup perfun
de cor meū gratia celesti. ministra deuotiōis aquas ad
irrigandam faciē terre. ad producendū fructū bonum
⁊ optimū. Eleua mentem pressaz mole peccatorz ⁊ ad
celestia totū desiderū meū suspende. ut gustata suau/
tate superne felicitatis pigeat de terrenis cogitare. Ra
pe me ⁊ eripe ab oī creaturaz indurabili solatiōe qz
nulla res creata appetitū meū plenarie ualet quietare ⁊
consolari. Iunge me tibi inseparabili dilectionis uin/
culo. quoniā tu sol⁹ amanti sufficis ⁊ absqz te fruor/
la sum vniuersa.

**De euitatione curiose inquisitionis super alterius
vita.**

Cap. xxviii.

Nli noti eē curios⁹ nec uacuas gerere sollicitudines.
Quid hoc uel illud ad te? tu me sequere. Quid enī
ad te vtz ille sic tal? tal? aut iste sic agit? loquit? Tu
non indiges respōdere pro alijs sed pro teipso rōnez
reddes. Quid ergo te implicas? Ecce ego oēs cognos
co ⁊ cuncta que sub sole sūt uideo ⁊ scio qualiter euz
vnoquoqz sit quid cogitet quid uelit. ⁊ ad quē finē te

dat eius intentio. **T**ibi igitur omittenda sunt omnia. tu uero serua te in bona pace et dimitte agitantem agitare quantum uoluerit. ueniet super eum quicquid fecerit uel dixerit quia me fallere non potest. **N**on sit tibi cure de magni nominis umbra et non de multorum familiaritate nec de priuata hominum dilectione. **I**sta enim generant distractiones et magnas in corde obscuritates. **L**ibenter loquerer tibi uerbum meum et abscondita reuelare. si aduentum meum diligenter obseruares et ostium cordis michi aperires. **E**sto prouidus et uigila in orationibus. et humilia te in omnibus.

In quibus firma pax cordis et uerus perfectus consistit. **I**lli ego locutus sum. **P**acem reliquo. **C**apitulum xxix
Vobis. pacem meam do uobis. non quod mundus dat ego do uobis. **P**acem omnes desiderant. sed que ad ueram pacem pertinet non omnes curant. **P**ax mea cum humilibus et mansuetis corde. **P**ax tua erit in multa patientia. **S**i me audieris et uocem meam secutus fueris. poteris multa pace frui. **Q**uid igitur faciam. **I**n omni re attende tibi quid facias et quid dicas. omnem intentionem tuam ad hoc dirige ut michi soli placeas. et extra me nichil cupias uel queras. sed et de aliorum dictis uel factis nil temere iudices nec cum rebus tibi non omissis te implices. et poterit fieri ut parum uel raro turberis. nunc quod aut sentire aliquam turbationem nec pati aliquam cordis uel corporis molestiam non est presentis temporis sed statum eterne quietis. **N**on ergo estimas te ueram pacem inuenisse. si nullam senseris grauitatem. nec tunc totum esse bonum si neminem pateris aduersarius. nec hoc esse

perfectum si cuncta fiunt fm tuum affectū. nec tūc aliquid magni te reputes aut specialiter dilectū existies si in magna fueris deuotione atq; dulcedine. quia ī istis non cognoscit uerus amator uirtutis. nec in istis consistit profectus ⁊ perfectio hominis. In quo ergo dñe? In offerendo te ex toto corde tuo uoluntati diuine non querendo que tua sunt nec in paruo nec ī magno nec ī tempore nec in eternitate ita ut in una equali facie in gratiarū actiōe permaneas inter prospera ⁊ contraria. omnia equa lance pensando. Si fueris tam fortis ⁊ longanimis in spe ut subtracta interiori consolatione etiam ad ampliora sustinenda cor tuum p̄paraueris nec te iustificaueris ⁊ sanctum laudaueris. tunc in uera ⁊ recta uia pacis ambulas ⁊ spes indubitata erit q̄ rursus in iubilo faciem meam sis uisurus. **¶** si ad plenum tuūpsius contemptum peruenieris. scito q̄ tunc abundantia pacis perfrueris secundū possibilitatem tui incolatus.

¶ De eminentia libere mentis ⁊ q̄ supplex oratio magis meret̃ q̄ lectio.

Capi. xxx.

Domine hoc opus est perfecti uiri nunq̄ ab intentione celestium animum relaxare. ⁊ inter multas curas quasi sine cura transire. non more torpentis. sed prerogatiua quadam libere mentis. nulli creature iordinata affectione adherendo. **Obsecro** te piissime deus meus preserua me a curis huius uite ne nimis implexer a multis necessitatibus corporis. ne uoluptate capiar ab uniuersis anime obstaculis ne molestius fractus deiciar non dico ab his rebus quas toto affectu ambit uanitas mundana. s; ab his miseris que at

mam serui tui communi maledicto mortaliter penali/
ter grauant ⁊ retardant ne in libertatem spiritus quo
tiens libuerit valeat introire. **N** deus meus dulcedo ⁊
effabilis uerte mibi in amaritudinem omnem consolati/
onem carnalem ab eternorum amore me abstrahentes
⁊ ad se intuitu cuiusdam boni delectabilis . presentis
male allicientem. **N**on me uincat deus meus non vin/
cat caro ⁊ sanguis . non me decipiat mundus ⁊ breuis
gloria eius . non me supplantet dyabolus ⁊ astucia il/
lius. **D**a mibi fortitudinem resistendi . patientiā tole/
randi/constantiam perseuerandi. **D**a pro omnib⁹ mū/
di consolationibus suauissimā spūs tui unctionem . et
pro carnali amore tui nominis infunde amorem. **E**c/
ce tibus potus uestis ac cetera utēsilia ad corporis su/
stentaculum pertinentia feruenti spiritui sunt onerosa
Tribue talib⁹ fomentis temperate uti . non desiderio
nuntio implicari. Abiicere omnia non licet . quia natu/
ra sustentanda est . requirere autem superflua ⁊ que ma/
gis delectāt . lex sancta prohibet . nā alias caro aduer/
sus spūm insolesceret. **I**nter hec queso manus tua me
regat ⁊ doceat ne quid nimium fiat .

¶ ¶ priuatus amor a summo bono maxime re/
tardat.

Cap. xxxi

Non oportet te dare totum pro toto ⁊ nihil cui⁹
suis esse. **S**cito q amor cui⁹suis magis nocet ti/
bi q̄ aliqua res mundi. **S**ecundum amorē ⁊ affectum
quem geris quelibet res plus uel minus adheret. **S**i fu/
erit amor tuus purus simplex ⁊ bene ordinat⁹ . eris si/
ne captiuitate re⁹. **N**oli concupiscere quod nō lic⁹ ha/
bere. **N**oli habere quod te potest impedire ⁊ libertate

interiori priuare. **A**d idum qd nō ex toto fundo cordis
tepsum mihi committis cum omnibus que desiderat
potes uel habere. **Q**uare uano merore osumeris? **C**ur
superfluis curis fatigaris? **S**ta ad beneplacitum meū
et nullum patieris detrimentum. **S**i queris hoc uel illud
et uolueris esse ibi uel ibi propter tuum modū et p/
prium bñplacitum magis habendū. nūq̃ eris ī qui
etudine nec liber a sollicitudine. quia in omni re repe
riet aliquis defectus et in omni loco erit qui aduerse
tur. **I**uuat igit nō quelibet res adepta uel multiplica
ta exterius / sed potius otempta et decisa ex corde radi
citus. **Q**uod non tantum de censu eris et diuitiaz itel
ligas. sed de honoris etiam ambitu ac uane laudatio
nis desiderio que oia transeunt cum mūdo. **A**dmit pa
rum locus. si deest spūs feruoris. **N**ec diu stabit pax
illa quesita forinsecus. si uacat a uero fundamento sta
tus cordis. hoc est. nisi steteris in me. permutare te po
tes sed non meliorare. **N**am occasione orta et accepta.
inuenies quod fugisti et amplius.

Oratio pro purgatione cordis et celesti sapi/
entia.

Capi. xxxii.

Quoniam me deus per gratiam sancti spūs. da
uirtutem corroborari in interiori homine. et cor
meum ab omni inutili sollicitudine et angore euacuare
nec uariis desideriis trahi cuiuscunq̃ rei uilis aut pre
ciosa. s; oia inspicere sicut transeuntia et me pariter cuz
illis transcurū. quia nihil permanens sub sole. nisi om
nia uanitas et afflictio spūs. **V** q̃ sapiens qui ita con
siderat. **D**a mihi domine celestem sapientiam ut discā
te super omnia querere et inuenire. super omnia sapere

et diligere. et cetera secundum ordinem sapientie tue. Pro-
ut sunt intelligere. Da prudenter declinare blandientem
et patienter ferre aduersitatem. quia hec magna sapien-
tia non moueri omni uento uerborum nec aure male bla-
dienti prebere syrene. sic enim incepta pergitur uia se-
cure.

Contra linguas obtractatorum.

Ca. xxxii.

Non egre feras si quidam de te male senserint.
et dixerint quod non libenter audias. Tu deteri-
ora de teipso sentire debes. et neminem infirmiore te
credere. Si ambulas ab intra. non multum poterabis
inolantia uerba. Est non parua prudentia silere in tem-
pore malo et introrsus ad me conuerti nec humano iu-
dicio disturbari. Non sit pax tua in ore hominum. si
ue enim bene siue male interpretati fuerint. non es igitur
alter homo. Vbi est uera pax. et uera gloria? Nonne in
me? Et qui non appetit hominibus placere nec displicere
timet. multa perfruct pace. Et inordinato amore
et uano timore oritur omnis inquietudo cordis et distra-
ctio sensuum.

Qualiter instante tributatio deus inuocandus est
et benedicendus.

Ca. xxxiii.

Quod nomen tuum domine benedictum in secula quod
uoluisti hanc tribulationem et temptationem ueni-
re super me. Non possum eam effugere sed necesse habeo
ad te confugere ut me adiuues et in bonum mihi conuer-
tas. Domine modo sum in tribulatione et non est cor-
di meo bene sed multum uexor a presenti passione. Et
nunc pater dilecte quid dicam? Deprehensus sum inter
angustias saluifica me ex hora hac. Sed propterea

uent in hanc horam ut tu clarificeris cum fuero. humiliatus ualde ⁊ per te liberatus. **C**omplaceat tibi domine ut eruas me. nam ego pauper quid agere possum. ⁊ quo ibo sine te? **D**a patientiam domine etiam hac uice. **A**diuuā me deus meus ⁊ nō timebo quātūcūq; grauatus fuero. **E**t nunc inter hec quid dicam? **D**ne fiat uoluntas tua ego bene merui tribulari ⁊ grauari. oꝝ utiq; ut sustineam ⁊ utinam patienter. donec trāseat tēpestas et melius fiat. **P**otens est autē omnipotens manus tua etiam hanc temptationem a me auferre ⁊ impetum mitigare. ne penitus succumbā. quemadmodum ⁊ prius sepe egisti mecum. deus meus misericordia me. **E**t quanto mihi difficilius tanto tibi facilius est hec mutatio dextere excessi.

De diuino petendo auxilio ⁊ confidentia recuperāde gratie.

Ca. xxxv.

Egli ego dñs confortans in die tribulationis. uenias ad me cū tibi nō fuerit bñ. **H**oc ē quod maxime impedit consolationem celestem. quia tardius conuertis te ad orationem. **N**am anteq̃ me intente roges. multa interim solatia queris ⁊ recreas te in externis. **I**deoq; fit ut parum omnia prosint donec aduertas. quia ego sum qui eruo sperantes ī me. nec est extra me ualens consilium neq; utile. sed neq; durabile remediū. **S**ed iam resumpto spū post tempestatem recōualefce in luce miserationum mearum. quia prope sum dicit dominus. ut restaurem uniuersa nō soluz integre sed ⁊ abundanter ⁊ cumulate. **N**unquid mihi quicq; ē difficile aut ero similis dicenti ⁊ non facienti? **U**bi est fides tua? **S**ta firmiter ⁊ perseueranter. **E**sto longanīs.

et uir fortis. ueniet tibi consolatio in tempore suo. Ex-
pecta me expecta. ueniam et curabo te. Temptatio est
que te uexat. et formido uana que te exterrere. Quid il-
portat sollicitudo de futuris contingentibus. nisi ut
tristitiam super tristitiam habeas. Sufficit diei mali-
cia. Vanum est et inutile de futuris disturbari uel grati-
lari que forte nunquam euenient. sed humanum est huius-
modi imaginationibus illudi. et parui adhuc animi
signum tam leuiter trahi a suggestionem inimici. Ipse enim
non curat an ueris an falsis illudat et decipiat. et utrum
presentium amore an futuroque formidine prosterнат.
Non ergo turbetur cor tuum neque formidet. Crede in me
et in misericordia mea habeto fiduciam. Quando tu te
elongatum estimas a me sepe sum propinquior. Quan-
do tu estimas totum perditum. tunc sepe magis mere-
di instat lucrum. Non est totum perditum. quando res
accidit in contrarium. Non debes iudicare secundum
presens sentire. nec sic grauitati alicui undecumque ueni-
enti inherere et accipere. tanquam omnis spes sit ablata emer-
gendi. Noli putare te derelictum ex toto quia ad tem-
pus miserum tibi aliquam tribulationem. sic enim trans-
itur ad regnum celorum. Et hoc sine dubio magis ex-
pedit tibi et ceteris seruis meis ut exercitemini aduersus
quam si cuncta ad libitum haberetis. Ego noui cogitati-
ones absconditas. quia multum expedit pro salute tua
ut interdum sine sapore relinquaris. ne forte eleueris in
bono successu. et tibi ipsi placere uelis in eo quod non
es. Quod dedi auferre possum. et restituere cum mihi
placuerit. Cum dederam meum est. cum subtraxero tuum
non tui. quia meum est omne datum bonum et omne

donum perfectum. Si tibi admiserō grauitatem. aut
quamlibet contrarietatem. non indigneris neq; concu/
dat cor tuum. et ego cito subleuare possum et oē onus
in gaudium transmutare. Veruntamen iustus sum et ē
cōmendabilis multum cum sic facio tecū. Si recte sa/
pis et in ueritate aspicias nunq̄ debes propter aduersa
tam deiecte cōtristari s; magis gaudere et grās agere.
immo hoc unū reputare gaudiū q̄ affligens te do/
loribus non parco tibi. Sicut dilexit me pater ego di/
ligo uos. dixi dilectis discipulis meis quos utiq; nō
misi ad gaudia temporalia sed ad magna certamina
non ad honores sed ad despexiones. non ad ocīz s;
ad labores. non ad requiem sed ad afferendum fructū
multum in patientia. Hoz memento fili mi uerborū
¶ De neglectu omnis creature ut creator possit in/
ueniri.

¶ Capi. xxxvi.

Domine mi adhuc bene indigeo maiori grā si de/
beam illuc peruenire ubi me nemo poterit nec ul/
la creatura impedire. Nam q̄diu res aliqua me retinet
non possum libere ad te uolare. Cupiebat libere uola
re qui dicebat. Quis dabit mibi pennas sicut colūbe.
et uolabo et requiescam? Quid simplici oculo quietius
et quid liberius nil desiderante in terris? Dportet igit̃
omnem pertransire creaturam. et seipm perfecte desere
re ac in excessū mētis stare et uidere te oim oditore cu; z
creaturis nil simile habere. Et nisi quis ab omnib; cre
aturis fuerit expeditus non poterit libere intendere di
uinis. Ideo enim pauci inueniuntur otemplatiui quia
pauci sciūt se a periculis creaturis ad plenū sequestra
ri. Ad hoc magna requiritur gratia / que animam le /

uet ⁊ supra seipsam rapiat. Et nisi homo sit in spū ele
uatus ⁊ ab omnibus creaturis liberatus ac deo totus
vnius. quicquid scit. quicquid etiam habet. nō ē ma
gni ponderis. **D**iu paruus erit ⁊ in terra iacebit qui a
liquid magni estimat nisi solum vnum immensum eter
num bonum. **E**t quicquid deus non est. nihil est ⁊ p
nihilō computari debz. **E**st quippe magna differen
tia sapientia illuminati ⁊ deuoti viri. ⁊ scientia littera
ti ⁊ studiosi clerici. **M**ulto nobilior est illa doctrina.
que de sursum ex diuina influentia manat q̄ que labo
riose humano acquiruntur ingenio. **P**lures reperiunt
contemplationem desiderare. s; que ad eam requirūt
nō student exercere. **E**st ⁊ magnum impedimentū qz
in signis ⁊ in rebus sensibilibus stat ⁊ paz de perfec
ta mortificatione habet. **N**escio quid est ⁊ quo spiri
tu ducimur ⁊ quid pretendimus qui spūales diti uide
mur. q̄ totum laborem ⁊ ampliorem sollicitudinē pro
transitoriis ⁊ uilibus rebus agimus ⁊ de interioribus
nostris uix raro plene recollectis sensibus cogitamus.
Prochdolor statim post modicam recollectionem fo
ras erumpimus. nec opera nostra districta examinati
one trutinamus. **U**bi iacent affectus nostri non atten
dim⁹. ⁊ q̄ impura sint omnia nrā nō deploramus.
Dis quippe caro corruerat uia suā ⁊ iō sequebat di
luuium magnū. **C**ū ergo interior affect⁹ noster corrup
t⁹ sit. necesse ē ut actio sequēs index carentie iterioris
uigoris corrumat. **E**x puro corde procedit fruct⁹ bo
ne uite. q̄tū quis fecerit querit. s; ex q̄ta uirtute agit.
nō tā studiose pensat. **S**i fuerit fortis diues pulcher ha
bilis uel bonus scriptor bon⁹ cātor bon⁹ laborator.

inuestigat. q̄ pauper sit spū q̄ patiens ⁊ mitis q̄ de/
uotus ⁊ internus a multis tacet. **N**atura exteriora ho/
minis respicit. gratia ad interiora se ouertit. Illa fre/
quenter fallit. ista in deo sperat ut non decipiat.

**De abnegatione sui ⁊ abdicatione omnis cupidi/
tatis.**

Capi. xxxvii.

Nili non potes perfecte possidere libertatem nisi
totaliter abneges te metipsum. **C**ompediti sunt
omnes proprietarij ⁊ sui ipsius amatores. cupidi. curi
osi. gyrouagi. querentes semper mollia. non que Ihu
xpi sed sepe hoc fingentes ⁊ componentes. quod non
stabit. Peribit enī totum qd nō est ex deo ortum. **T**e
ne breue ⁊ cōsummatum uerbū. **D**imitte omnia ⁊ inue
nies omnia. dimitte cupiditatem ⁊ inuenies requiem.
Hoc mente pertracta ⁊ cum impleueris. omnia intelli
ges. **D**omine hoc non opus unius diei nec ludus par
uulorum. immo in hoc breui includit omnis perfectō
religiosorum. **F**ili nō dēs auerti nec statim deiici au/
dita uia perfectorum. sed magis ad sublimiora. puo
cari ⁊ ad min⁹ ad hec ex desiderio suspirare. **U**tinam
sic tecū eēt ⁊ ad hoc puenissēs ut tuus ipsius amator nō
esses s; ad nutum meū pure stares ⁊ ei⁹ quē tibi ppo
sui pateris tunc mihi ualde placeres. ⁊ tota uita tua cū
gaudio ⁊ pace trāsiret. hēs adhuc multa ad reliquēdū
q̄ nisi mihi ex ītegro resignaueris n̄ acq̄res qd postu/
las. **S**uadeo tibi a me emere auz ignitū ut locuplex fi
as. i. sapienciā celestē oīa infima oculeantē. **P**ostpōe
terrenā sapienciā oēz hūanā oplacetiā ⁊ ppriā. **D**ixi tī
bi uiltora emēda p p̄cios ⁊ altis i rōz hūanis. nā ui
l ⁊ pua ac pene obliuioi tradita uidet uera celestis sa

piencia non sapiens alta de se nec magnificari querēs ī
terra quā multi oretens predicāt. sed uita longe dissen
tiunt. Ipa tñ est preciosa margarita a multis abscon
dita.

**De instabilitate cordis ⁊ de intentione finali ad de
um habenda.**

Ca. xxxviii

Fili noli credere affectui tuo qui nunc ē cito mu
tabit' in aliud. Qz diu enim tixeris mutabilitati
subiectus eris. etiam nolens ut mō let⁹ modo tristis /
modo pacatus. mō turbatus. nunc deuotus. nunc in
deuotus. nunc studios⁹. nūc accidios⁹. nūc grauis nūc
leuis inueniaris. Sed stat super hec mutabilia sapiēs
⁊ bñ doctus in spū. non intendēs quid in se sentiat ut
qua parte flet uentus instabilitatis / sed ut tota intēō
mentis eius ad debitum ⁊ ad optimū. p̄ficiat finē. nā
sic poterit vnus ⁊ idem inconcussus permanere. simp'i
ci intentionis oculo per tot uarios euentus ad me im
pretermisse directo. Quanto autem purior fuerit inten
tionis oculus / tāto cōstanti⁹ inter diuersas itur p̄cel
las. Sed in multis caligat oculus pure intentionis. res
picit enim cito in aliqd delectabile qd occurrit ⁊ raro
totus liber quis inuenit' a nouo p̄prie exquisitiōis.
Sic uidet olim uenerāt in bethaniā ad marthā ⁊ mariā
nō propter ih̄m tñ sed ut lazarum uiderent. Quidā
dus est ergo intētiōis oculus ut sit simplex ⁊ rectus.
atq; ultra omnia uariā media ad me dirigendus.

**Amanti sapit deus super omnia ⁊ in omni
bus.**

Ca. xxxix

Ecce deus meus ⁊ omnia. **Q**uid uolo ampli
us / ⁊ quid felicius desiderare possum?

D sapidum ⁊ dulce uerbum. sed amanti uerbum / non
mundum nec ea que in mundo sunt. **D**eus meus ⁊ om
nia. **I**ntelligenti satis dictum est. ⁊ sepe repetere iocun
dum est amanti. **T**e siquidem presente iocūda sunt o
nia / te autem absente fastidiunt cuncta. **T**u facis cor
tranquillum ⁊ pacem magnam leticiamq; festinam.
Tu facis bene sentire de omnibus ⁊ in omnibus te lau
dare. nec potest aliquid sine te diu placere. sed si debz
gratum esse ⁊ bene sapere oportet gratiam tuam ad
esse ⁊ condimento tue sapientie condiri. **C**ui tu sapis.
quid ei recte non sapiet? ⁊ cui tu non sapis. quid ei ad
iocunditatem esse poterit? **S**ed deficiunt in tua sa
pientia mundi sapientes ⁊ qui carnem sapiunt / quia
ibi plurima uanitas ⁊ hic mors inuenitur. **S**ui au
tem te per contemptum mundanorum ⁊ carnis morti
ficationem sequuntur / uere sapientes esse cognoscunt.
quia de uanitate ad ueritatem. de carne ad spiritum.
transferuntur. **I**stis sapit deus ⁊ quicquid inueni
tur in creaturis totum referunt ad laudem sui condito
ris. **D**issimilis tamen ⁊ multum dissimilis sapor crea
toris ⁊ creature. eternitatis ⁊ temporis. lucis increate
⁊ lucis illuminate. **D** lux perpetua cuncta creata trā
scendens lumina fulgura coruscationem de sublimi pe
netrantem omnia intima cordis mei. purifica letifica /
clarifica ⁊ uiuifica spiritum meum cum uis potentiis
ad inherendum tibi iubilosis excessibus. **D** quando
ueniet hec beata ⁊ desiderabilis hora ut tua me saties
presencia ut sis mihi omnia i omnibus? q̄d u hoc da
tum nō fuerit. nec plenum gaudiū erit. **A**dhuc p̄bdo
lor uiuit in me uetus homo. non est totus crucifixus /

nō est perfecte mortu9 . Adhuc occupat fortiter ad/
uersus spūm . bella mouet intestina nec regnum anime
patit eē quietu9 . Sed tu qui dominaris potestati ma/
ris ⁊ motum fluctuum eius tu mitigas . exurge adiu/
ua me . Dissipa gentes que bella uolunt contere eas in
uirtute tua . ostende queso magnalia tua ⁊ glorificetur
dextera tua . quia non est spes alia nec refugium mibi
nisi in te dñe deus meus :

Quod non est securitas a temptatione in hac ui/
ta .

Capi. xl.

Fili nūq̃ securus es in hac uita s; quoad uixeris
semper arma spūalia tibi sunt necessaria . Inter
hostes uersaris a dexteris ⁊ a sinistris impugnaris . Si
ergo non uteris undiq; scuto patientie non eris diu si
ne vulnere . Insuper si non ponis cor tuum fixe in me
mera uoluntate cuncta patiendi propter me non pote
ris ardorem istum sustinere nec ad palmaz pertingere
beatoz . Oportet te ergo uiriliter omnia pertransire ⁊
potenti manu uti aduers; obiecta . Nam uincenti dat
manna . ⁊ torpenti relinquit multa miseria . Si queris
in hac uita requiem quō tunc peruenies ad eternam?
Non ponas te ad multam requiem . sed ad magnam
patientiam . **E**uere veram pacem non in terris / sed
in celis . non in hominibus . nec in ceteris creaturis . s;
in deo solo . **P**ro amore dei debes omnia libenter
subire labores scilicet ⁊ dolores / temptationes . vexa/
tiones . anxietates . necessitates . infirmitates . iniu/
rias . obloquutiones . reprehensiones . humiliatio/
nes . confusiones correctiones . ⁊ despectōes . hec iunāt
ad vtutes . hec pbat xpi tironē . hec fabricāt celestē co

56
ronam. Ego reddam ei eternā mercedē pro breui labo-
re ⁊ infinitam gloriam pro transitoria ofusione. Pu-
tas q̄ semper habebis pro tua uoluntate ofolates
spirituales? Sancti mei non habuerunt tales. sed mul-
tas grauitates ⁊ temptationes uarias magnasq̄ deso-
lationes. s; patientes sustinuerunt se in omnibus ⁊ ma-
gis sunt confisi deo q̄ sibi. sentientes quia non sunt cō-
digne passionibus huius temporis ad futuram gloriaz
promerendam. Vis tu statim habere/ quod multi p̄
lacrimas ⁊ magnos labores uix obtinuerunt? Expec-
ta dominuz. uiriliter age ⁊ ofortare/ noli diffidere. no-
li discedere. sed corpus ⁊ animā expone oftāter p̄ glo-
ria dei. Ego reddam plenissime. ego tecum ero in om-
ni tribulatione.

Contra uana hominum iudicia.

Capi. xli.

Noli iacta cor tuum firmiter in domino. ⁊ hūanū
ne metuas iudicium. ubi te ofciētia piū reddit et
ifontez. Bonū est ⁊ beatū taliter pati/ nec hoc erit gra-
ue humili cordi. ⁊ deo magis q̄ sibiipi ofidenti. mul-
ti multa loquuntur ⁊ iō parua fides ē adhibenda. Sed
⁊ oībus satis eē non est possibile. Et si paulus omni-
bus studuit in dño placere ⁊ oībz oīa fact⁹ ē. tū etiā
pro minimo duxit qđ ab hūano die iudicat⁹ fuerit. E-
git satis pro aliorū edificatiōe ⁊ salute q̄tū in se erat
⁊ poterat. s; ne ab aliis aliqñ iudicaret uel nō despice-
ret cohibere nō potuit. ideo totū deo omisit/ qui to-
tum nouerat. ⁊ patientia ⁊ humilitate cōtra ora loqn-
tū iniqua ac etiam uana ac mendosa cogitātin⁹ atq̄
pro libitu suo queq̄ iactantiū se defēdit. Respondit.

tamen interdū ne infirmis ex sua taciturnitate generaf-
tur scandalū. Suis tu ut timeas a mortali homine. ho-
die est ⁊ cras non apparet. Deum time ⁊ hominum ter-
rores non expauesces. Quid potest aliquis in te ver-
bis aut iniuriis? Sibi potius nocet q̃ tibi. nec poterit
iudiciū dei effugere quicunq; est ille. Tu habes deum
pre oculis ⁊ noli contendere uerbis querulosis. *¶* Si
ad presens uideris succumbi ⁊ confusionem pati quā
non meruisti ne indigneris ex hoc neq; per impatien-
tiam minuas coronam tuam. sed ad me potius respice ⁊
celum. qui potens sum eripere ab omni confusionē ⁊
iniuria. ⁊ unicuiq; reddere secundum opera sua.

**De pura ⁊ integra resignatione sui ad obtinendam
cordis libertatem.** Ca. xlii.

Noli relinque te ⁊ inuenies me. Ita sine electione ⁊
omni proprietate ⁊ sp̃ lucraberis. Nam ⁊ aduice-
tur tibi amplior gratia. statim ut te resignaueris nec re-
sumpseris. Domine quotiens me resignabo ⁊ in quibz
me relinquam? Semper ⁊ in omni hora sicut in paruo
sic ⁊ in magno nihil excipio s; in omnibus te nudatū
inueniri uolo. Alioquin quomodo poteris eē meus ⁊
ego tuus nisi fueris ab omni propria uoluntate intus
⁊ foris spoliatus. Quanto celeris hoc agis. tanto mel-
lius habebis. ⁊ quanto plenius ⁊ sincerius. tanto pla-
mibi placebis ⁊ amplius lucraberis. Quidam se resig-
nant sed cum aliqua exceptione. Non enim plene deo
confidunt ideo providere sibi satagunt. Quidam eti-
am primo totum offerunt sed postea temptatione pul-
sante ad propria redeunt ideo minime in uirtute pro-

fiunt. Hi ad ueram puri cordis libertatem ⁊ iocūde
familiaritatis mee gratiam non pertingent. nisi itēgra
resignatione ⁊ quotidiana sui immolatione pri⁹ faci
ta sine q̄ nō stat nec stabit vni⁹ fructiua. Dixi tibi se/
pissime. ⁊ nunc iterum dico. Relique te. resigna te ⁊ fru
eris magna interna pace. Da totum pro toto. nil exq̄
re. nil repete. sta pure ⁊ inhesitanter ī me ⁊ habebis me
Eris liber in corde. ⁊ tenebre non osculabunt te. Ad
hoc conare. hoc ora. hoc stude. desiderare. ut ab omni
proprietate possis expoliari. ⁊ nudus nudum ih̄m se/
qui. tibi mori ⁊ mihi eternaliter uiuere. Tunc deficient
omnes vane fantasie. conturbationes inique ⁊ cure su
perflue. Tunc etiam recedet immoderatus timor ⁊ inor
dinatus amor moriet̃.

De bono regimine in externis ⁊ recurſu ad deum in
periculis.

Ca. xlii.

Egli ad istud diligenter tendere debes ut in omni
loco actione seu occupatione externa sis intimp
liber ⁊ tuipſius potens. ⁊ sint omnia sub te. ⁊ tu non
sub eis. ut sis dominus actionum tuarū ⁊ rector. non
seruus nec empticius sed magis exemptus. uerūsq̄ be/
breus in sortem ac libertatem transiens filiorum dei.
qui ſtant ſuper preſentia ⁊ ſpeculant̃ eterna. qui tran
ſitoria intuetur ſiniſtro oculo. ⁊ dextro celeſtia. quos
temporalia non trahunt ad inherendum. Sed tra
hunt ipſi ea magis ad bene ſeruiendum prout ordina
ta ſunt a deo. ⁊ inſtituta a ſummo opifice qui nil īor/
dinatum reliquit in ſua creatura. Si etiam in oī euētu
ſtas non in apparentia externa. nec oculo carnali luſ/
tras viſa uel audita. ſed mox in qualibet cauſa itras

cum moyse in tabernaculum ad consulendum dñm. In
dies nōnūq; diuinum responsum. 7 redies instruct9 d
multis presentibus 7 futuris. Semper enim moyses re
cursum habuit ad tabernaculum pro dubiis 7 questi
onibus soluendis. fugitq; ad orationis adiutorium.
pro periculis 7 improbitatibus hominū subleuandis.
Sic 7 tu ofugere debes in cordis tui secretarium diui
num intentius implorando suffragium. ¶ Propterea
nanq; iosue 7 filii israhel a gabaonitis legunt9 decepti
quia os domini non prius interrogauerunt. s; nimis
creduli dulcibus sermonibus falsa pietate delusi sunt.

¶ Homo non sit importunus in negociis. **C. xliiii**

Huic committe mihi semper causam tuā 7 ego bñ
disponam in tempore suo. Expecta ordinatio
nem meam. 7 senties inde profectum. Dñe satis libēter
omnes res tibi omitto quia paruz pōt cogitatio mea
proficere. Utinā non multū adherere futuris euentib9
sed ad beneplacitum tuum me incunctanter offerrem.
¶ Fili mi sepe homo rem aliquaz agitaz quaz desiderat
s; cum ad eam peruenerit aliter incipit sentire. quia af
fectiones circa idem non sunt durabiles. sed magis d
vno in aliud nos impellunt. Non ergo minimum etiā
in minimis se relinquere. Verus profectus hominis ē
abnegatio suiipsi9 7 hō abnegatus ualde liber ē 7 secu
rus. Sed antiquus hostis omnibus bōis aduersans
a temptatione nō cessat. 7 die noctuq; graues molit9 i
sidias si forte in laqueum deceptionis possit precipi
tare incautum. Vigilate ergo 7 orate dicit dñs. ut nō
intretis in temptationē

Quod homo nihil boni ex se habet et de nullo gloriari potest.

Ca. xlv.

Domine quid est homo quod memor sis eius aut filius hominis quia uisitas eum? Quid promeruit homo ut dares illi gratiam tuam? Domine quid possum committere si deseris me / aut quid iuste obtinere possum si quod peto non feceris. Certe hoc in ueritate cogitare possum et dicere. Domine nichil sum nichil boni ex me habeo. sed in omnibus deficio et ad nichil semper tendo. Et nisi a te fuero adiutus / et interius informatus et fortior tepidus et dissolutus. Tu autem domine semper idem ipse es et permanes in eternum. semper bonus iustus et sanctus. bene iuste ac sancte agens omnia et disponens in sapientia. Sed ego qui ad defectum magis pronus sum quam ad profectum non sum semper in uno statu perdurans / quia septem tempora mutantur super me. Veritatem cito melius fit cum tibi placuerit et manu porrexeris adiutricem. quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari / et in tantum confirmare ut vultus meus amplius in diuersa non mutetur / sed in te uno cor meum conuertatur et quiescat. Unde si bene scire omnem humanam consolationem abicere siue propter deuotionem adipiscendam. siue propter necessitatem qua opellor te querere. quia non est homo qui me consoletur. tunc merito possem de gratia sperare tua et de dono noue consolationis exultare. Gratas tibi unde totum uenit quotienscumque mihi bene succedit. Ego autem uanitas et nihilum ante te / inconstans homo et infirmus. Unde ego possum gloriari aut cur appeto reputari? Nunquid de nihilo? et hoc uanissimum est. Vere uanis gloria mala pestis. uanitas maxima. quia a ve

ra trahit gloria ⁊ celesti spoliat grā. Dum enim hō cō
placet sibi displicet tibi / dum inhiat laudibus huma
nis. priuat⁹ veris uirtutibus. Est autē vera gloria ⁊ exul
tatio sancta. gloriari in te ⁊ non in se. gaudere in noīe
tuo. non in uirtute propria. nec in aliqua creatura de
lectari nisi propter te. Laudet⁹ nomen tuum nō meum
magnificet⁹ opus tuum nō meū. benedicat⁹ nomē sanc
tum tuum. nihil autem attribuat⁹ mibi de laudib⁹ ho
minum. Tu gloria mea tu exultatio cordis mei. In te
gloriabor ⁊ exultabo tota die pro me autē nihil nisi ī
infirmitatibus meis. Querant iudei gloriam que abin
tuicem est. ego hanc requiram que a solo deo est. Om
nis quidem gloria humana omnis honor temporal.
omnis altitudo mundana eterne glorie tue comparat⁹
ta uanitas est ⁊ stulticia. **P**ueritas mea. ⁊ misericor
dia mea deus meus trinitas beata tibi soli laus uirt⁹
honor ⁊ gloria per infinita seculorum secula. Amen

De contemptu omnis tēporalis honoris. Ca. xlii.
Et **H**li noli tibi attrahere si uideas alios honorari.
Elevari te autem despici ⁊ humiliari. Erige cor
tuum ad me in celum. ⁊ non contristabit⁹ te contemptus
hōis in terris. Domine in cecitate sumus ⁊ uanitate ci
to seducimur. **S**i recte me inspicio nunq̃ mibi facta ē
iniuria ab aliqua creatura. unde nec iuste habeo oque
ri aduersum te. **Q**uia autem frequenter ⁊ grauer pec
caui tibi. merito armat⁹ contra me omnis creatura. mi
hi igit⁹ iuste debet⁹ confusio ⁊ contempt⁹. tibi autē laus
honor ⁊ gloria. **E**t nisi me ad hoc preparauero q̃ ue
lim libenter ab omni creatura despici ⁊ relinqui. atq̃

penitus nihil uideri. non possum interius pacificari ⁊
stabiliri. nec spūaliter illuminari. neq; plene tibi uniri.

¶ Pax non est ponenda in hominib⁹. Capi. xl vii

Ali si ponis pacem tuam cū aliqua persona ꝑ/
pter tuum sentire ⁊ dūenire. instabilis eris ⁊ ipa/
catus. Sed si recursum habes ad semper uiuentē ⁊ ma/
nentem ueritatem non tristabit te amicus recedens ul/
moriens. In me debet amici dilectio stare. ⁊ propter
me diligendus est quisquis tibi bonus uis⁹ est ⁊ mul/
tum carus in hac uita. Sine me non ualet nec durabit
amicicia. nec est uera ⁊ munda dilectio quam ego non
copulo. Ita mortuus debes eē talibus affectionibus
dilectorum hominum. ut q̄tum ad te pertinet sine om/
ni humano optares eē consortio. Tanto homo deo
magis appropinquat. quanto ab omni solatio terre/
no longius recedit. Tanto etiam alci⁹ ascendit ad de/
um. q̄to profundius in se descendit ⁊ plus sibiꝑi ui/
lescit. Qui autem aliquid boni sibi attribuit. gratiam
dei in se uenire ipedit. quia gratia spūs sancti cor hu/
mile querit semper. Si scires te perfecte ānihilare. atq;
ab omni creato amore euacuare. tunc deberem in te cū
magna gratia emanare. Sed quanto tu respicis ad cre/
aturas. subtrahit tibi aspectus creatoris. Disce te ī o/
nibus propter creatorem uincere. tunc ad diuinaz va/
lebis cognitionem pertingere. Quā tūcūq; modicū sit.
si inordinate diligit ⁊ respicit retardat a summo ⁊ vi/
tiat.

¶ Contra uanā ⁊ secularē scientiam. Capi. xl viii.

Fili non moueant te pulchra ⁊ subtilia dicta ho-
minum. Non enim est regnū dei in sermone sed in
uirtute. Attende uerba mea que corda accendunt. ⁊ me-
tes illumināt. inducunt opunctionem ⁊ uariam ingerit
consolationem. Nūq̃ ad hoc legas uerbum ut docti-
or aut sapientior possis uideri. sed stude mortificatō-
nem uiciorum. quia hoc amplius tibi proderit q̃ no-
ticia multaz difficilium questionuz. Cū multa legeris
⁊ cognoueris. ad unum tñ oz uenire principium. Ego
sum qui doceo hominem scientiam. ⁊ clariorem intelli-
gentiam paruulis tribuo. q̃ ab homine possit doceri
Cui ego loquor cito sapiens erit. ⁊ multum in spū p-
ficiet. De illis qui multa curiosa ab hominibus inqui-
runt. ⁊ de uia mibi seruiendi parum curant. Veniet tē-
pus quando apparebit magister magistrorū xps dñs
angelorum/cunctorum audicturus lectiones. hoc ē sin-
gulorum examinatur⁹ oscentias. ⁊ tunc scrutabit ihe-
rusalem in lucernis ⁊ manifesta erunt abscondita tene-
brarū. tacebuntq̃ argumenta linguarū. Ego sum q̃ bu-
mitem in puncto eleuo mentes. ut plures eterne verita-
tis capiat rationes. q̃ si quis decem annis studuisset i
scolis. Ego doceo sine strepitu uerborū. sine confusio-
ne opinionum. sine faustu honoris. sine pugnatōe ar-
gumentorum. Ego sum q̃ doceo terrena despicere. pre-
sentia fastidire. eterna querere. eterna sapere. honores
fugere. scandala sufferre. omnem spem in me ponere ex-
tra me nihil cupere. ⁊ super omnia ardentem me amare.
Nam quidam amando me intime didicist diuina ⁊ lo-
quebat̃ mirabilia. Plus profecit in reliquendo omnia/
q̃ in studendo subtilia. Sed aliis loquor communia.

aliis specialia. aliquibus in signis ⁊ figuris dulciter a
ppareo. quibusdam uero in multo lumine reuelo myste
ria. Una uox librorum. sed non omnes eque informat
quia intus sum doctor ueritatis. cordis scrutator. co
gitationum intellectus. actionum promotor. distribu
ens singulis sicut dignum iudicauero.

De non attrahendo sibi res exteriores. Ca. xlix.

Egli in multis oportet te esse insciuz. ⁊ estimare te
tanq̃ mortuum super terram ⁊ cui totus mundus
crucifixus sit. Multa etiam oportet surda aure pertra
sire ⁊ que tue pacis sunt magis recogitare. Utile est
oculos a rebus displicentibus auertere ⁊ unicuiq̃ suū
sentire relinquere q̃ otentiosis sermonibus deservire.

Si bene steteris cum deo ⁊ eius iudicium aspexeris. fa
cilis te victum portabis. **D**ñe quousq̃ uenim⁹ Ec
ce damnum deflet⁹ temporale. pro modico questu la
borat⁹ ⁊ currit⁹. ⁊ spūale detrimentum in obliuionem
transit. ⁊ uix sero redit⁹. Quod parum uel nihil pdest
attendit⁹. ⁊ quod summe necessarium est negligenter p
terit⁹. quia totus homo ad externa defluit. ⁊ nisi cito
resipiscat. libens in exterioribus iacet.

De omnibus non est credendū. ⁊ de facili lapsu
uerborum.

Capi. l.

Nā mihi auxilium dñe de tribulatione quia uana
salus hominis. **N**ē sepe ibi non inueni fidem ubi
ibi me habere putavi. Quotiens etiam ibi reperi. ubi
minus presumpsi. Vana ergo spes in hominibus. sa
lus autem iustorum in te deus. Benedict⁹ sis dñe de⁹

in omnibus que nobis accidunt. infirmi sumus et instabi-
les. cito fallimur et permutamur. **Q**uis est homo qui ita
caute et circumspice in omnibus se custodire ualet ut a-
liquando in aliquam deceptionem uel perplexitatem non ve-
niamus? Sed qui in te domine confidit ac simplici ex cor-
de querit non tam facile labitur. **E**t si inciderit aliqua
tribulationem quocumque et fuerit implicatus. citius per te
eruetur aut a te consolabitur. quia tu non desers in te spe-
rantem usque in finem. **R**arus fidus amicus in cunctis al-
mici perseverans pressuris. **T**u domine tu solus es fidelis
simus in omnibus. et preter te non est alter talis. **Q**uod be-
ne sapuit illa anima sancta que dixit. **M**ens mea solida-
ta est et in christo fundata. **S**i ita mecum foret. non tam fa-
cile timor humanus me sollicitaret nec uerborum iacula
mouerent. **Q**uis omnia preuidere. quis precauere futu-
ra mala sufficit? **S**i preuisa etiam ledunt sepe. quid im-
prouisa nisi grauius et ferunt? Sed quare mihi misero
non melius prouidi? **C**ur etiam tam facile alius credidi?
Sed homines sumus etiam si angeli a multis estimamur.
et dicimur. **C**ui credo am domine. cui credam nisi tibi? **V**eri-
tas es que non fallis nec falli potes. **E**t rursus. **O**m-
nis homo mendax. infirmus. instabilis. et labilis. max-
ime in uerbis. ita ut statim uix credi debeat quod rec-
tum in facie sonare uidetur. **Q**uod prudenter premonuisti
cauendum ab hominibus. et quia inimici hominis do-
mestici eius. nec credendum si quis dixerit. **E**cce hic aut
ecce illic. **D**octus sum domino. et utinam ad cautelam maio-
rem non ad insipientiam mihi. **C**autus esto quidam ait.
cautus esto. serua apud te quod dico. **E**t dum ego sileo
et absconditum credo. nec ille silere potest quod silentium

petiit. sed statim prodit me ⁊ se ⁊ abiit. Ab huiusmōi
fabulis ⁊ incautis hominibus protege me dñe ne ī ma
nus eorum incidam nec vnq̃ talia omittā. Verbū ve
rum ⁊ stabile da in os meum. ⁊ linguā callidam longe
fac a me. Quod pati nolo omnimode cauere debeo. Vt
q̃ bonum ⁊ pacificū de aliis silere. nec aliud indifferen
ter oīa credere. neq̃ de facili ulterius effari. paucis scip
sum reuelare. te semper inspectore cordis querere. nec o
ni uento uerborum circumferri. s; oīa intima ⁊ externa
secundum tue beneplacitum uoluntatis optare perfici
q̃ tutum pro cōseruatione celestis grē humanā fugere
apparentiam. nec appetere que foris ad mirationem vi
dēt prebere. sed ea tota sedulitate sectari. que uite emē
dationem dant ⁊ feruorē q̃ multis nocuit uirtus scita
ac prepropere laudata. q̃ sana profuit gratia silentio
seruata in hac fragili uita. que tota temptatio fert et
malicia.

¶ De confidentia in deo habenda quando insurgunt
uerborum iacula.

Cant. li.

Egli sta firmiter ⁊ spera in me. Quid enim sunt uer
ba nisi uerba? Per aerem uolant s; lapidem nō le
dunt. Si reus es. cogita q̃ te libenter uelis emēdare. Si
nihil tibi oscius es. pensa q̃ uelis libenter pro deo hoc
sustinere. Parum satis est ut uel uerba interdum susti
neas qui necdum fortia uerba tolerare uales. Et qua
re tam parua tibi ad cor trāseunt. nisi quia adhuc car
nalis es. ⁊ homines magis q̃ oportet attendis? Nam
quia despici metuis. reprehendi pro excessibus nō uis
⁊ excusationum queris umbracula. ¶ Sed inspice te
melius ⁊ agnosces. quia uiuit adhuc in te

mundus ⁊ vanus amor placendi hominibus. Tūc enī
bassari refugis ⁊ ofundi pro defectibus constat uti/
qꝫ qꝫ nec vere humilis sis nec vere mundo mortuus nec
tibi mundus crucifixus. Sed audi uerba mea. ⁊ nō cu
rabis decem milia hominū uerba. Ecce si cuncta cōtra
te dicerent que singi maliciosissime possent. quid tibi
noceret si omnino transire permitteres nec plusqꝫ festu
cam perpenderes? Nūquid uel vnum capillum tibi ex
trahere possent? Sed qui cor intus non habet nec deū
pre oculis facili ter uerbo mouet uituperationis. Qui
autem in me ofidit nec proprio iudicio stare appetit/
absqꝫ humano terrore erit. Ego enim sum iudex ⁊ cog
nitor oīm secretoꝝ. ego scio qualiter res acta est. ego
iniuriantem noui ⁊ sustinentē. ā me erit uerbum istud
me permittente hoc accidit. ut reuelent ex multiscordi
bus cogitationes. ego reum ⁊ innocentem iudicabo. sꝫ
occulto iudicio utriqꝫ ante probare uolui. Testimoni
um hominū sepe fallit. meum iudiciū ueꝝ est. stabit et
non subuertet. latet plerūqꝫ ⁊ paucis ad singula patet
nūqꝫ tamen errat nec errare potest. etiā si oculis insipi
entium non rectum uideat. Ad me ergo recurrendū ē.
in omni iudicio. nec proprio innitendum arbitrio. Iu
stus enim non conturbabit quicquid a deo ei accide
rit. Etiam si iniuste aliquid oꝛa eum prolatum fuerit
non multum curabit. ¶ Sed nec uane exultabit si per
alios rationabiliter excusetur. ¶ Pensat nanqꝫ. quia
ego sum scrutans corda ⁊ renes. qui non iudico secun
dum faciem ⁊ humanam apparentiam. ¶ Nam sepe
in oculis meis reperitur culpabile. quod hominum
iudicio creditur laudabile. ¶ Domine

deus iudex iuste fortis et patiens qui hominum nostri
fragilitate et prauitatem esto robur meum et tota fiducia mea. Non enim mihi sufficit conscientia mea. tu nosti quod ego non noui. et ideo in omni reprehensione me humiliare debui et mansuete sustinere. Ignosce ergo mihi propitius quoties sic non egi. et dona iterum gratiam amplius sufferentie. Melior est enim mihi tua copiosa misericordia ad executionem indulgentie quam mea opinata iusticia pro defensione latentis conscientie. Et si nihil mihi oscius sum. tamen in hoc me iustificare non possum quia remota misericordia tua non iustificabit in conspectu tuo omnis uiuens.

Cum omnia grauia pro eterna uita sunt toleranda.

Capi. lii.

Non frangat te labores quos assumpsisti propter me nec tribulationes te deiciant usquequaque sed mea promissio in omni euentu te roboret et confortet. Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum et mensuram. Non hic diu laborabis. nec semper grauaberis doloribus. Expecta paulisper et uidebis celerem finem malorum. Veniet una hora. quando cessabit omnis labor et tumultus. Modicum est breue donec quod transit cum tempore. age ergo ut agis fideliter labora in uinea mea/ego ero merces tua. Scribe lege. cetera geme tace ora sustine uiriliter contraria digna est tibi omnibus et maioribus preliis uita eterna. Veniet pax in die seculi temporis. sed lux perpetua. claritas infinita. pax firma et requies secura. Non dices tunc quis me liberabit de corpore mortis huius? nec clamabis heu mihi quia incolatus

tus meus prolongatus ē. quoniam scipitabit mors ⁊
salus erit indefectiua. anxietas nulla. iocunditas bea-
ta. societas dulcis ⁊ decora. **D** si uidisses sanctorum in ce-
lo coronas perpetuas. quanta quoque nunc exultat glo-
ria qui huic mundo olim contemptibiles ⁊ quasi uita ip-
si indigni putabant. profecto te statim humiliares ut
que ad terram. ⁊ affectares potius omnibus subesse quam
vni preesse. nec huius uite letos dies concupisceres. sed
magis pro deo tribulari gauderes ⁊ pro nihilo inter
homines computari maximum lucrum duceres. **D** si tu
ibi bec saperet ⁊ perfunde ad cor transirent. quomodo aude-
res uel semel conqueri? **N**one pro uita eterna cuncta labo-
riosa sunt toleranda? **N**on est paruū quid. lucrari autem per-
dere regnum dei. **L**eua igitur faciem tuam in celo. **E**cce ei
go ⁊ omnes sancti mei mecum qui in hoc seculo magnum
habuere certamen. modo gaudent. modo consolantur. ⁊ modo
securi sunt. ⁊ modo requiescunt. ⁊ sine fine in regno pa-
tris mei permanebunt mecum.

De die eternitatis ⁊ huius uite angustis. Ca. liii.

O Superne ciuitatis mansio beatissima. **D** dies eter-
nitatis clarissima quam nox non obscurat. sed sum-
ma ueritas semper irradiat. dies semper leta. semper se-
cura. ⁊ nunquam statum mutans in contraria. **D** utinam di-
es illa illuxisset ⁊ cuncta bec temporalia finem accepis-
sent. **L**ucet quidem sanctis perpetua claritate splendida. sed non
nisi a longe per speculum peregrinantibus in terra. **F**orunt
celi ciues quam gaudiofa sit illa. gemunt exules filii eue quam
amara ⁊ tediosa sit ista. **D**ies huius temporis parui
⁊ mali. pleni doloribus ⁊ angustis. ubi homo nulli

tis peccatis inquinat. multis passionibus irretit. multis timoribus stringit. multis curis distendit. et multis curiositatibus distrabit. multis uanitatibus implicatur. multis erroribus circumfundit. multis laboribus atterit. temptationibus grauatur. deliciis eneruat. egestate cruciatur. **Q**uando finis horum multorum laborum. quando liberabor a misera seruitute uiciorum.

Quando memorabor domine tui solius quando ad plenum letabor in te. **Q**uando ero sine omni impedimento et in vera libertate sine omni grauamine mentis et corporis. **Q**uando erit pax solida. pax imperturbabilis et secura. pax intus et foris. pax ab omni parte firma. **I**esu bone quando stabo ad uidendum te. quando contemplabor gloriam regni tui. quando eris mihi omnia in omnibus. **Q**uando ero tecum in regno tuo quod preparasti dilectis tuis ab eterno. Relictus super pauper et exul in terra hostili. ubi bella quotidiana et infortuna maxima. **C**onsolare exilium meum. mitiga dolorem meum. quia ad te suspirat omne desiderium meum. **N**on onus mihi totum est quicquid mundus hic offert ad solacium. **D**esidero te intime frui. sed nequeo apprehendere. **O**pto inherere celestibus. sed depremunt res temporales et immortificate passionibus. **M**ente omnibus rebus superesse uolo. carni autem inuite subesse cogor. **S**ic ego infelix homo mecum pugno. et factus sum mihi metipsum si grauis. dum spiritus sursum et caro querit eum deorsum. **Q**uid intus patior dum mente celestia tracto et mox carnalium turba occurrit orationi? **D**eus meus ne elogeris a me neque declines in ira a seruo tuo. **F**ulgura corruscationem tuam et dissipa eas. emitte sagittas tuas. et con-

turbent omnes fantasie inimici. **R**ecollige sensus meos
ad te. **F**ac me obliuisci omnium mundanoꝝ. **N**on cito
abluere et contemnere fantasmata uiciorum. **S**uccurre
mibi eterna ueritas ut nulla me moueat uanitas. **N**on due
ni celestis suauitas et fugiat a facie tua omnis impuri
tas. **I**gnosce quoque mibi et misericorditer indulge quo
tiens preter te aliud in oratione reuoluo. **C**onfiteor et
enim uere quia ualde distracte me habere consueui. **N**am
ibi multotiens non sum ubi corporaliter sto aut sedeo
sed ibi magis sum quo cogitationibus feror. **I**bi sum
ubi cogitatio mea est. **U**bi est frequenter cogitatio mea
ibi est id quod amo. **H**oc mibi cito occurrit quod na
turaliter delectat aut ex usu placet. **U**nde tu ueritas a
per te dixisti. **U**bi enim est thesaurus tuus ibi est et cor tuum.
Si celum diligo libenter de celestibus penso. **S**i mun
dum amo felicitatibus mundi de gaudeo. et de aduersi
tatibus eius tristor. **S**i carnem diligo que carnis sunt
sepius imaginor. **S**i spiritum amo de spiritualibus cogi
tare delector. quicunque enim diligo de hiis libenter loquor
et audio. atque talium imagines ad domum mecum reporto.
Sed beatus ille homo qui propter te domine omnibus crea
turis abunde licentiam tribuit. qui nature uim facit et
concupiscentias carnis feruore spiritus crucifigit. ut serena
conscientia puram tibi orationem offerat dignusque
sit angelicis interesse choris. omnibus terrenis foris et
intus exclusis.

De desiderio eterne uite et quanta sint certantibus ho
na promissa.

Capi. liii.

Fili mi cum tibi desiderium eterne beatitudinis &
 super infundi sentis / & de tabernaculo corporis
 exire cupiscis ut claritatem meā sine uicissitudinis um
 bra contemplari possis. dilata cor tuum & omni desi
 derio hanc sanctam inspirationē suscipe. Redde am /
 plissimas supne bōitati grās q̄ tecū sic dignāter agit
 clementer uisitat / ardenter excitat. potenter subleuat.
 ne proprio pondere ad terrena labaris. Neq; enī hoc
 cogitatu tuo aut conatu accipis. sed sola dignitate su
 perne gratie & diuini respectus. quatenus in uirtutibz
 & maiori humilitate proficias. & ad futura certamina
 te prepares. mihiq; toto cordis affectu adherere ac fer
 uenti uoluntate studias deseruire. Fili sepe ignis ardē
 s; sine fumo flamma non ascendit. sic & aliquorum de
 sideria ad celestia flagent. & tamen a temptatione car
 nalis affectus liberi non sunt. Idcirco nec omnino pu
 re pro honore dei agunt q̄ tam desideranter ab eo pe
 tunt. Tale est & sepe tuum desiderium quod insinuasti
 fore tam importunū. Non enī est hoc purz & perfec
 tum quod propria cōmoditate est infectum. Idete nō
 quod tibi est delectabile & cōmodum. sed quod mihi
 acceptabile est atq; honorificum. quia si recte iudicas
 meam ordinationem tuo desiderio & omni desiderato
 perferre debes ac sequi. Noui desiderium tuum & pre
 quentes gemitus audiui. **I**am velles esse in liberta
 te glorie filiorum dei. iam te delectat domus eterna.
 & celestis patria. gaudia plena. **S**ed nondum uel
 nit hora ista. sed est adhuc aliud tempus belli. vi /
 delicet tempus laboris. & tempus probationis.
Optas summo repleti bono. sed non potes

boc assequi modo. **E**go sum. **E**xpecta me dicit dñs.
donec veniat regnum dei. **P**robandus es adhuc i ter/
ris ⁊ in multis exercitandus. **C**onsolatio tibi interdū
dabit. sed copiosa satietas non concedit. **C**ōfortare
igitur ⁊ esto robustus tam in agendo q̃ in patiēdo
nature contraria. **O**portet te nouum induere hominē
⁊ in alterum virum mutari. **O**portet te sepe agere qđ
non vis. ⁊ quod vis oportet te relinquere. **Q**uod aliis
placet processum habebit. quod tibi placet ultra non
proficiet. **Q**uod alii dicunt audiet. quod dicis p̃ ni/
bilo computabit. **P**etent alii ⁊ accipient. tu petes nec
impetrabis. **E**runt alii magni in ore hominum. de te
autem tacebit. **A**liis hoc uel illud omittet. tu autē ad
nihil utile iudicaberis. **N**am propter hoc natura alii/
quando contristabit. ⁊ magnum si silens portaueris.
In his ⁊ similibus multis probari solet fidelis domi/
ni seruus qualiter se abnegare ⁊ i omnibus frāgere qui/
uerit. **D**ix est aliquid tale in quo tantumdem mori in/
diges sicut non uideri. ⁊ pati que uoluntati tue aduer/
sa sunt. maxime autem cum discōuenientia ⁊ que min⁹
utilia tibi apparent fieri iubentur. **E**t quia non aude⁹
resistere altiori potestati sub dominio constitutus. iō
durum tibi uidet ad nutum alterius ambulare ⁊ omne
propriū sentire omittere. **S**ed pensa fili horum fruc/
tum laborum. celerem finem atq; preuium nimis mag/
num. ⁊ non habebis inde grauamen sed fortissimū pal/
tientie tue solamen. **N**am ⁊ pro modica hac uolunta/
te quam nunc sponte deseris. habebis semper uolūta/
tem tuam in telis. **I**bi quippe inuenies omne quod uo/
lueris. omne quod desiderare potes. ibi aderit tibi co

tuis facultas boni sine timore amittendi. **I**bi uoluntas
tua una semper mecum nil cupiet extraneum uel priua
tum. **I**bi nullus resistet tibi. nemo de te oqueret. ne
impediet. nil obuiabit. s; cuncta desiderata simul erunt
presencia. totumq; affectu tuu reficient et adimplebunt
usq; ad summum. **I**bi reddam gloria pro contumelia
perpessa pallium laudis pro merore. pro loco nouis
simo sedem regni in secula. **I**bi apparebit fructus obe
dientie. gaudebit labor penitentie. et humilis subiectio
coronabit gloriose. **N**unc ergo te inclina humiliter sub
oim manibus. nec sit cure quis hoc dixerit uel iusserit
sed hoc magnopere curato ut siue prelati siue minor
aut equalis aliquid a te exposcerit uel inuenerit. p bo
no totum accipias et sincera uoluntate studeas adim
plere. **Q**uerat alius hoc. alius illud. gloriatur ille in illo
et iste in isto. laudeturq; milies mille. tu autem nec in is
to nec in illo. sed triumphus gaude contemptu. et in mei
solius beneplacito ac honore. **H**oc optandus est tibi
ut siue per uitam siue per mortem deus semper in te glo
rificetur.

Qualiter homo desolatus debeat in manus dei se
offerre.

Ca. lv.

Domine deus sancte pater sis nunc et in eternu be
nedictus. quia sicut vis factum est et quod facis
bonum est. **L**eter in te seruus tuus. non in se nec in ali
quo alio. quia tu solus leticia uera. tu spes mea et co
rona mea. tu gaudium meum et honor meus domine.
Quid habet seruus tuus nisi qd a te accepit etiam sine me
rito suo? **T**ua sunt omnia que dedisti et que fecisti. pau
per sum et in laboribus meis a iuuetute mea et ocrista

tur anima mea nōnunq̃ usq̃ ad lacrimas . quandoq̃
etiam conturbat ad se propter imminentes passionēs
Desidero pacis gaudium pacem filiorum tuorū flagi
to qui in lumine consolationis a te pascunt. **S**i das pa
cem . si gaudium sanctū infundis . erit anima serui tui
plena modulatione ⁊ deuota in laude tua **S**⁊ si te sub
traxeris sicut sepiissime soles . non poterit currere uiam
mandatorum tuorū . sed magis ad tundendum pect⁹
genua incuruant . quia non est illi sicut heri ⁊ nudius
tercius . quando splendebat lucerna tua super caput e
ius ⁊ sub umbra alarum tuarum protegebat a tēpta
tionibus irruentibus . **P**ater iuste ⁊ semper laudande
venit hora ut probet serus tuus . **P**ater amande dig
num est ut hora hac patiat pro te aliquid seruus tuus
Pater perpetue venerande venit hora quā ab eterno
presciebas affuturam ut ad modicum tempus succum
bat foris seruus tuus . uiuat uero semper apud te in
paululum ulipendat humiliet ⁊ deficiat coram hōi
bus . passionibus conterat ⁊ languorib⁹ . ut itez tecū
in aurora noue lucis resurgat ⁊ in celestibus clarificet
Pater sancte tu sic ordinasti ⁊ sic uoluisti . ⁊ hoc factū
est quod ipse precepisti . **H**ec est enim gratia ad ami
cum tuum . pati ⁊ tribulari in mundo pro amore tuo
quotienscunq̃ a quocunq̃ ⁊ quomodocunq̃ id pmi
seris fieri . **S**ine consilio ⁊ prouidentia tua ⁊ sine causa
nihil fit in terra . Bonū mihi domine q̃ humiliasti me
ut discam iustificationes tuas . ⁊ omnes elationes cor
dis atq̃ presumptionis abiiciam **U**tile mihi q̃ confu
sio cooperuit faciem meam ut te potius q̃ homines ad
consolandum requiram . **D**idici etiam ex hoc inscruta

bile iudicium tuum expauescere qui affligis iustuz cū
impio. sed non sine equitate ⁊ iusticia. **G**ratias tibi qz
non pepercisti malis meis. sed attrinisti me uerberibz
amoris infligens dolores. ⁊ immittens angustias fo/
ris ⁊ intus. **N**on est qui me consolet ex omnibus que
sub celo sunt nisi tu domine deus meus. celestis medi/
cus animarum. qui percutis ⁊ sanas. deducis ad infe/
ros ⁊ reducis. **D**isciplia tua sup me ⁊ uirga tua ipa me
docebit. **E**cce pater dilecte in manibus tuis ego sum.
sub uirga correctionis tue me inclino. percutere dorsum
meum ⁊ collum meum ut incuruem ad uoluntatem tu
am tortuositatem meam. **F**ac me pium ⁊ humilem dis/
cipulum sicut bene facere consueuisti. ut ambulem ad
omnem nutum tuum. **T**ibi me ⁊ omnia mea ad corri/
gendum commendo. melius est hic corripui qm in futu/
ro. **T**u scis omnia ⁊ singula ⁊ nil te latet in humana cō/
scientia. **A**nteqz fiant nosti uentura. ⁊ non opus est tibi
ut quis te doceat aut adimoneat de his que gerunt
in terra. **T**u scis quid expedit ad profectum meum. et
quantum deseruit tribulatio ad rubiginem uiciorum
purgandam. **F**ac mecum desideratum beneplacitū tu
um ⁊ ne despicias peccaminosam uitam meam. nulli
melius uec clarius qm tibi soli notam. **D**a mihi domi/
ne scire quod sciendum est hoc amar qd amādū ē. hoc
laudare quod tibi summe placz. hoc reputare quod ti/
bi p̄ciosuz apparz. hoc vituperar qd oculis tuis sorde/
scit. **N**on me sinas secundum uisionem oculorū exteri/
orum iudicare neqz secundum auditum aurium homi/
num imperitoruz sententiare. sed in iudicio uero de ui/
sibilibus ⁊ spūalibus discernere. atqz super omnia uo

luntatem beneplaciti tui semper inquirere. Fallunt se/
pe hominum sensu in iudicando. fallunt et amatores
seculi insibilia tantummodo amando. Quid est homo il/
le melior quia reputatur ab homine maior Fallax fal/
laxem. vanus vanum. cecus cecum. infirmus infirmum
decipit dum exultat. et ueraciter magis confundit. dum
inaniter laudat. Nam quantum unusquisque est in oculo
suis. tantum est et non amplius ait humilis sanctus
Franciscus.

¶ De humilibus insistendum est operibus cum desce/
dit a summis.. Ca. lvi.

Humili non uales semper in feruentiori desiderio virtu/
tum stare nec in altiori gradu contemplationis. sed
necesse habes interdum ob originale corruptelam ad infe/
riora descendere et non corruptibilis uite etiam inuite et
cum tedio portare. Quia dum mortale corpus geris tedium
senties et grauamur cordis. Oportet ergo sepe in carne et
carnis onere gemere. eo quod non uales spiritualibus stu/
diis et diuine contemplationi indefinenter inherere. Tunc
expedit tibi ad humilia et exteriora opera confugere et in
bonis te actibus recreare. aduentum meum et supernam visi/
tationem firma confidentia expectare. exilium tuum et aridi/
tatem mentis patienter sufferre. donec itez a me uisiteris/
et ab omnibus anxietatibus libereris. Nam faciam te la/
borum obliuisci et interna quiete perfrui. Expandam co/
ram te prout scripturarum ut dilatato corde currere inci/
pias uiam mandatorum meorum et dices. Non sunt
condigne passionibus huius temporis ad futuram glo/
riam que reuelabitur in nobis

¶ De homo non reputet se consolatione dignum sed

magis verbis reum.

Capi. lvi.

Domine nō sūz dignus consolatiōe tua nec aliqua spiritali visitatiōe. ⁊ ideo iuste mecum agis qū me inopem ⁊ desolatum relinquis. Si enim ad instar maris lacrimas fundere possēz. adhuc consolatiōe tua dignus nō essem. Vnde nihil dignus sum q̄ flagellari ⁊ puniri. quia grauiter ⁊ sepe te offendi. ⁊ in multis ualde deliqui. Ergo uera pensata ratione. nec minima sum dignus consolatiōe. sed tu clemens ⁊ misericors qui non uis perire opa tua ad ostendendum diuitias bonitatis tue in uasa misericordie tue. etiam preter oē proprium meritum dignaris consolari seruum tuum. supra humanum modū. Tue enim consolatiōes nō sunt sicut humane confabulationes. Quid egi domine. ut mihi conferres aliquam celestem consolatiōem.

Ego nihil boni me egisse recolo. sed semp ad uicia. pnum ⁊ ad emendatiōem pigrum fuisse. Verum est. et negare non possum. Si aliter dicerem tu stares contra me ⁊ non eēt qui defenderet. Quid merui pro peccatis meis nisi infernum ⁊ ignem eternum? In ueritate cōfiteor quoniam dignus sum omni ludibrio ⁊ contemptu nec decet me inter deuotos tuos commorari. Et licet hoc egre audiaz. tamen aduersum me pro ueritate peccata mea arguam. ut facilius misericordiam tuam merear impetrare. Quid dicam reus ⁊ omni confusione plenus? Non habeo os loquendi nisi hoc tm̄ uerbum peccati domine peccaui. miserere mei. ignosce mihi. Si ne me paululum ut plangam doloreꝝ meum anteq̄ uadam ad terram tenebrosam ⁊ opertam mortis caliginē. Et quid tam maxime a reo ⁊ misero peccatore re/

quis nisi ut conteras et humiliet se pro delictis suis
In uera contritione et cordis humilatione nascitur spes
uenie. reconciliatur perturbata conscientia. reparatur gratia
perdita. tuetur homo a futura ira. et occurrunt sibi mi
tuo in osculo sancto deus et penitens anima. Humilis
peccatorum contritio acceptabile tibi est domine sacri
ficium. longe suauius odorans in conspectu tuo quam tibi
ris incensum. Hoc est gratum etiam unguentum quod
sacris pedibus tuis infundi uoluisti. quia cor contri
tum et humiliatum nunquam despexisti. Tibi est locus refu
gii a facie ire inimici. ibi emendatur et abluatur quicquid
aliunde contractum est et inquinatum.

De gratia que non miscetur terrena sapientibus. c. lviij

Fili preciosa est gratia mea. non patitur se misce
ri extraneis rebus nec consolationibus terrenis.
Abiicere ergo oportet omnia impedimenta gratie. si
optas eius infusionem suscipere. Petite secretum tibi. a
ma solus habitare tecum. nullius require consabulatio
nem sed magis ad deum deuotam effunde precem ut co
punctam teneas mentem et puram conscientiam. Totum
mundum nihil estima. dei vacationem omnibus exteri
oribus antepone. Non enim poteris mihi uacare et in
transitoris pariter delectari. A notis et a charis ami
cis oportet elongari. et ab omni temporali solatio me
tem tenere priuatam. Sic obsecrat beatus apostolus
petrus. ut tanquam aduenas et peregrinos in hoc mundo
se contineant christifideles. Quanta fiducia erit morituro
quem nullius rei affectus detinet in mundo. Sed sic
segregatum cor habere ab omnibus. eger necdum capit

animus nec animalis homo nouit interni hominis li-
bertatem. Attamen si uere uelit esse spūalis oportet euz
renunciare tam remotis q̄ propinquis. ⁊ a nemine ma-
gis cauere q̄ a seipso. Si temetipsum perfecte viceris.
cetera facilius subiugabis. Perfecta nanq̄ uictoria ē
de seipso triumphare. Qui enim semetipsum subiectum
tenet ut sensualitas rationi ⁊ ratio in cunctis obediat
mibi. hic uere uictor est sui ⁊ dominus mundi. Si ad
hunc apicem scandere gliscis oportet uiriliter incipere
⁊ securum ad radicem ponere ut euellas ⁊ destruas oc-
cultam ⁊ inordinatam inclinationem ad teipsum ⁊ ad
omne priuatum ⁊ materiale bonum. Ex hoc uicio q̄
homo semetipsum nimis inordinate diligit. pene to-
tum pendet quicquid radicaliter uincendum est. Quo
deuicto ⁊ subacto malo. pax magna ⁊ tranquillitas
erit continuo. Sed quia pauci sibiipsis perfecte mori
laborant nec plene extra se tendunt. propterea in se i-
plicati remanent nec supra se in spū eleuari possunt.
Qui autem libere mecum ambulare desiderat/neceffe ē/
ut omnes prauas ⁊ inordinatas affectiōes suas mor-
tificet. atq̄ nulli creature priuato amore concupiscen-
ter inhereat.

De diuersis motibus nature ⁊ gratie.

Ca. lix

Eli diligenter aduerte motus nature ⁊ gratie. qz
ualde contrarie ⁊ subtiliter mouent. ⁊ uix nisi a
spūali ⁊ intimo illuminato homine discernunt. Om-
nes quidem bonum appetūt ⁊ aliquid boni in suis di-
ctis pretendunt. ideo sub specie boni multi falluntur.
Natura callida est ⁊ multos trahit illaqueat ⁊ decipit

et se semper pro fine habet. **S**ed gratia simpliciter ambulat ab omni specie mala declinat fallacias non preterit. et omnia pure propter deum agit. in quo et finali-
ter requiescit. **N**atura inuite vult mori. nec premi nec superari nec subesse nec sponte subiugari. **G**ra uero studet mortificationi proprie. resistit sensualitati. querit subici. appetit vinci. nec propria vult libertate fungi sub disciplina amat teneri. nec allui cupit dominari. sed sub deo semper uiuere stare et esse. atque propter deum omni humane creature humiliter parata est. inclina-
ri. **N**atura pro suo comodo laborat et quid lucri ex alio sibi proueniat attendit. **G**ratia autem non quid sibi utile et comodo sit. sed quod multis proficiat. magis considerat. **N**atura libenter honorem et reuerentiam accipit. **G**ratia uero omnem honorem et gloriaz deo fideliter attribuit. **N**atura confusionem timet et contemptuz. gratia autem gaudet pro nomine ihu contumeliam pati. **N**atura ocium amat et quietem corporalem. **G**ratia autem uacua esse non potest. sed libenter amplectitur laborem. **N**atura querit curiosa habere et pulchra. et abhorret uilia et grossa. **G**ratia uero simplicibus delectatur et humilibus. aspera non aspernat. nec uetustis refugit indui pannis. **N**atura respicit temporalia gaudet ad lucra terrena. **T**ristatur de damno irritatur leui inurie uerbo. **S**ed gratia attendit eterna. non inberet temporalibus. nec in perditione rerum turbatur neque uerbis durioribus acerbatur. quia thesaurum suum et gaudium in celo ubi nil perit constituit. **N**atura cupida est et libentius accipit quam donat. amat propria et priuata. **G**ra autem pia est et communis. uitat singularia

contentat paucis. beatius iudicat dare q̄ accipere. Na-
tura inclinat ad creaturas. ad carnem propriā. ad va-
nitatem ⁊ discursus. Sed gratia trahit ad deū ⁊ ad v-
tutes. renunciat creaturis. fugit mundum. odit carnis
desideria. restringit euagationes. erubescit in publico
apparere. Natura libenter aliquod solacium habet ex
ternum in quo delectet ad sensum. Sed gratia in solo
deo querit consolari. ⁊ in summo bono super omnia
visibilia delectari. Natura totum agit propter lucrū
⁊ commodum propriū. nihil gratis facere potest. sed
aut equale aut melius aut laudem uel fauorem pro be-
nefactis osequi sperat. ⁊ multum ponderari sua gesta
⁊ dona concupiscit. Gratia uero nil temporale querit
nec aliud premium q̄ deum solum pro mercede postu-
lat nec amplius de temporalibus necessariis desiderat
nisi quātū hec sibi ad assēctionem eternoꝝ ualeāt de-
seruire. Natura gaudet de amicis multis ⁊ p̄pinquis
gloriat de nobili loco ⁊ ortu generis. arridet potētibꝫ
blandit diuitibus. applaudet sibi similibꝫ. Gratia au-
tem ⁊ inimicos diligit. nec de amicorum turba extolli-
tur. nec locum nec ortum natalium reputat nisi uirtus
maior ibi fuerit. fauet magis pauperi q̄ diuiti. cōpa-
titur plus innocenti q̄ potenti. congaudet ueraci non
fallaci. exhortatur semper bonos meliorā carismata e-
mulari ⁊ filio dei per uirtutes assimulari. Natura de
defectu ⁊ molestia cito oquerit. Grā ostanter fert ī
opiā. Natura oīa ad se reflectit. pro se certat ⁊ arguit
grā at ad deū cūcta reducit. vñ originaliter emanat ni-
hil bōi sibi ascribit nec arrogāter p̄sumit. non oēdit
nec suam sententiam aliis prefert sed in omni sensu ⁊

intellectu eterne sapientie ac diuino examini se submit-
tit. **N**atura appetit scire et noua secreta audire. vult ex-
terius apparere et multa per sensus experiri. desiderat
agnosci. et agere unde laus et admiratio procedit. **S**ed
gratia non curat noua nec curiosa percipere. quia to-
tum hoc de uetustate corruptiōis ē ortum cū nihil no-
uum et durabile sit sup̄ terrā. **D**ocet itaq; sensus ostrin-
gere vanam complacentiā et ostentationē deuitare lau-
danda et digne mirāda humiliter abscondere. et de ōni
re et omni scientia utilitatis fructum atq; dei laudem et
honore querere. **N**ō vult se nec sua predicari. sed deum
in domis suis optat benedici. qui cuncta ex mera cha-
ritate largit. **H**ec grā supernaturale lumen et quoddam
dei speciale donum est. et proprie electoꝝ signaculum
et pignus salutis eterne. que hominem de terrenis ad ce-
lestia amanda sustollit. et de carnali spūalem efficit.
Quanto igitur natura amplius premit. et vincit. tāto ma-
ior grā infundit. et quotidie nouis uisitatiōib; interi-
or hō fm imaginē dei reformat.

De corruptione nature et efficacia grē diuine .c.lx.

Domine deus meus qui me creasti ad imaginē et si-
militudinē tuam. concede mihi hanc gratiā quā
ostendisti mihi tā magnā et necessariā ad salutē ut vin-
tam pessimam naturam meam trahentem ad peccata
et in perditionem **S**entio enim in carne mea legem pec-
cati contradicentē legi mentis mee et captiuū me ducen-
tē ad obediendum sensualitati in multis nec possum. r-
sistere passionibus eius nisi assistat tua sanctissia gra-
tia cordi meo ardentem infusa. **O**pus est gratia tua

et magna gratia ut vincatur natura ad malum semper
prona ab adolescentia sua. Nam per primum hominem
adam lapsa et viciata per peccatum in omnes homines peccata
huius macule descendit. ut ipsa natura que bona et re-
cta a te condita fuit. pro uicio iam et infirmitate cor-
rupte nature ponatur. eo quod motus eius sibi relictus ad
malum et inferiora trahatur. Nam modica uis que reman-
sit est tanquam scintilla quedam latens in cinere. Nec est ip-
sa ratio naturalis circumfusa magna caligine adhuc iu-
dicium habens boni et mali. ueri falsique distantiam. licet
impotens sit adimplere omne quod approbat. nec ple-
no iam lumine ueritatis. nec sanitate affectionum sua-
rum potitur. Hinc est deus meus quod delector legi tue
secundum interiore hominem sciens mandatum tuum
fore bonum iustum et sanctum. arguens etiam omne ma-
lum et peccatum fugiendum. carne autem seruo legi pe-
ccati dum magis sensualitati obedio quam rationi. Hinc
est quod uelle bonum mihi adiacet. perficere autem non in-
uenio. Hinc sepe multa bona propono sed quia gratia
deest ad adiuuandum infirmitatem meam ex leui resiten-
tia resilio et deficio. Hinc accidit quod uiam perfectionis
agnosco. et qualiter agere debeam dare satis video. sed pro-
pter corruptionis pondere pressus ad perfectiora non
assurgo. Quod quod maxime mihi necessaria domine gratia
tua ad inchoandum bonum. ad proficiendum et ad per-
ficiendum. Nam sine ea nihil possum facere. omnia au-
tem possum in te confortante me gratia. Uere celestis
gratia sine qua nulla sunt propria merita nulla quoque
donum naturae preordinata. nisi artes. nisi diuicini. nisi pulcritu-
do et fortitudo nisi ingenium et eloquentia ualent apud te sine gratia

Nam dona nature bonis ⁊ malis sunt cōmunia. electorum autem proprium donū est gratia siue dilectio qua insigniti digni habentur uita eterna. Tūc eminet hec gratia ut nec donū prophetie nec signorū operatio nec quantalibet alta speculatio aliquid estimet sine ea. Sed neq; fides neq; spes. neq; alie uirtutes tibi acceptę sunt sine caritate ⁊ grā. **O** beatissima gratia q̄ pauperem spū uirtutibus diuitem facis. ⁊ diuitez multis bonis humilem corde reddis. ueni descende ad me reple me mane consolatione tua. ne deficiat pre lassitudine ⁊ ariditate mentis anima mea. **O**bscero domine ut inueniam gratiam in oculis tuis. sufficit enim mihi gratia tua. ceteris non obtentis que desiderat natura. Si fuero temptatus ⁊ uexatus tribulationibus multis nō timebo mala. dum mecum fuerit grā tua. Ip̄a fortitudo mea. ip̄a consilium confert ⁊ auxiliū. Cunctis hostibus potentior est ⁊ sapientior uniuersis sapientibus. **M**agistra est ueritatis. doctrix discipline. lumen cordis. solamen pressure. fugatrix tristitie. ablatrix timoris. nutrix deuotionis. productrix lacrimarū. quid sum sine ea nisi aridū lignū ⁊ stip̄s inutilis ad eiciendum? **T**ua ergo me dñe grā semp preueniat ⁊ sequat. ac bonis opibz iugiter p̄stet esse intentū. per ih̄ū xp̄m filium tuum Amen.

¶ ¶ Nos ipsos abnegare ⁊ xp̄m imitari debemus p̄ crucem. Ca. lxi.

Eti quantum a te uales exire. tantum in me poteris transire. Sicut nihil foris concupiscere internam pacem facit. sic se interius relinquere deo coniungit. **¶** Volo te addiscere perfectam abnegationem.

tui in uoluntate mea sine contradictione ⁊ querela. Sequere me ego sum uia. ueritas ⁊ uita. Sine uia non itur sine ueritate non cognoscitur. sine uita non uiuit. Ego sum uia quam sequi debes. ueritas cui credere debes. uita quam sperare debes. Ego sum uia inuiolabilis. ueritas infallibilis. uita interminabilis. Ego sum uia rectissima. ueritas suprema. uita uera. uita beata. uita eterna. Si manseris in uia mea cognosces ueritatem. ⁊ ueritas liberabit te ⁊ apprehendes uitam eternam. Si uis ad uitam ingredi. serua mandata. Si uis ueritatem cognoscere. crede mihi. Si uis perfectus esse uende omnia. Si uis esse discipulus meus. abnega te ipsum. Si uis beatam uitam possidere. presentem uitam contemne. Si uis exaltari in celo. humilia te in mundo. Si uis regnare mecum. porta crucem mecum. Soli enim serui crucis inueniunt uitam beatitudinis ⁊ uere lucis. Domine ihesu xpe quia ardua est uia tua ⁊ mundo despecta. dona mihi tecum mundi despectum imitari. Non enim maior est seruus domino suo. nec discipulus super magistrum. Exerceatur seruus tuus in uita tua. quia ibi est salus mea ⁊ sanctitas ueltra. Quicquid extra eam lego uel audio. non me recreat nec delectat plene. Fili quia hec scis ⁊ legisti omnia beatus eris si feceris ea. Qui habet mandata mea ⁊ seruat ea. ipse est qui diligit me. ⁊ ego diligam eum ⁊ manifestabo ei me ipsum. ⁊ faciam cum confedere mecum in regno patris mei. Domine igitur sicut dixisti ⁊ promissisti. sic utique mihi promereri contingat. Suscepi de manu tua crucem portabo eam usque ad mortem sicut ipso iussisti mihi. Vere uita homini mortali crux est sed dux paradisi.

Inceptum est. retro abire non licet. nec reliquere oportet. **E**ya fratres pergamus simul. ihūs erit nobiscum. Propter ihūm suscepimus hanc crucem. propter ihēsum perseueremus in cruce. **E**rit adiutor noster qui est dux noster ⁊ precessor. **E**n rex noster ingredit̃ añ nos qui pugnabit pro nobis. **S**equamur uiriliter. nēo metuat terrores. simus parati mori fortiter in bello. nec inferamus crimen glorie nostre ut fugiamus a cruce.

Quod homo non sit nimis deiectus quādo ī aliquos labit defectus. Ca. lxxii.

Hil magis placent mihi patiētia ⁊ hūilitas in aduersis q̃ multa osolatio ⁊ deuotio in prosperis. **U**t quid te contristat paruum factū ostra te dictum? **S**i amplius fuisset omoueri non debuisses. sed nūc dimitte transire nō est primum nec nouum nec ultimum erit si diu uixeris. **S**atis uirilis es. q̃ diu nil obuiat aduersi. bene etiā consulis. ⁊ alios nosti roborare uerbis. sed cum ad ianuam tuā venit repentina tribulatio deficiis consilio ⁊ robore. **A**tende magnam fragilitatem tuam quam sepius experiris in modicis obiectis. **T**amē pro salute tua ista fiunt. **C**um hec ⁊ similia contingunt. **P**one ut melius nosti ex corde. ⁊ si te tetigit n̄ tamen deiciat nec diu implicet. **A**d minus sustine patienter. si non potes gaudenter. **E**tiam si minus libenter audis ⁊ indignationem sentis. **R**eprime te. nec patiaris aliquid iordinatū ex ore tuo exire vñ paruuli scandalizent. **E**ito conquiescet omotio excitata. ⁊ dolor ī tern⁹ reuertente gratia dulcorabitur. **A**dhuc uiuo ego dicit dominus. uiuare te paratus ⁊ solito amplius con/

solari. si oſis fueris mihi ⁊ deuote inuocaueris. An/ mequior esto ⁊ ad maiorem ſuſtinentiam accingere.

Non est totum frustratum ſi te ſepius percipis tribu/ latum uel grauiter temptatum. Nō es ⁊ nō deus. caro es ⁊ non angelus. Quomō tu poſſes ſemper in eodem ſtatu uirtutis permanere. quando hoc defuit angelo in celo ⁊ primo homini in paradifo. qui non diu ſtel/ terunt? Ego ſum qmerentes erigo ſoſpitate. ⁊ ſuā cog noſcentes infirmitatem ad meam proueho diuinitata tem. Domine benedictum ſit uerbum tuum. dulce ſup mel ⁊ fauum ori meo. Quid facerē in tantē tribulationi bus ⁊ anguſtiis meis niſi me oſortares tuis ſanctis ſ monibus? Dūmodo tandem ad portū ſalutis perue niā. quid cure ē que ⁊ quanta paſſus fuero? Da finem bonum. da felicem ex hoc mundo tranſitum. Memen to mei deus meus. ⁊ dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

De altioribus rebus ⁊ occultis iudiciis dei non ſeru tandis.

C. lxviii.

Noli caueas diſputare de altis materiis ⁊ de occul tis dei iudiciis. Cur iſte ſic relinquit ⁊ ille ad tā/ taz gratiā aſſumit. cur etiam iſte tantum affligit ⁊ il le tam eximie exaltat. Iſta omnem humanā facultatē excedunt. nec ad inueſtigandū iudicium dūinum ulla ratioe preualet uel diſputatio. **Q**uādo ergo hec tibi ſuggerit inimicus uel etiam quidā curioſi inq̄rūt hōi/ nes. reſponde illud pphete. Juſtus es dñe ⁊ rectū iu/ dicium tuum. Et illud. Iudicia dñi uera iuſtificata in ſemetip̄a. Iudicia mea metuenda ſunt nō diſcutienda q̄ humano intellectui ſunt incomprehenſibilia. Noli

etiam inquirere uel disputare de meritis sanctorum. q̄s
alio sanctior aut quis maior fuerit in regno celorum.
Talia generant sepe lites ⁊ contentiones inutiles nutriende
quoq; superbiam ⁊ vanam gloriam. unde oriuntur inuidie
⁊ dissensiones. dum iste illum sanctum ⁊ alius alium co
nat⁹ superbe preferre. **T**alia autem uelle scire ⁊ inuesti
gare. nullum fructum afferunt. sed magis sanctis displicent
quia non suus deus dissensionis sed pacis. que pax ma
gis in humilitate uera q̄ in propria exaltatione consistit.
Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos uel ad
illos ampliori affectu. s; humano potius q̄ diuino.
Ego sum q̄ cunctos condidi sanctos. ego donavi gra
tiam. ego prestiti gloriam. ego noui singulorum merita. e
go preueni eos in benedictionibus dulcedis mee. ego
prescui dilectos ante secula. ego eos elegi de mundo.
non ipsi me preelegerunt ego uocaui per gratiam. attra
xi per misericordiam. ego perdux i eos per temptationes
uarias. ego infudi consolationes magnificas. ego del
di perseverantiam. ego coronavi eorum patientiam. ego
primum ⁊ nouissimum agnosco. ego omnes inestimabili
dilectione amplector. ego laudandus sum in omnibus
sanctis meis. ego super omnia benedicens sum ⁊ honoran
dus in singulis. quos sic gloriose magnificau i ⁊ prede
stinavi sine ullis precedentibus propriis meritis. **Q**ui
ergo unum de minimis meis contempserit. nec magnus
honorat. quia pusillum ⁊ magnum ego feci. **E**t qui de
rogat alicui sanctorum derogat mihi ⁊ ceteris omni
bus in regno celorum. **O**mnēs unum sunt per charita
tis vinculum. idē sentiunt. idē uolunt. ⁊ omēs in unum se
diligunt. **A**dbuc autē qd̄ multo altius ē pl⁹ me q̄ se ⁊ sua

merita diligunt. Nam supra se rapti ⁊ extra propria
dilectionem tracti. toti in amorem mei pergunt. i quo
⁊ fructive quiescunt. Nihil ē quod eos auertere possit
aut deprimere. quippe qui eterna ueritate pleni igne ar
descunt inextinguibilis charitatis. Taceant igitur carna
les ⁊ animales homines de sanctorum statu differere.
qui non norunt nisi priuata gaudia diligere. Demunt
⁊ addunt pro sua inclinatione non prout placet eterne
ueritati. In multis est ignorantia eorum maxime qui
parum illuminati raro aliquē perfecta dilectione spū
ali diligere norunt. Multi adhuc naturali affectu ⁊
humana amicitia ad hos uel ad illos trabunt. ⁊ sicut
in inferioribus se habent. ita ⁊ de celestibus imaginan
tur. Sed est distantia incomparabilis que imperfecti
cogitant ⁊ que illuminati uiri per reuelationem super
nam speculant. Caue ergo fili de istis curiose tractare
que tuam scientiam excedunt sed hoc magis satage et
intende ut uel minimus in regno dei queas inueniri. et
si quispiam sciret quis alio sanctior eēt uel maior ha
beretur in regno celoꝝ / quid ei hec noticia pdesset. ni
si se ex hac cognitione coram me humiliaret. ⁊ in maio
rem nominis mei laudem exurgeret. Multo acceptius
deo facit qui de peccatoꝝ suorum magnitudine ⁊ uer
tutum suarum prauitate cogitat. ⁊ q̄ longe a sancto /
rum perfectione distat. q̄ is qui de eorum maiori
tate uel paruitate disputat. Melius est sanctos deuotis p
ci bus ⁊ lacrimis exorare ⁊ eorum gloriosa suffragia
humili mente implorare. q̄ eorum secreta uana inqui
sitione perscrutari. Illi bene ⁊ optime contentant si hōi
nes scirent contentari ⁊ uaniloquia sua cōpescere. Nō

gloriantur de propriis meritis. quippe qui sibi nil boni
tatis ascribunt. sed totum mihi. quoniam ipsis cuncta ex infini
ta charitate mea donavi. Tanto amore diuinitatis et
gaudio supereffluenti replentur. ut nihil eis desit glorie
nihilque possit deesse felicitatis. Omnes sancti quanto
altiores in gloria tanto humiliores in seipsis. et mihi
uiciniores et dilectiores existunt. Ideoque habes scrip
tum. quia mittebant coronas suas ante deum et cecide
runt in facies suas coram agno et adorauerunt uiuentem
in secula seculorum. Multi quidem querunt. quis maior
sit in regno dei. qui ignorant an cum minimis erunt di
gni computari. Magni est uel minimum esse in celo. ubi
omnes magni sunt. quia omnes filii dei uocabuntur et erunt.
Minimus erit in mille. et peccator centum annorum mo
rietur. Cum enim quererent discipuli quis maior esset in re
gno celorum. tale audierunt responsum. Nisi uerſi fu
eritis et efficiamini sicut paruuli. non intrabitis in reg
num celorum. Sicutcumque ergo humiliauerit se sicut par
uulus iste. hic maior est in regno celorum. De eis qui
cum paruulis humiliare se sponte dedignant. quoniam huius
modi ianua regni celestis eos non admittet intrare. De et
iam diuitibus qui habent hic consolationes suas. quia pau
peribus intrantibus in regnum dei ipsi stabunt foras
exultantes. Gaudete humiles et exultate pauperes. quia
uestrum est regnum dei. si tamen in ueritate ambulatis.

De omnis spes et fiducia in solo deo est figenda. c. lxxiii
Domine que est fiducia mea quam in hac uita habeo.
aut quod maius solacium meum ex omnibus ap
parentibus sub celo? Domine tu domine deus meus cuius miseri

cordie nō est numerus? **U**bi mihi bene fuit sine te. aut
quādo male eē potuit presente te? **N**olo pauper eē p
pter te q̄ diues sine te. **E**ligo potius tecum in terra pe
reginari q̄ sine te celum possidere. **U**bi tu ibi celus. ac
q̄ ibi mors ⁊ infernus ubi tu non es. **T**u mihi in desi
derio es. ⁊ ideo post te gemere ⁊ clamare ⁊ exorare ne
cesse est. **I**n nullo deniq̄ possum plene confidere qui i
necessitatibus auxiliē oportunis. nisi in te solo deo
meo. **T**u es spes mea ⁊ fiducia mea. tu osolator meus
⁊ fidelissimus in omnibus. **O**mnes que sua sunt querē
tu salutem meā ⁊ profectum meū solūmō pretendis. ⁊
omnia in bonum mihi ouertis. etiam si uariis tempta
tionibus ⁊ aduersitatibus exponas. **H**oc totū ad uti
litatem meam ordinas. qui mille modis dilectos tu/
os probare osueuisti. **I**n qua probatione non minus
eligi debes ⁊ laudari. q̄ si celestibus cōsolationibus
me repleres. **I**n te ergo dñe deus pono totam spem me
am ⁊ refugium. in te omnem tribulationem ⁊ angusti/
am meā osituo. quia totū infirmū ⁊ instabile inuenio
quicquid extra te ospicio. **N**on enim pderūt multi aī
ci neq̄ fortes auxiliarii adiuuare poterunt. neq̄ pru/
dentes osiliari responsū utile dare. neq̄ liber docto
rum osolari. nec aliqua preciosa substantia liberare.
nec locus aliquis secretus contutari si tui pse non assis
tas. inuēs ofortes consoleris instruas ⁊ custodias.
Omnia namq̄ que ad pacem uident eē ⁊ felicitatē ha/
bendam. te absente nihil sunt. nihilq̄ felicitatis in veri
tate oferunt. **F**inis ergo omniū bonorū ⁊ altitudo vi
te ⁊ profunditas oīm eloquioꝝ tu es ⁊ in te super om
nia sperare fortissimū solaciū seruoꝝ tuoꝝ. **N**ā te sunt

oculi mei in te confido deus meus misericordiarum pa-
ter. Benedic et sanctifica animam meam benedictione ce-
lesti/ut fiat habitatio sancta tua et sedes eterne glorie tue.
nihilque in templo tue dignitatis inueniat quod oculos
tue maiestatis offendat. Secundum magnitudinem boni-
tatis tue et multitudinem miserationum tuarum respice in me
et exaudi orationem pauperis serui tui longe exulantis
in regione umbre mortis. Protege et conserva animam ser-
uuli tui inter tot discrimina uite corruptibilis. ac con-
tante gratia tua dirige per uiam pacis ad patriam perpe-
tue claritatis.

ExPLICIT liber tercius.

Incipit quartus

De uota exhortatio ad sacram corporis Christi com-
munionem.

Vox christi.

Agnite ad me omnes qui laboratis et onera-
ti estis et ego reficiam uos dicit dominus
Panis quem ego dabo caro mea est pro mun-
di uita. Accipite et comedite. hoc est corpus
meum. quod pro uobis tradet. Hoc facite in meam com-
memorationem. Qui manducat carnem meam et bibit
meum sanguinem. in me manet et ego in illo. Verba que
ego locutus sum uobis spiritus et uita sunt.

Cum quanta reuerentia christus sit suscipiendus. **C**api. i.

Hec sunt uerba tua christe ueritas eterna. quibus non u-
no tempore prolata nec uno in loco descripta.
Sunt ergo tua sunt uerba gratanter mihi et fideliter cum-
cta sunt accipienda. Tua sunt et tu ea protulisti et mea
quoque sunt quia pro salute mea edidisti. Libenter susci-
pio ea ex ore tuo. ut artibus inserantur cordi meo. **E**xaltat

me uerba tate pietatis plena dulcedinis ⁊ dilectionis
sz terrēt me delicta propria. ⁊ ad capiēda tanta misere-
ria me reuerberat ipura cōscientia. **P**rouocat me dulce
do uerboꝝ tuoꝝ sz onerat me multitudo uicioꝝ meo-
rū. **J**ubes ut fiducialiter ad te accedā si tecū uelim hñe
partē ut īmortalitatis accipiā alimōtā si eternā cupi-
am obtinere uitam ⁊ gloriā. **V**enite inquit oēs qui la-
boratis ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiā uos. **D** dulce ⁊ ai-
cabile uerbum in aure peccatoris. q̄ tu dñe de⁹ me⁹ el-
genū ⁊ pauperē iuitas ad cōionē tui scīssimi corporis
Sed quis ego sum dñe ut ad te psumā accedere? **E**cce
celi celorum te nō capiūt. ⁊ tu dicis. uenite ad me oēs.
Quid sibi uult ista piissima dignatio ⁊ tā amabilia
inuitatio? **S**ūo aus⁹ ero uenire. qui nihil boni mihi cō-
sciū sum? **N**ō possum presumere? **S**uō te introducam
in domū meā qui sepi⁹ offendi benignissimā faciē tuā
Reuerent⁹ angeli ⁊ archangeli. metuūt scī ⁊ iusti. ⁊ tu di-
cis. uenite ad me oēs. **N**isi tu dñe hoc diceret. quis uē-
rum eē crederet. ⁊ nisi tu iuberet. quis accedere attenta-
ret? **E**cce noe uir iustus in arche fabrica centū annis la-
borauit ut cū paucis saluaret. ⁊ ego quō me potero u-
na hora pparare ut mūdi fabricatorē cū reuerentia su-
mā? **M**oyse famulus tuus magnus ⁊ specialis aīcus
tu⁹ archā ex lignis īputribilib⁹ fecit quā ⁊ mūdissimo
uestiuit auro ut tabulas legis ī eis reponerz. ⁊ ego pu-
trida creatura audebo te cōditorē legis ac uite datorez
tā facile suscipere. **S**alomon sapientissim⁹ regū israel
magnificū templū septē ānis in laudē nōis tui edifica-
uit. ⁊ octo dieb⁹ festū dedicatiōis ei⁹ celebrauit. mille
hostias pacificas obtulit ⁊ archā federis clāgore buc

cine ⁊ iubilo in locū sibi p̄paratū. solēniter collocavit
⁊ ego infelix ⁊ pauperrim⁹ hoīm quō te ī domū meā
introducā. q̄ nix mediā expēdere deuote noui horā. ⁊
utinā uel semel digne fere mediā? **W** mi de⁹ q̄tū illi ad
placendū tibi agere studuerit. **H**eu q̄ pusillum ē quod
ago q̄ breue expleo tempus cū me ad coicandū dispo
no. raro totus collectus. rarissime ab ōni distractione
purgatus. **E**t certe in tua salutari deitatis p̄sentia nul
la deberet occurrere indecēs cogitatio / nulla etiā occi
pare creatura. quia nō angelū sed āgeloz dominū sus
ceptur⁹ sum hospitio. **E**st tñ valde magna distantia ī
ter archā federis cū suis reliquiis et mūdissimū corp⁹
tuum cum suis ineffabilib⁹ virtutib⁹. inter legalia illa
sacrificia futuroz p̄figuratiua ⁊ veram tui corporis
hostiā ōniū antiquoz sacrificiorum cōpletiuā. **E**uare
igitur nō magis ad tuā uenerabilē inardesco p̄sentiam
cur nō maiori me preparo sollicitudine ad tua sancta
sumenda. qm̄ illi antiqui scī patriarche ⁊ p̄phete reges
quoq; ⁊ p̄cipes cū uniuerso populo tātū deuotiois
demōstrarunt affectum erga cultū diuinū. **S**altant d̄
uotissimus rex dauid corā archa dei totis uirib⁹. reco
lens beneficia olim indulta patribus. fecit diuersi gene
ris organa. psalmos edidit ⁊ cantari instituit. cum leri
cia cecinit. ⁊ ipse frequētir in cithara spirit⁹ sancti affla
tus gratia docuit populum israel toto corde deū lau
dare ⁊ ore consono diebus singulis benedicere ⁊ predi
care. **S**i tanta agebat tunc deuotio. ac diuine laudis
exitit recordatio coram archa testamenti. quanta nūc
mibi ⁊ oī populo xp̄iano bñda ē reuerētia ⁊ deuotio
in p̄ntia sacramenti. ī sumptiōe excellētissimi corporis

xpi. Currunt multi ad diuersa loca p̄ uisitandis reli/
quus sanctorum ⁊ mirāt̄ auditis gestis eorum. ampla
edificia tēploꝝ inspiciunt. ⁊ osculant̄ sericis ⁊ auro ī/
uoluta sacra ossa ip̄oꝝ. Et ecce tu p̄ns es hic ap̄d me
in altari deus meus sanct⁹ sanctoꝝ creator oīm ⁊ do/
min⁹ angeloꝝ. Sepe in talib⁹ uidēdis ē curiositas bo/
minum ⁊ nouitas inuisoꝝ. ⁊ modic⁹ reportat̄ emēda/
tionis fructus. maxime ubi est tam leuis sine uera con/
tritione discursus. Hic at̄ in sacramento altaris totus
presens es de⁹ meus homo xps ih̄s. ubi ⁊ copiosus
percipit̄ eterne salutis fructus. quotienscūq; fueris di/
gne ac deuote susceptus. Ad istud uero nō trahit leui/
tas aliqua nec curiositas aut sensualitas. s̄ firma fids
deuota spes ⁊ sincera charitas. **I**nuisibilis conditor
mundi deus q̄ mirabiliter agis nobiscum. q̄ suauiter
⁊ gratiose cum electis tuis disponis. quibus temetip/
sum in sacramento sumendum proponis. Hoc nanq;
omnem intellectū superat. hoc specialiter deuotorum
corda trahit ⁊ accendit affectum. Ip̄i enī ueri fideles
tui qui totam uitā suā ad emendationē disponunt/ex
hoc dignissimo sacramento magnam deuotiōis grati/
am ⁊ uirtutis amorem frequenter recipiunt. **A**mira/
bilis ⁊ abscondita grā sacramenti quaz norūt t̄m xpi
fideles. infideles autē ⁊ p̄ctis seruientes experiri nō po/
ssunt. **I**n hoc sacramēto ofert̄ spūalis grā ⁊ reparat̄ ī
anima uirtus amissa. ⁊ per p̄ctm reformata redit pul/
chritudo. Tāta ē aliqñ hec grā ut ex plenitudine collā/
te deuotionis nō t̄m mens s̄ ⁊ debile corp⁹ uires sibi
prestitas sentias āpliores. Dolendū tñ ualde ⁊ miserā/
dū sup tepiditate ⁊ negligentia nrā q̄ nō maiori affe

ctu trahimur ad xpm sumendū. in quo tota spes saluandorum consistit et meritum. Ipse enim est sanctificatio nostra et redemptio ipse consolatio uiatorū et scō et eterna fruitio. Dolendū itaq; ualde qd multi tā pax hoc salutare misterium aduertūt. quod celū letificat et mundū conseruat uniuersum. Deu cecitas et duricia cordis bu mani. tā ineffabile donū nō magis attēderē et ex quotidiano usu etiā ad inaduertentiā defluere. Si enim hoc sanctissimū sacramentū in vno tm celebraret loco et ab vno tm cōsecraret sacerdote in mūdo. quāto putas dīderio ad illū locū et talē dei sacerdotē homines afficerent. ut diuina misteria celebrare audirēt? Hunc autem multi facti sunt sacerdotes et in multis locis offertur xps. ut tāto maior appareat grā et dilectio dei ad hominem. q̄to latius ē sacra cōmunio diffusa per orbē. Grās tibi bone ihū pastor eterne qui nos pauperes et exules dignatus es precioso corpore et sanguine tuo fīficere. et ad hec misteria percipienda ēt p̄p̄rii oris tui alloquio inuitare. dicendo. venite ad me omnes q̄ laboratis et onerati estis et ego reficiam uos.

¶ ¶ magna bonitas et charitas dei in sacramēto exhibet homini. . Ca. ii

Super bonitate tua et magna misericordia tua domine cōfisi accedo eger ad saluatorem. esuriens et sitiens ad fontem uite. egenus ad regem celi. seruus ad dñm. creatura ad creatorem. desolatus ad meū p̄m cōsolatorem. S; unde mihi hoc ut uenias ad me? Quis ego suz ut prestes mihi tēpm? Quomō audet p̄coram te apparere? Et quomodo tu dignaris ad pec

catorem uenire? Tu nosti seruum tuum. ⁊ scis quia nil
boni in se habet unde hoc illi prestes? Confiteor igitur
uilitatem meam. agnosco bonitatem tuam. laudo pietatem
⁊ gratias ago propter numquam charitatem. Propter te/
metipsum enim hoc facis. non propter mea merita. ut
bonitas tua mihi magis innotescat. Charitas amplior in-
gerat. ⁊ humilitas perfectius emendet. Quia ergo ti-
bi hoc placet ⁊ sic fieri iussisti. placet ⁊ mihi dignatio
tua ⁊ ueritatem iniquitas mea non obstat. **D**ulcissime
⁊ benignissime ihesu quanta tibi reuerentia ⁊ gratiarum ac-
tio cum perpetua laude pro susceptione sacri corporis
tui debet. cuius dignitatem nullus hominum explicare
potens inuenit. Sed quid cogitabo in hac comunione
in accessu ad dominum meum quem debite uenerari nequeo.
⁊ tamen deuote suscipere desidero? Sicut cogitabo me-
lius ⁊ salubrius nisi meipsum totaliter humiliando co-
ram te ⁊ tuam infinitam bonitatem exaltando supra me. lau-
do te deus meus ⁊ exalto in eternum. Despicio me. ⁊ sub-
iicio tibi in profundum uilitatis mee. Ecce tu sanctus
sanctorum. ⁊ ego sordes peccatorum. ⁊ tu inclinas te ad
me qui non sum dignus ad te respicere. Ecce tu uenis
ad me. tu uis esse mecum. tu inuitas ad conuiuium tuum.
tu mihi dare uis celestem cibum ⁊ panem angelorum ad
manducandum. non alium sane quam teipsum panem uiuum. qui
de celo descendisti ⁊ das uitam mundo. Ecce unde di-
lectio procedit. quoniam dignatio illucescit quam magne gratiarum
actiones ⁊ laudes tibi pro his debent. **D** quam salutare et
utile consilium tuum cum istud institueris. quam suauem ⁊ iocundam con-
uiuium cum teipsum in cibum donasti. **D** quam admirabile operatio
tua domine. quam potens uirtus tua. quam infallibilis ueritas tua

Dixisti enim et facta sunt omnia et hoc factum est quod
ipse iussisti. Mira res et fide digna ac humanum vincens
intellectum quod tu domine deus meus uerus deus et homo sub
modica specie panis et uini integer contineris et sine consum-
ptione a sumente manducaris. Tu domine uniuersorum qui
nullius habes indigentiam. uoluisti per sacramentum tu-
um habitare in nobis. conserua cor meum et corpus me-
um immaculatum ut leta et pura conscientia sepius ualeam
tua celebrare misteria et ad meam perpetuam accipere salu-
tem. que ad tuum precipue hominem et memoriale perbenne
sanxisti et instruxisti. Letare anima mea et gratias age deo
pro tam nobili munere et solacio singulari in hac lacrima-
rum ualle tibi relicto. Nam quotiens hoc mysterium recolis
et christi corpus accipis toties tue redemptionis operis agis
et particeps omnium meritorum christi efficeris. Caritas
etenim christi nunquam minuitur. et magnitudo propitiationis eius
nunquam exhauritur. Non noua semper mentis renouatione
ad hoc disponere te debes. et magni salutis misterium
attenta consideratione pensare. Ita magni nouum et locum
dum tibi uideri debet cum celebras aut missam audis ac
si eodem die christus primum in uterum uirginis descendens
homo factus esset. aut in cruce pendens pro salute hominum
pateretur et moreretur.

¶ De uile sit sepe communicare.

Capi. iii.

Ecce ego venio ad te domine ut bene mihi sit ex munere
tuo et letificer in conuiuio sancto tuo quod pa-
raisti in dulcedine tua pauperi deus. Ecce in te est totum
quod desiderare possum et debeo. tu salus mea et redem-
ptio. spes et fortitudo. decus et gloria. Letifica ergo

hodie animā serui tui qm̄ ad te dñe ih̄u animam me
am leuam. **D**esidero te nunc deuote ac reuerenter susci
pere. cupio te in domum meā intro ducere. quatenus cū
zacheo merear a te benedici ac inter filios abrahe com
putari. Anima mea corp⁹ tuūz occupat cor meūz tecū
viri desiderat. **T**rade te mihi ⁊ sufficit. **N**ā p̄ter te nul
la consolatio ualet. sine te eē nequeo. ⁊ sine uisitatione
tua uiuere non valeo. **I**deoq; oꝝ me frequēter ad te ac
cedere ⁊ in remedium salutis mee recipere. ne forte defi
ciam in uia si fuero celesti fraudatus alimonia. **S**ic enī
tu misericordissime ih̄esu predicās populus. ⁊ uarios
curās lāguores aliqñ dixisti. **N**olo eos ieuinos dimit
tere in domū suā ne deficiāt ī uia. **A**ge igit̄ hoc mō me
tuz qui te p̄ fidelūz cōsolatiōe in sacramēto reliquisti
Tu es enī suauis reffectio anime ⁊ qui te digne mandu
cauerit particeps ⁊ heres erit eterne glorie. **N**ecessariūz
quidē mihi ē qui tā sepe laboro ⁊ pecco. tā cito torpe
sco ⁊ deficio. ut per frequentes orationes ⁊ cōfessiones
da sacrā tui corporis perceptionē me renouem mūdez
⁊ accendam. ne forte diutius abstinendo a scō p̄posi
to deficiā. **P**roni enī sunt sens⁹ hoīs ad malūz ab ado
lescētia sua. ⁊ nisi succurrat diuina medicina labit̄ hō
mox ad peiora. **R**etrabit ergo scā cōmunio a malo et
cōfortat in bono. **S**i enim mō tam sepe negligens sum
⁊ tepidus quando comunico aut celebraz. quid fieri
si medelam non sumerem ⁊ tam grande iuuamen nō q̄
rerem? **E**t licet omni die non sim ap̄tus nec ad celebra
ndum bene dispositus. dabo tamen operā cōgruis tēpo
rib⁹ diuina percipere misteria ac tāte gratie particeps
me exhibere. **N**am hec est una principalis fidelis.

anime consolatio q̄d diu peregrinat a te ī mortali corpo
re. ut sit sepius memor dei sui. dilectū suū deuota susci
piat mente. **M**ira circa nos tue pietatis dignatio q̄
tu dñe de⁹ creator ⁊ uiuificator oīm spiritū ad pau
perculā dignaris uenire aīam ⁊ cū tota deitate tua ac
humanitate eius impinguare esuriem. **M** felix mens et
beata anima que te dñm deū suū meret deuote suscipe
re ⁊ in tua susceptiōe spiritali gaudio repleri. **M** q̄ ma
gnū suscipit dñm. q̄ dilectū inducit hospite. q̄ iocū
dū recipit sociū. q̄ fidelē acceptat amicu. q̄ speciosū
⁊ nobilē amplectit spōsum. pre omnib⁹ dilectis ⁊ su
per oīa desiderabilia amādū. Gileāt a facie tua dulci
sime dilecte melis celū ⁊ terra ⁊ oīs ornat⁹ eorum. qm̄
quicquid laudis hñt ac decoris ex dignatiōe tue ē lar
gitatis. nec ad decorē tui perueniēt nomis. cuius sapi
entie non ē numerus.

¶ ¶ multa bona prestantur deuote communicanti
bus.

¶ Capitulum. iiii.

Domine de⁹ me⁹ preueni seruū tuū in benedictiōi
bus dulcedinis tue ut ad tuū magnificū sacra
mentū digne ac deuote merear accedere. **E**xalta cor me
um in te. ⁊ a graui torpore exue me. **V**isita me in salu
tari tuo ad gustandū in spū tuā suauitatē que in hoc
sacramento tanq̄ in fonte plenarie latet. **I**llumina quo
q̄ oculos meos ad itūedū tācū misterū ⁊ ad credēdū
illd̄ idubitata fide me roborā. **E**st enī opatio tua nō
hūana potētia. tua sacra institutio nō hoīs aduētio.
nō ēī ad hec capiēda ⁊ intelligēda aliq̄s idōe⁹ p se fēpt̄
q̄ āgelicā ēt subtilitatē trāscēdūt. qd̄ ergo ego p̄tōr ī
dign⁹ terra ⁊ cinisō tā alto sacro secreto poterō capē

Dñe in simplicitate cordis. in bona firma fide et in tua
iussione ad te cum spe et reuerentia accedo. et uere credo/
quia tu presens es hic in sacramento deus et homo. Vis
ergo ut te suscipiam et meipsum tibi in charitate uniam
Vñ tuam precor clementiam et speciale ad hoc imploro me
bi donari gratiam ut totus in te liquefiam et amore perfluam
atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam
Est enim hoc altissimum et dignissimum sacramentum sa/
lus anime et corporis. medicina omnis spiritualis languoris in
quo uicia mea curantur. passionibus frenantur. temptationes
vincuntur ac minuuntur. gratia maior infunditur. uirtus increp/
ta augetur. firmatur. fides. spes roboratur. et charitas ignes/
cit ac dilatat. Multa namque bona largitus es. et adhuc
sepius largiris in sacramento dilectis tuis deuote comu/
nicantibus deus meus susceptor anime mee. reparator infir/
mitatis humane et totius dator consolationis interne.
Nam multam ipsis consolationem aduersus uarias tribula/
tiones infundis et de imo deiectionis proprie ad speciem
tue protectionis erigis. atque noua quadam gratia eos iterum
recreas et illustras. ut qui anxii primum et sine affectu.
se ante cognitionem senserant. postea repleti cibo potentis celesti/
in melius se mutatos inueniant. Et ideo cum electis tuis.
ita dispensanter agis ut ueraciter agnoscat et patienter
expiat quod nihil ex semetipso habeant et quod bonitatis ac
gratie ex te consequantur quod ex semetipso frigidi dum ac indeuo/
ti. ex te autem seruantes alacres et deuoti esse mereantur. Quis enim
ad fontem suauitatis humiliter accedens non modicum suauita/
tis inde reportat. aut quis iuxta ignem copiosum stans.
non parum caloris inde percipit? Et tu fons es semper
plenus et supabundans ignis uigiter ardens et nunquam deficiens

Un si mihi non licet haurire de plenitudine fontis nec
usq; ad satietatem potare. apponam tñ os meū ad fo
ramen celestis fistule ut saltem inde guttulam modicā
capiam ad refocillandā sitim meā ut nō penitus exarid
cam. **E**t si necdum totus celestis ⁊ tam ignitus ut sera
phin ⁊ cherubin esse possū. conabor tñ deuotiōi insis
tere ⁊ cor meum preparare ut uel modicam diuini icē
diū flammam ex humili sumptione uiuifici sacramēti
conquiram. **Q**uicquid autem mihi deest bone ihū sal
uator sanctissime/ tu pro me supple benigne ac gratio
se. qui omnes ad te dignatus es uocare dicens. **V**enite
ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego refici
am vos. **E**go quidem laboro in sudore vultus mei.
dolore cordis torqueor. peccatis oneror. tēptatiōibꝫ
inquietor. multis malis passionibꝫ implicor ⁊ p̄mor.
⁊ nō ē qui adiuuet nō ē qui liberet ⁊ saluum faciat. ni
si tu dñe deus saluator meꝫ cui cōmitto me ⁊ oīa mea
ut me custodias ⁊ perducas in uitam eternā. **S**uscipe
me in laudē ⁊ gloriā nominis tui q̄ corpus tuꝫ ⁊ san
guinem in cibū ⁊ potū mihi parasti. **P**resta dñe deus
salutaris meꝫ ut cum frequentatiōe misterii tui crescat
mee deuotionis affectus.

De dignitate sacramenti ⁊ statu sacerdotali. Ca. v.

Non hēres āgelicā puritatē ⁊ scī Jobānis baptisto
scitatē. nō eēs dignꝫ hoc sacramētū accipere nec
tractare. **N**ō enī hoc meritis dēt hoīm q̄ hōs secret ⁊
tractet xpī sacramētū ⁊ sumat in cibū panē āgelorum
Grademisteriū ⁊ magna dignitas sacerdotū q̄bꝫ datū
ē qd āgelis nō est ocessūz. **S**o li nāq; sacerdotes et ccl

clesia rite ordinati potestatem hñt celebrandi ⁊ corp⁹
 xp̃i consecrandi. **S**acerdos quidem minister ē dei. v/
 tens uerbo dei per iussione⁹ ⁊ institutionē dei. Deus
 aut̃ ibi principalis est auctor ⁊ inuisibilis operator.
 cui subest omne quod uoluerit. ⁊ paret omne quod ius
 serit. **P**lius ergo credere debes deo omnipotenti ī hoc
 excellentissimo sacramēto q̃ proprio sensui aut alicui
 signo uisibili. **I**deoq; cum timore ⁊ reuerentia ad hoc
 opus est accedendum. **A**ttende igit̃ ⁊ uide cuius mini
 sterium tibi traditū ē per ipositionē man⁹ episcopi.
Ecce sacerdos factus es ⁊ ad celebrandum cōsecratus
 uide nunc ut fideliter ⁊ deuote in suo tempore deo sa/
 crificium offeras ⁊ teipsum irreprehensibilē exhibeas
Nō alleuasti onus tuū. s; artiori tā alligatus es vin/
 culo discipline. ⁊ ad maiorem teneris perfectionē sanc
 titatis. **S**acerdos omnib⁹ uirtutibus dēt eē ornatus.
 ⁊ aliis bone uite exemplum prebere. **E**ius ouersatio nō
 cum popularibus ⁊ cōib⁹ hominū uiis. s; cum ange
 lis in celo aut cum perfectis uiris in terra. **S**acerdos
 sacris uerbis indutus xp̃i uicem gerit. ut deū pro se
 ⁊ pro oī populo suppliciter ⁊ humiliter roget. **H**abet
 namq; ante se ⁊ retro dominice crucis signum ad mēo/
 randam iugiter xp̃i passionē. **A**nte se crucem in casula
 portat ut xp̃i uestigia diligenter inspiciat ⁊ sequi fruē
 ter studeat. **P**ost se cruce signatus est ut aduersa quel
 bet illata ab aliis clemēter pro deo toleret. **A**nte se cru
 cem gerit ut propria peccata lugeat. post se ut aliorū
 etiam cōmissa per compassionem defleat ⁊ se mediū in
 ter deū ⁊ p̃ctōrē cōstitutū eē sciat. nec ab oratione nec
 ab oblatione sancta torpescat donec grā ⁊ misericor

diam impetrare mereat. Quando sacerdos celebrat. d
um honorat. angelos letificat. ecclesiam edificat. uiuos
adiuuat. defunctis requiem prestat. et sese omnium bono
rum participem efficit.

Interrogatio de exercitio ante comunione. Ca. vi.

Quam tuam dignitatem domine et meam uilitatem
penso valde et tremisco et in meipso confundor. Si
enim non accedo. uitam fugio. et si indigne me ingesse
ro offensam incurro. Quid ergo faciam deus meus au
xilator meus et consolator in necessitatibus. Tu doce me
uiam rectam. propone breue aliquod exercitium sacre
comunione congruum. Utile est enim scire qualiter se
deuote ac reuerenter tibi preparare debiam cor meum
ad recipiendum salubriter tuum sacramentum seu etiam
celebrandum tam magnum et diuinum sacrificium.

De discussione proprie conscientie et emendationis
proposito.

Cap. vii.

Super omnia cum summa humilitate cordis et sup
plici reuerentia cum plena fide et pia intentione
honoris dei ad hoc sacramentum celebrandum tractan
dum et sumendum. oportet dei accedere sacerdotem. Di
ligenter examina conscientiam tuam et pro posse tuo uera
contritione et humili confessione eam nuda et clarifica.
ita ut nil graue habeas aut scias quod te remordeat.
et liberum accessum impediat. Habeas displicentiam o
mnium peccatorum tuorum in generali. et pro quotidianis
excessibus magis in speciali doleas et gemas. Et si te
pius patris deo in secreto cordis cunctas confitere pas

tionum tuarum miseras. In gemisce et dole. quod adhuc ira
carnalis sis et mundanus. tam immortificatus a passio-
bus. tam plenus occupacionum motibus. tam incustoditus in
sensibus exterioribus. tam sepe multis vanis fantasiis in-
plicatus. tam multum inclinatus ad exteriora. tam negli-
gens ad interiora. tam levis ad risum et dissolutionem
tam durus ad fletum et opunctionem. tam promptus ad laxio-
ra et carnis comoda. tam segnis ad rigorem et feruorem. tam
curiosus ad noua audienda et pulchra intuenda. tam re-
missus ad humilia et abiecta amplectenda. tam cupidus
ad multa habenda. et tam parus ad dandum. tam tenax ad
retinendum. tam inconsideratus in loquendo. tam incontinens
ad tacendum. tam incompotus in moribus. tam importunus
in actibus. tam effusus super cibum. tam surdus ad dei uerbum
tam uelox ad quietem. tam tardus ad laborem. tam uigilans ad
fabulas. tam somnolentus ad uigilias sacras. tam festinus
ad finem. tam uagus ad attendendum. tam negligens in horis
persoluendis. tam tepidus in celebrando. tam aridus in com-
cando. tam cito distractus. tam raro tibi bene collectus. tam
subito commotus ad iram. tam facilis ad alterius displicenti-
am. tam pronus ad iudicandum. tam rigidus ad arguendum.
tam letus ad prospera. tam debilis in aduersis. tam sepe mul-
ta bona proponens et modicum ad effectum produciens. **H**is
et aliis defectibus tuis cum dolore et magna displicentia pro-
prie infirmitatis confessis ac deploratis firmum statue pro-
positum semper emendandi uitam tuam et in melius proficien-
di. Deinde cum plena resignatione et integra uoluntate of-
fer teipsum in honorem nominis mei in ara cordis tui bolo-
caustum perpetuum corpus tuum scilicet et animam mihi fideliter com-
mittendo quatenus sic digne merearis ad offerendum deo

sacrificium accedere et sacramentum corporis mei salubriter suscipere. **N**on enim oblatio dignior et satisfactio maior pro peccatis diluendis. quam seipsum pure et integre cum oblatione corporis christi in missa et in comunione deo offerre. Si homo fecerit quod in se est et uere penituerit. quoniam tenensque pro uenia et gratia ad me accesserit uiuo ego dicit dominus quia nolo mortem peccatoris sed magis ut conuertatur et uiuat. quoniam peccatorum suorum non recedabor amplius sed cuncta sibi indulta erunt.

De oblatione christi in cruce et propria resignatione.

Ca. viii

Sicut ego meipsum expansis in cruce manibus et nudo corpore pro peccatis tuis deo patri sponte obtuli ita ut nihil in me remaneret quin totum in sacrificium diuine placationis transferret. ita debes et tu temet ipsum mihi uoluntarie in oblationem puram et sanctam quotidianie in missa cum omnibus uiribus et affectibus tuis quanto intius uales offerre. Quid magis a te requiro quam ut te studeas mihi ex integro resignare? Quicquid preter te ipsum das nihil curo. quia non quero datum tuum sed te. Si cur non sufficeret tibi omnibus habitis propter me. ita nec mihi placere poterit quicquid dederis te non oblato. **O**ffer te mihi et da te totum pro deo et erit accepta oblatio. **E**cce ego me totum obtuli patri pro te. dedi et totum corpus meum et sanguinem in cibum. ut totus tuus essem et tu meus permaneres. Si autem in teipso steteris nec sponte te ad uoluntatem meam obtuleris non est plena oblatio nec integra erit inter nos unio. **I**deo omnia opera tua precedere debet spontanea tuumque in manus dei oblatio si libertatem consequi uis et gratiam. **N**on tam pauci illuminati et liberi in

tus efficiunt: quia seipſos ex toto abnegare neſciunt.
Eſt firma ſententia mea. niſi quis renunciaverit oĩbus,
nō pōt meus ēē diſcipul⁹. Tu ergo ſi optas meus eſſe
diſcipulus. offer teipm mibi cū omnibus affectibus
tui⁹.

¶ 14. nos ⁊ omnia nrā deo dēm⁹ offerre ⁊ pro omni
bus orare. Ca. ix.

Domine oīa tua sunt que in celo sunt ⁊ in terra.
Desidero meīpm tibi in spōtaneā oblationez of-
 ferre. ⁊ tuꝝ perpetue permanere. **D**ñe in simplicitate cor-
 dis mei offero meīpsūz tibi hodie in seruū sempiternū
 in obsequiū ⁊ sacrificiū laudis perpetue. **S**uscipe me
 cum hac scā oblatione tui preciosi corporis quaz tibi
 hodie in pñtia angeloz inuisibiliter assistentiū offero.
 ut sit pro me ⁊ pro cuncto populo tuo in salutē. **D**ñe
 offero tibi ōnia peccata ⁊ delicta mea que ōmisi corā
 te ⁊ sanctis angelis tuis a die quo p̄mū peccare potui
 vsq; ad diem hanc sup placabili altari tuo. ut tu ōni
 a pariter icēdas ⁊ oburas igne caritatis tue. ⁊ deleas
 vniuersas maculas peccatorū meoz ⁊ cōsciētā meā ab
 ōni delicto emūdes. ⁊ restituas mihi grām tuam quam
 peccādo amisi. oīa mihi plene indulgēdo ⁊ in osculū
 pacis me misericorditer assumēdo. **Q**uid possum age-
 re p peccatis meis nisi humiliter ea cōfitendo ⁊ lamē-
 tando ⁊ tuā p̄pitiatiōē icēssanter deprecādo. **D**epre-
 cor te exaudi me. p̄pitiūz ubi asto corā te deus meus
Nia peccā mea mihi maxie displicēt. **N**olo ea unq; ā/
 plius perpetrare s; pro eis doleo ⁊ dolebo q̄diu iux-
 ero. paratus penitentiam agere ⁊ pro posse satisfacere
Dimitte mihi deus dimitte mihi p̄ctā mea propter no-

mē sīm tuū salua aīam meā quā p̄cioso sanguīe tuo re-
demisti. **E**cce omitto me mīe tue. resigno me ī manib⁹
tuis. age mecū sīm bōitatē tuā. nō sīm meā maliciā ⁊ īi-
quitatem. **O**ffero ēt tibi oīa bōa mea q̄uis ualde pau-
ca ⁊ īperfecta ut tu ea emendes ⁊ sanctifices ut ea gra-
ta habeas ⁊ accepta tibi scīas ⁊ sp̄ ad meliora trahas
necnō ad beatū ⁊ laudabilē finē me pigrū ⁊ inutile bo-
mūtionē perducas. **O**ffero quoq; tibi oīa desideria d̄
uotoꝝ. necessitates parentū. amicoꝝ. fratrū. soroz oī/
umq; charoz meoz ⁊ eoz qui mihi uel aliis p̄pter a-
morem tuū bene fecerūt. ⁊ qui orationes ⁊ missas pro
se suisq; oībus dici a me desiderauerūt ⁊ petierūt. siue
ī carne adhuc uiuāt siue iam seculo defuncti sint. ut o-
nes sibi auxiliū grē tue. opē cōsolationis. p̄tectionē a
periculis. liberationem a penis aduenire sentiant. ⁊ ut
ab oībz malis erepti gratias tibi magnificas leti p̄sol-
uant. **O**ffero ēt tibi preces ⁊ hostias placationis pro
illis specialiter qui me ī aliquo leserūt. cōtristauerunt.
aut uituperauerūt. uel aliquod dānū uel grauamē īcu-
lerūt. pro his quoq; oībz quos aliquñ cōtristauī. cōtur-
bauī. grauauī ⁊ scandalizauī uerbis factis scienter ⁊ ig-
noranter ut nobis oībz pariter īdolgeas p̄ctā nostra
⁊ mutuas offensiones. **A**ufer dñe a cordib⁹ nrīs omnē
suspicionem indignationē irā ⁊ disceptationē. ⁊ quic-
quid p̄t charitatē ledere ⁊ fraternā dilectionē minuere
cōfiterere miserere dñe misericordiā tuā poscentib⁹. da
grām indigentib⁹. ⁊ fac nos tales existere ut sum⁹ dig-
ni grā tua perfrui. ⁊ ad uitā proficiamus eternā. **A**mē
C De sacra cōmunio de facili nō ē relinquēda. **Ca. x.**

Requenter recurrendum ē ad fontem grē ⁊ diuine misericordie ad fontē bōitatis ⁊ toris puritatis quaten⁹ a passionib⁹ tuis ⁊ uitiis curari ualeas. et contra vniuersas tēptatiōes ⁊ fallacias dyaboli fortior atq; uigilātor effici merearis. Inimic⁹ sciēs fructum ⁊ remedium maximū in sacra cōione positū omnimō ⁊ occasione nitit⁹ fideles ⁊ deuotos q̄tū preualz retrahere ⁊ impedire. Cū enī quidā sacre cōioni se aptare disponunt. peiores sathane imissiones patiunt⁹. Ipse enim neq; spūs ut in Job scribit uenit inter filios dei ut solita ei⁹ nequitia perturbet aut timidos nimium redcat ⁊ perplexos q̄ten⁹ affectū eoꝝ minuat uel fidē impugnando auferat. si forte aut oīo cōionē relinquunt aut cū tepore accedāt. S; nō ē quicq; curandū de uersutis ⁊ fantasus illis q̄ tūlibz turpib⁹ ⁊ horridis. sed cūcta fantasmata in caput ei⁹ sunt recorquenda. Cōtēnendus est miser ⁊ deridendus. nec ppter isult⁹ ei⁹ ⁊ omotiōes quas suscitāt sacra ē omittenda cōio. Sepe ēt impedit nimia sollicitudo p deuotione hūda ⁊ anxietates quedā de cōfessione facienda. Age sū cōsiliū sapientū ⁊ depone anxietatē ⁊ scrupulū. qz grām dei impedit. ⁊ deuotionē mentis destruit. Propter aliquā paruam tribulationē uel grauitatē. sacra ne dimittas cōionem s; uade cit⁹ cōfiteri ⁊ oēs offensiones aliis libenter indulge. Si uero tu aliquē offendisti ueniā hūiliter pcare ⁊ deus libenter idulgebit tibi. Quid prodest diu tardare cōfessionē aut sacra differre cōionē. Expurga te cum primis expue uelociter uenenū. festiā accipere remediū ⁊ senties meli⁹ q̄ si diu sustuleris. Si hodie ppter istud dimittis. cras forsitan illud magis eueniet.

et sic diu posses a cōione impediri et magis ineptus fi-
eri. **Q**uāto ergo citius uales a pñti grauitate et inertia-
te excutias quia nihil iportat diu anxari. diu cū tur-
batione transire et ob quotidiana obstacula se a diui-
nis sequestrare. immo plurimū nocet diu cōionē pre-
ludere/nā et grauē torporē osueuit inducere. **P**rochdo-
lor quidā tepidi et dissoluti moras ositendi libēter ac-
cipiunt. et cōionē sacrā idcirco differre cupiunt. ne ad
maiorē sui custodiā se dare teneant. **H**eu q̄ modicā
charitate et debile deuotionē hñt qui sacrā cōionē tā
faciliter postponūt. **Q** Felix ille et deo acceptus hēt. q̄
sic uiuit et tali puritate oscientiā suam custodit ut etiā
oī die cōicari paratus et bñ affectatus eēt si ei liceret et
sine nō agere possit. **S**i q̄s iterdū abstinet hūilitatē grā
aut legitima impediēte cā. laudandus ē de reuerentia
Si aut torpor obrepserit seipm excitare dicit et facere qd
in se est et dñs aderit desiderio suo. p bona uoluntate
quā specialiter respicit. **C**ū uere legitime p̄peditus ē ha-
bebit sp̄ bouam uoluntatē et piā intentionē cōicādi. et
sic non carebit fructu sacramenti. **N**ōt enim quilibet
deuotus oī die et oī hora ad spūalem xpī cōionē sal-
lubriter et sine prohibitione accedere. et tñ certis diebus
et statuto tempore corp⁹ sui redemptoris cū affectuo-
sa reuerentia sacramentaliter dēt suscipere. et magis lau-
dē dei et honorē pretendere q̄ suā osolationē querere.
Nā cotiens mystice cōicatur et inuisibiliter reficit. quoti-
ens incarnatiōis xpī misteriū passionēq̄ deuote reco-
lit et in amore eius accendit. **S**ui aliter se nō p̄parat nī
si inistate festo uel osuetudine opellente sepi⁹ iparatus
erit. **B**ñs q se dño in holocaustū offert quotiens cel-

lebrat aut cōicat. **N**ō sis in celebrādo nimis prolixus
aut festinus. s; serua bonū cōmunem modū cuz quib;
uiuis. **N**ō dēs aliis generare molestiā ⁊ tediū. s; cōem
serua uiam secundū maiorū institutionē. ⁊ potius alio/
rū seruire utilitati q̃ pprie deuotioni uel affectui.

¶ corpus xpi ⁊ sacra scriptura maxime sunt anime fi
deli necessaria. Capitū. xi.

O Dulcissime dñe ihū quāta ē dulcedo deuote aīe te
cum epulantis in ouinio tuo. ubi ei non aliis ci/
bus manducandus proponit nisi tu vnics dilect⁹ ei⁹
super oīa desideria cordis eius desiderabilis. Et mihi
quidem dulce foret in pñā tua ex intimo affectu lacri
mas fundere. ⁊ cum pia magdalena pedes tuos lacris
irrigare. Sed ubi est hec deuotio. ubi lacrimaz sancta
rū copiosa effusio? Certe in ospectu tuo ⁊ sanctorū an
gelorū tuorū totū cor meū ardere deberet ⁊ ex gaudio
flere. Habeo enim te in sacramento uere pñcē. quia ali
ena specie occultatū. Nā in propria ⁊ diuina claritate
te ospicere oculi mei ferre non possent. s; neq; tot⁹ mū
d⁹ in fulgore glorie maiestatis tue subsisteret. In hoc
ergo imbecillitati mee osulis. q̃ te sub sacramento ab
scondis. Habeo uere ⁊ adoro quez angeli adorāt ī cel
lo. s; ego adhuc interim in fide. illi aut in specie ⁊ sine
uelamine. Ne o; otentum eē in lumine uere fidei ⁊ ī ea
ambulare donec aspiret dies eterne claritatis ⁊ umbre
figuraz inclinent. Cū āt uenerit qđ perfectū est. cessa
bit usus sacramentorū. quia beati in gloria celesti non
ēgent medicamine sacramentali. gaudēt enim sine fine ī
pñcia dei facie ad faciem gloriā eius specularantes ⁊ de
claritate in claritatem abissalis deitatis transformati

gustant uerbū dei carnē sc̄m / sicut fuit ab initio et manet
in eternū. **M**emor horū mirabiliū graue mihi fit recti-
um etiam quodlibet spiritnale solatiū. quia q̄d diu do-
minū meū aperte in sua gloria nō uideo. p̄ nibilo du-
co om̄e quod in mūdo aspicio et audio. **T**estis es tu
mihi deus q̄ nulla potest me res cōsolari. nulla creatu-
ra quietare nisi tu deus meus quē desidero eternaliter
cōtemplari. **S**ed nō est hoc possibile durāte me in hac
mortalitate. **I**deo oportet ut me ponā ad magnā pa-
cientiā et meip̄m in om̄i desiderio tibi submitta. **N**ā et
sancti tui dñe qui tecū iam in regno celoz exultant. in
fide et paciētia magna dñi uiuerēt aduentum glorie tue
expectabāt. **Q**uod illi crediderūt ego credo. quod illi
sperauerūt ego spero. quo illi puenerūt per gratiā tuā
me uenturū cōfido / Ambulabo interi in fide exēplis cō-
fortatus sanctoz. **H**abeo etiā libros sanctos. p̄ solati-
tio et uite speculo / atq; sup̄ hec om̄ia sanctissimū corp⁹
tuum p̄ singulari remedio et refugio. **D**uo nāq; mihi
necessaria p̄maxie sentio in hac uita. sine quibus mihi
importabilis foret ista miserabilis uita. **I**n carcere cor-
poris huius detent⁹ duobus me egere fateor / cibo sc̄z
et lumīe. **D**edisti itaq; mihi infirmo sacruū corpus tuū
ad refectionē mentis et corporis. et posuisti lucernam
pedibus meis uerbū tuū. **S**ine his duobus bene uiuere
non possem. nā uerbū dei lux aīe mee. et sacramētū tuū
panis uite. **H**ec possunt etiā dici mense due hinc et inde
in gazophylatio scē ecclesie posite. **U**na mensa ē sacri
altaris habēs panē sanctū. id ē corpus xpi p̄ciosum.
Altera ē diuine legis cōtinēs doctrinā sanctā. erudiēs
fidē rectā. et firmiter vsq; ad interiora uelaminis ubi

sunt sancta sanctorum perducens. **G**rās tibi domine
ihesu lux lucis eterne pro doctrine sacre mensa. quā no
bis per seruos tuos pphetas ⁊ apostolos aliosq; do
ctores ministrasti. **G**rās tibi creator ⁊ redemptor ho
minum qui ad declarandam toti mundo charitatē tu
am cenam parasti magnam. in qua non agnum typi
cum. sed tuum sanctissimum corpus ⁊ sanguinem pro
posuisti manducandum. letificans omnes fideles con
uuito sacro ⁊ calice inebrians saluari in quo sunt om
nes delitie paradisi. ⁊ epulantur nobiscum angeli sancti
sed suauitate feliciori. **D** q̄ magnum ⁊ honorabile est
officium sacerdotum. quibus datum est dominus ma
iestatis uerbis sacris consecrare. labiis benedicere. ma
nibus tenere. ore proprio sumere. ⁊ ceteris ministrare.
D q̄ munde debent esse manus ille. q̄ purū os. q̄ sanc
tum corpus q̄ immaculatū erit cor sacerdotis. ad quē
totiens ingreditur auctor puritatis. **E**x ore sacerdotis
nihil nisi sanctum. nihil nisi honestum ⁊ utile proced
re dī uerbum qui tā sepe xpi accipit sacramentum. **D**
culi eius simplices ⁊ pudici qui xpi corp⁹ solent intue
ri. **M**anus pure ⁊ in celum eleuate. que creatores celi ⁊
terre solent contrectare. **S**acerdotib⁹ specialiter ī lege
dicit. **S**ancti estote qm̄ ego sanctus sum dñs de⁹ ues
ter. **A**d iuuat nos gratia tua oīpotens deus ut qui offi
cium sacerdotale suscepim⁹. digne ac deuote tibi ī oī
puritate ⁊ conscientia bona famulari ualeamus. **E**t si
non possumus in tanta innocentia uite conuersari. ut
debemus concede nobis digne flere mala que gessim⁹.
ut in spū humilitatis ac bone uoluntatis pposito ti
bi seruentus de cetero deseruere ualeamus.

Quam magna diligentia se debeat cōmunicaturus xp̄o
preparare. Ca. xii.

Ego sum puritatis amator et dator omnis sancti-
tatis. Ego cor purum quero. et ibi est locus regē-
tionis mee. Para mihi cenaculum grande stratum et fa-
ciam apud te pascha cum discipulis meis. Si vis veni-
am ad te et apud te maneam. expurga uetus fermentū
et munda cordis tui habitaculum. Exclude totum sel-
culum et omnem viciorum tumultum. sede tāq̃ passer
solitarius in tecto. et cogita excessus tuos in amaritu-
dine anime tue. Omnis namq̃ amans suo dilecto ama-
tori optimum et pulcherrimum preparat locum. quia
in hoc cognoscit affectus susipientis dilectum. Sci-
to tamen te non posse satisfacere huic preparationi ex
merito tue actionis et si per integrū annū te preparares
et nihil aliud in mente haberes. Sed ex sola pietate et
gratia mea permittis ad mensam meam accedere. ac
si mendicus ad prandium uocaret diuitis. et ille nihil
aliud habeat ad retribuendum beneficiis eius nisi se hu-
miliando et regratiando. Fac quod in te est et diligen-
ter facito. non ex consuetudine. non ex necessitate. s̃ cū
timore et reuerentia et affectu accipe corp⁹ dilecti dōi
ni dei tui dignantis ad te venire. Ego sum qui vocavi
ego iussi fieri. ego supplebo quod tibi deest. veni et sus-
cipe me. Cum grām deuotionis tribuo. grās age deo
tuo. nō quia dignus es s̃ quia tui misertus sum. Si
non bēs sed magis aridum te sentis insiste orationi. i
gemisce et pulsa. nec desistas donec meriaris micaz aut
guttam gratiē salutaris accipere. Tu mei indiges non
ego tui indigeo. Nec tu me sanctificare venis. sed ego

te sanctificare ⁊ meliorare venio. Tu venis ut ex me
sanctificeris ⁊ mihi vniaris. ut nouam gratiam recipi
as ⁊ de nouo ad emendationem accendaris. Noli neg
ligere banc gratiam. semper prepara cum omni dilige
tia cor tuum ⁊ introduce ad te dilectum tuum. Dpor/
tet autem ut non solum te prepares ad deuotionē an/
te cōmunionem sed ut etiam te sollicitè conserues in ea
post sacramenti perceptionē. Nec minor custodia p̄
exigit. q̄ deuota preparatio prius. Nam bona post/
modum custodia. optima iterū est preparatio ad ma
iorem gratiam consequendam. Ex eo quippe valde in
dispositus quis reddit̄. si statim fuerit nimis effusus
ad exteriora solacia. Caue a multiloquio. mane in se/
creto ⁊ frui deo tuo. Ipsū enim habes quem tot⁹
mundus tibi auferri non pōtēst. Ego sum cui te totū
dare debes. ita vt iam ultra non in te sed in me absq̄
omni sollicitudine uiuas.

¶ Q. toto corde anima deuota xpi unionem ī sacra
mento affectare debet. Ca. xiii.

Quis mihi det domine ut iuentā te solum ⁊ aperi
am tibi totū cor meū ⁊ fruar te sicut desiderat
anima mea. ⁊ iam me nemo despiciat nec ulla creatura
me moueat uel respiciat. sed tu solus mihi loquaris ⁊
ego tibi. sicut solet dilectus ad dilectum loqui. ⁊ ami/
cus cum amico conuiuari. Hoc oro. hoc desidero ut ti
bi totus vniar. ⁊ cor meum ab omnibus creatis reb⁹
abstraham. magisq̄ per sacram communionem ac fre/
quentem celebrationem celestia ⁊ eterna sapere discam
Ach domine deus quando ero tecum totus vnitus.

et abortus meorum totaliter oblitus. Tu in me et ego in te
et sic nos pariter in unum manere concede. vere tu es
dilectus meus electus ex milibus. in quo placuit aie
mee habitare omnibus diebus uite sue. Vere tu pacifi-
cus meus in quo pax summa et requies uera extra que
labor et dolor et infinita miseria. Vere tu es deus ab-
sconditus. et consilium tuum non est cum impiis sed cum
humilibus et simplicibus sermo tuus. **P**ro quia suavis est
domine spiritus tuus. qui ut dulcedinem tuam in fili-
os demonstrares. pane suauissimo de celo descendente
illos reficere dignaris. Vere non est alia natio tam gran-
dis que habeat deos appropinquantibus sibi sicut tu do-
mus noster ades uniuersis fidelibus tuis. quibus ob quo-
tidianum solacium et cor erigendum in celum te tribu-
is ad edendum et fruendum. **E**cce est enim alia gens tam
inlicita sicut plebs christiana. aut que creatura sub celo tam
dilecta ut anima deuota ad quam ingreditur deus ut
pascat eam carne sua gloriosa. **P**ro ineffabilis gratia o
amirabilis dignatio. o amor immensus homini sin-
gulariter impensus. Sed quid retribuam domino pro
gratia ista. pro charitate tam eximia. Non est aliud
quod gratius donare queam quam ut cor meum deo meo
totaliter tribuam et intime coniungam. Tunc exulta-
bunt omnia interiora mea cum perfecte fuerit unita deo
anima mea. Tunc dicet mihi si tu vis esse mecum. ego
uolo esse tecum. Et ego respondebo illi. Dignare domine
manere mecum ego uolo libenter esse tecum. Hoc est co-
tum desiderium meum ut cor meum tibi sit unitum.

De quorundam deuotorum ardenti desiderio ad
corp⁹ xpi.

Cap. xiiii

Omnis magna multitudo dulcedis tue dñe quaz ab
scondisti timentibus te. Quando recordor deuoto
rum aliquoz ad sacramentum tuum dñe cum maxima de
uotione et affectu accedentium. tunc sepius in meipso con
fundor et erubescō quod ad altare tuum et sacre comuniōis
mensam tam tepide et frigide accedo. quod ita aridus et sine
affectione cordis maneo. et quod non sum totaliter accensus
coram te deo meo nec ita uehementer attractus et affectus
sicut multi deuoti fuerunt. qui pre nimio desiderio com
muniōis et sensibili cordis amore a fletu se non potuerunt
continere. sed ore cordis et corporis pariter ad te deum
fontem viuum medullitus inhiabant. suam esuriem non
uolentes aliter temperare nec satiare nisi corpus tuum.
cum omni iocunditate et spiritali auditate accepissent.
Vera ardens fides eorum. probabile existens argumen
tum sacre presentie tue. Illi enim ueraciter cognoscunt
dominum suum in fractione panis. quorum cor tam ua
lide ardet in eis de ihesu ambulante cum eis. Longe est a
me sepe talis affectus et deuotio. tam uehemens amor
et ardor. **E**sto mihi propicius ihesu bone dulcis et be
nigne et concede pauperi mendico tuo uel interdum mo
dicum de cordiali affectu amoris tui in sacra commu
nionem sentire. ut fides mea magis conualescat. spes in
bonitate tua proficiat. et charitas semel perfecte accē
sa et celeste manna experta nunquam deficiat. **P**otens est
autem misericordia tua etiam gratiam desideratam mi
hi prestare et in spiritu ardoris cum dies beneplaciti tui adue
nerit me clementissime visitare. **E**t est tamto desiderio tam spe

cialium deuotorum tuorum non ardeo. tamen de grā
tua illius magni inflammati desiderii desiderium ha/
beo orans ⁊ desiderans oīm talium feruidoꝝ amato/
rum tuoꝝ participē me fieri. ac eorum sancto confor/
tio annumerari.

¶ De grā deuotionis humilitate ⁊ sui ipsius ab nega/
tione acquirit.

Capitu. xv.

Oportet te deuotionis grām instanter querere. in
desinenter petere patienter ⁊ fiducialiter expectār
gratanter recipere. humiliter conseruare. studiose cū ea
operari. ac deo tempus ⁊ modum superne visitatiōis
donec ueniat committere. Humiliare precipue te dēs
cum parum aut nihil deuotionis interius sentis. s; nō
minuum deiici nec inordinate contristari. Dat sepe deo
in vno breui momento qđ longo negauit tempore.
Dat ēē quandoq; in fine quod in principio orationis
largiri distulit. Si semper cito gratia daret et pro uo
to adesset. non eēt infirmo homini bene portabile. p
pterea in bona spe ⁊ humili patientia expectanda ē d
uotionis gratia. Tibi tñ ⁊ peccatis tuis imputa cū nō
dat uel etiā occulte tollit. Modicū quādoq; ē quod
gratiam impedit ⁊ abscondit si tamen modicū ⁊ non
potius grande dici debeat quod tantum bonū probi
bet. Et si hoc ipsum modicū uel grande amoueris ⁊ p
fecte uiceris erit quod petisti. statiz nanq; ut te deo ex
toto corde tradideris nec hoc uel illud pro tuo libu
seu uelle quesieris. sed integre te in ipso posueris. unctū
te inuenies ⁊ pacatum. quia nil ita bene sapiet ⁊ plā
cebit. sicut beneplacitum diuine voluntatis

Quisquis ergo intentionē suā simplici corde sursum ad
deū leuauerit seqz ab omni inordinato amore seu dis/
plicitia cuiuslibet rei create euacuauerit. aptissim⁹ grē
percipiēde ac dignus deuotionis munere erit. **D**at enī
dñs ibi benedictionem suam ubi uasa uacua inuenerit
Et q̄to perfectius quis infimis renūciauerit ⁊ magis
sibi ipsi per contemptū sui morit⁹ tanto grā celerius ue
nit copios⁹ intrat ⁊ alt⁹ liberum cor eleuat. **T**unc vi/
debit ⁊ effluet ⁊ mirabit⁹ ⁊ dilatabit⁹ cor ei⁹ in ip̄o qz
manus dñi cum eo. ⁊ ipse se posuit totaliter in manu e
i⁹ usqz in seculū. **E**cce sic benedicet homo qui querit d
um in toto corde suo nec in uanū accipit animam suā
hic in accipiendo sacram eucharistiam magnam pro
meret⁹ diuine vnionis gratiam. quia nō respicit ad p
priam deuotionem ⁊ consolationem. sed ad dei glori
am ⁊ honorem.

¶ Necessitates nostras xp̄o aperire ⁊ eius gratiam
postulare debemus.

Ca. xvi.

O Dulcissime atqz amantissime domine quem nunc
deuote desidero inspicere tu scis infirmitatē me
am ⁊ necessitatem quam patior. in quantis malis ⁊ vi
ciis iaceo. q̄ sepe sum grauatus. temptatus. turbatus
⁊ inquinatus. **P**ro remedio ad te venio. pro conso
latione ⁊ subleuamine te deprecor. Ad omnia scientes
loquor cui manifesta sunt omnia interiora mea. ⁊ qui
solus potes me perfecte consolari ⁊ adiuuare. **T**u scis
quibus bonis indigeo pre omnibus ⁊ q̄ pauper sum
in virtutibus. **E**cce sto ante te pauper ⁊ nud⁹ gra
tiam postulans ⁊ misericordiam implorans. **R**e/

fice esurientem mendicum tuum. accēde frigiditatē meam igne amoris tui. illumina cecitatem meam claritate presentie tue. **V**erte mihi omnia terrena in amaritudinem. omnia graua ⁊ contraria in patientiaz. omnia infuma ⁊ creata in contemptum ⁊ obliuionem. **E**rige cor meum ad te in celum. et ne dimittas me vagari super terrā. **T**u solus mihi ex hoc iam dulcescas usq; in seculum. quia tu solus cibus ⁊ potus meus amor meus ⁊ gaudium meum. dulcedo mea ⁊ totum bonum meum. **V**tinam me totaliter ex tua presentia accendas. combures. ⁊ in te transmutes. ut vnus tecum efficiar spiritus per gratiam interne vnionis ⁊ liquefactionem ardentis amoris. **N**e patiaris me ieiunum ⁊ aridum a te recedere. sed operare mecum misericorditer sicut sepius operatus es cū sanctis tuis mirabiliter. **Q**uid mirum si totus ex te ignescerem ⁊ in meipso deficerem cum tu sis ignis semper ardens ⁊ nūq̃ deficiens. amor corda purificans ⁊ intellectum illuminans.

De ardenti amore ⁊ uehementi affectu suscipiendi xpm. Vox discipuli.

Cap. xviii.
Quoniam summa deuotione ⁊ ardenti amore cum toto cordis affectu ⁊ feruore desidero te domine suscipere quemadmodum multi sancti ⁊ deuote persone in communicando te desiderauerunt. qui tibi maxime in sanctitate vite placuerunt. ⁊ in ardentissima deuotione fuerunt. **O** deus meus. amor externus totum bonum meum. felicitas interminabilis cupio te suscipere cū uehemētissimo desiderio ⁊ dignissima reuerētia q̃ aliiquis sanctorū vnq̃ habuit ⁊ sentire potuit. ⁊ licet in

dignus sum omnia illa sentimenta deuotionis habere
tamen offero tibi totum cordis mei affectum ac si om
nia illa gratissime inflammata desideria solus haberē
Sed ⁊ quecunq; pōt pia mens concipere ⁊ desiderare.
hec omnia tibi cum summa reuerentia ueneratione. ac
intimo fauore prebeo ⁊ offero. Nihil opto mihi res/
uare. sed me ⁊ omnia mea tibi sponte ⁊ libentissime im
molare. Dñe deus meus creator me⁹ ⁊ redemptor me/
us cum tali affectu. reuerentia. laude ⁊ honore. cū tali
gratitudine. dignitate ⁊ amore. cum tali fide spe ⁊ pu/
ritate te affecto hodie suscipere. sicut te suscepit ⁊ desu/
derauit sanctissima mater tua gloriosa uirgo Maria
quando angelo euangelizanti sibi incarnationis miste
rium. humiliter ⁊ deuote respondit. Ecce ancilla domi
ni fiat mihi secundum uerbum tuum. Et sicut beatus p/
cursor tuus excellentissim⁹ sanctoz Johanne baptis
ta in presentia tua letabundus exultauit ī gaudio spi
ritus sancti. dum adhuc maternis clauderet uiscerib⁹
⁊ postmodum cernens inter homines ibm ambulante
ualde se humilians deuoto cum affectu dicebat. Ami
cus autem sponsi qui stat ⁊ audit eum. gaudio gaudz
propter vocem sponsi. sic ⁊ ego magnis ⁊ sacris desid
riis opto inflammari ⁊ tibi ex toto corde meipsum p
sentare. Vnde ⁊ omnium deuotorum cordium iubila
tiones. ardentes affectus. mentales excessus ac super/
nales illuminationes ⁊ celicas visiones tibi offero. et
exhibeo cum omnibus uirtutibus ⁊ laudibus ab om/
ni creatura in celo ⁊ in terra celebratis ⁊ celebrandis.
pro me ⁊ omnibus mihi in oratione commendatis.
quatenus ab omnibus/

digne lauderis ⁊ in perpetuum glorificeris. **A**ccipe
vota mea dñe des meꝝ ⁊ desideria infinite laudationis
⁊ imense bñdictionis que tibi sm multitudinē ineffa-
bilis magnitudinis tue iure debent. **H**ec tibi reddo et
reddere desidero per singulos dies ⁊ momenta tēporis
atq; ad reddendū mecum tibi grās ⁊ laudes oēs celestes.
spūs ⁊ cunctos fideles tuos precibꝫ ⁊ affectibꝫ iūto
⁊ exoro. Laudēt te vniuersi populi. tribus ⁊ lingue. ⁊
sanctū ac mellifluū nomē tuū cū summa iubilatiōe et
ardenti deuotione magnificent. **E**t quicūq; reuerēt ⁊
deuote altissimū sacramentū tuū celebrāt ⁊ plena fide rē-
cipiunt. grām ⁊ misericordiā apud te inuenire mereant
⁊ pro me peccatore suppliciter exorent. Cūq; optata dē-
uotione ac fruibili vnione potiti fuerint ⁊ bene cōsola-
ti ac mirifice refecti ⁊ de sacra mensa celesti abscesserint.
mei pauperis recordari dignent.

¶ homo non sit curiosꝫ scrutator sacramenti. sed hu-
milis imitator xpī. sub vñdo sensum suum sacre fu-
dei.

Capitū. xviii.

Quendum ē tibi a curiosa ⁊ inutili perscrutatiōe
huius pfundissimi sacramenti si nō uis ī dubi-
tationis profundū demergi. **S**ui scrutator ē maiestati
opprimet a gloria. **N**is ualet des operari q̃z bō intelli-
gere pōt. **T**olerabilis pia ⁊ hūilis īquisitio veritatis.
parata semper doceri ⁊ per sanas patrū sententias stu-
dens ambulare. **B**eata simplicitas que difficiles que-
stionum relinquit vias ⁊ plana ac firma pergit semita
mandatorum dei. **M**ulti deuotionem perdiderunt dū
altiora perscrutari uoluerunt. **F**ides a te exigit ⁊ since-
ra vita n̄ altitudo itellectꝫ neq; pfunditas misteriorꝫ di-

20
Si nō intelligis nec capis que infra te sunt. qñō opre-
bendes ea que supra te sunt? Sub de te deo ⁊ hūilia sen-
sum tuum fidei. ⁊ dabit tibi scientie lumen prout tibi
fuerit utile ac necessarium. Quidā grauitē tēptant de
fide ac sacramento. sed nō ē hoc ipis iputandū s; po-
tius inimico. Noli curare. noli disputare cū cogitatiōi-
bus tuis. nec ad imissas a dyabolo dubitationes res-
ponde. s; crede uerbis dei. crede scīs eius ⁊ pphetis. ⁊
fugiet a te neq; inimicus. Sepe multū pdestq; talia su-
stinēt dei seruus. Nā infideles ⁊ pētōres nō temptat.
quos secure iā possidet. fideles at deuotos uariis mo-
dis tēptat ⁊ uexat. Perge ergo cū simplici ⁊ indubita-
ta fide. ⁊ cū simplici reuerentia ad sacramentū accede.
Quicquid intelligere nō uales deo oipotenti secure cō-
mitte. Nō fallit te deus. Fallit qui sibi numū credit. Gra-
dit deus cū simplicib; reuelat se hūilib; dat intellectū
paruulis. aperit sensū puris mētib; ⁊ abscondit grām
curios ⁊ supbis. Ratio hūana debil ē ⁊ falli pōt. fides
at uera falli nō pōt. Dis rō ⁊ naturalis inuestigatio fi-
dem sequi d; nō pcedere nec infringere. Nā fides ⁊ a-
mor ibi maxie pcellūt ⁊ occultis mōis in hoc sanctissi-
mo ⁊ supexcellētissio sacramēto opant. Deus eternus
⁊ imens; ifinitēq; potentie facit magna ⁊ iscrutabilia ī
celo ⁊ ī terra. nec ē inuestigatio mirabiliū opezz eiz. Si
talitā eēnt opa dei ut facile ab hūana rōe caperent. nō
essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

Johannis Gerson cancellariū parisiensis de contēp-
tu mūdi deuotum ⁊ utile opusculum finit. Impressuz
per me Johannem de Westfalia.

[Faint, mostly illegible text in a single column, possibly a list or account, with some red ink used for headings or emphasis.]

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

